

Oslo

Kommunerevisjonen

Rapport 14/2025

Oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner

Bydel Alna

Bydel Søndre Nordstrand

Utvalgte institusjoner

2025

Integritet og verdiskaping

Forord

Denne rapporten er et resultat av forvaltningsrevisjonen Oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner.

Revisjonen er forankret i kontrollutvalgets vedtak av 28.08.2024 (sak 73/2024) og tilhører området brukernær kommune, jamfør bystyrets vedtak om *Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024–2028* av 19. juni 2024 (sak 173).

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave for Oslo kommune. Forvaltningsrevisjon er definert slik i kommuneloven § 23-3:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Forvaltningsrevisjon i Oslo kommune gjennomføres i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon i kommuner og fylkeskommuner i Norge (RSK 001).

Prosjektet er gjennomført av seniorrådgiver Hanne Sophie Hem, revisjonsrådgiver Erik-André Høgseth Haavind og revisjonsrådgiver Mirna Aleric, sistnevnte som prosjektleder.

Vi vil takke barnevernstjenestene i bydelene Alna og Søndre Nordstrand, de utvalgte institusjonene, Barne- og familieetaten og Byrådsavdeling for sosiale tjenester for nødvendig bistand i løpet av prosjektet.

16. oktober 2025

Morten A. Engebretsen
ass. avdelingsdirektør

Mirna Aleric
revisjonsrådgiver

Innhold

Hovedbudskap.....	5
Sammendrag	5
1 Innledning	9
1.1 Bakgrunn.....	9
1.2 Formål og problemstillinger	10
1.3 Avgrensninger	10
1.4 Revisjonskriterier	11
1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring	11
1.6 Rapportens oppbygning.....	12
2 Institusjonsplasseringer i Oslo kommune	13
2.1 Barne- og familieetatens ansvar og oppgaver	13
2.2 Barnevernstjenestene	14
2.3 Barnevernsinstitusjoner.....	16
2.4 Plasseringer fra Oslo kommune.....	17
3 Plassering i institusjon	18
3.1 Revisjonskriterier	18
3.2 Faktabeskrivelse	18
3.3 Kommunerevisjonens vurderinger	25
4 Plan for institusjonsoppholdet.....	27
4.1 Revisjonskriterier	27
4.2 Faktabeskrivelse	27
4.3 Kommunerevisjonens vurderinger	27
5 Oppfølging under institusjonsoppholdet.....	28
5.1 Revisjonskriterium	28
5.2 Faktabeskrivelse	28
5.3 Kommunerevisjonens vurderinger	31
6 Informasjonsflyt under institusjonsoppholdet	33
6.1 Revisjonskriterier	33
6.2 Faktabeskrivelse	33
6.3 Kommunerevisjons vurderinger	36
7 Samarbeid under institusjonsoppholdet	37
7.1 Revisjonskriterium	37
7.2 Faktabeskrivelse	37
7.3 Kommunerevisjonens vurderinger	41
8 Kommunerevisjonens konklusjoner og anbefalinger	42

8.1	Konklusjoner	42
8.2	Anbefalinger	43
9	Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse.....	44
9.1	Byråden for sosiale tjenester	44
9.2	Barnevernstjenestene	45
9.3	Institusjonene	49
Tabelloversikt.....		52
Referanser		53
Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo		54
Vedlegg 1 Revisjonskriterier		55
Vedlegg 2 Metode		60
Vedlegg 3 Standardisert forløp for barnevern		67
Vedlegg 4 Institusjonstilbudet i Oslo kommune		70
Vedlegg 5 Uttalelse fra byråd for sosiale tjenester		73
Vedlegg 6 Uttalelser fra Bydel Alna.....		75
Vedlegg 7 Uttalelser fra Bydel Søndre Nordstrand.....		79
Vedlegg 8 Uttalelser fra Barne- og familieetaten og de kommunale institusjonene		83
Vedlegg 9 Uttalelser fra privat institusjon 1		85
Vedlegg 10 Uttalelser fra privat institusjon 2		89

Hovedbudskap

Kommunerevisjonen har undersøkt hvordan barnevernstjenestene i bydelene Alna og Søndre Nordstrand følger opp og samarbeider om barn i barnevernsinstitusjoner.

Barnevernstjenestene har i de utvalgte sakene kartlagt og vurdert barnas behov for omsorg, og institusjonsplasseringene synes i hovedsak å være i tråd med barnas behov. Det er også eksempler på tett oppfølging under plasseringene – med kontakt med barnet, involvering av barnets familie og nettverk og samarbeid med institusjonene.

Samtidig viser undersøkelsen svakheter eller mangler i arbeidet både før og under institusjonsplasseringene, noe som gir risiko for at tilbudet ikke er tilpasset barnets behov. Det var manglende helhetlige planer for oppholdet. Barnevernstjenestene hadde gjennomført færre oppfølgingsbesøk enn egne minimumskrav, uten av behovet for hyppigere møter eller annen kontakt var vurdert. Det er også eksempler på at barnevernstjenestene ikke har fulgt opp vesentlige og alvorlige forhold under institusjonsplasseringene.

Sammendrag

Barnevernstjenesten har et lovpålagt ansvar for å undersøke barns omsorgssituasjon når det oppstår bekymring. Hvis barnevernstjenesten vurderer at det er nødvendig, skal tjenesten iverksette tiltak for å sikre barnets behov for omsorg, trygghet og utvikling. Et av disse tiltakene kan være plassering i barnevernsinstitusjon.

Plassering i barnevernsinstitusjon er et svært inngripende tiltak, og det er viktig at barna får et tilbud tilpasset sitt behov. Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2025) har en rekke aktører de siste årene pekt på økende kompleksitet i utfordringene til barn og unge som er plassert i institusjon. Det er også indikasjoner på at en større andel av barna på institusjon har sammensatte og omfattende utfordringer, blant annet knyttet til rusbruk. Informasjon om barnets situasjon og behov er avgjørende for at barnevernstjenestene og institusjonene kan sikre et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Barnevernsinstitusjonene kan drives av det offentlige, ideelle organisasjoner og andre private aktører. Det skilles mellom tre typer: omsorgsinstitusjoner, behandlingssinstitusjoner og akuttinstitusjoner. Barne- og familieetaten har ansvar for institusjonstilbudet i Oslo kommune og bistår bydelene med valg av institusjon ved behov. Etaten drifter både egne kommunale institusjoner og finner egnede tilbud i institusjoner som drives av private aktører. Barne- og familieetaten har også ansvar for å godkjenne og kontrollere forsvarlig drift i institusjonen i Oslo.

I 2024 bodde om lag 1000 barn og unge på institusjon i Norge. I Oslo var det 171 plasseringer i institusjon i 2023 og 187 plasseringer i 2024.

Problemstillingen for undersøkelsen har vært:

- Legger Oslo kommune til rette for at barn i barnevernsinstitusjoner får et tilbud i tråd med sine behov?

Kommunerevisjonen har besvart problemstillingen ved å undersøke barnevernstjenestenes arbeid med kartlegging og vurdering av behov, medvirkning fra barnet og involvering av barnets nettverk, oppfølging av barnet under plassering og samarbeid med barnevernsinstitusjonene i de utvalgte sakene. I oppfølgingen av barnet har vi sett på forhold som har betydning for om barna får et tilbud i tråd med sine behov. Dette gjelder blant annet daglig omsorg, samvær eller kontakt med foreldre, helsetilbud, skolegang eller annet dagtilbud, tilrettelegging av kulturelle, språklige og/eller religiøse forhold. Institusjonenes samarbeid med barnevernstjenestene er også vurdert.

Kommunerevisjonen har tatt utgangspunkt i totalt ti barnevernssaker i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand. Revisjonen har omfattet fire barnevernsinstitusjoner (omsorgsinstitusjoner) hvor barna var plassert. To av disse er driftet av Oslo kommune, og to er driftet av private aktører innen barnevernsfeltet. I rapporten belyser vi også bemanningen og kompetansen i de reviderte barnevernstjenestene og institusjonene.

Revisjonskriteriene for undersøkelsen har blitt utledet fra barnevernsloven, oppfølgingsforskriften, forskrift om barns rettigheter i barnevernet og forskrift om barns medvirkning, *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet* og tildelingsbrevene til bydelene for 2023.

Undersøkelsen er gjennomført som en dybdeundersøkelse i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand. Bydelene er valgt ut fordi de hadde flest antall plasseringer i 2023 og 2024 blant bydelene i Oslo kommune. Forvaltningsrevisjonen bygger på dokumentgjennomgang, herunder gjennomgang av saker hvor barn er plassert i institusjon, og intervjuer med ledere og ansatte i barnevernstjenestene og institusjonene. Undersøkelsesperioden har vært 2023 og 2024, men i enkelte saker har vi sett på informasjon tilbake til 2021.

Sentrale vurderinger

Plassering i institusjon

Barnevernstjenestene hadde kartlagt og vurdert barnas behov for omsorg i de utvalgte sakene. I enkelte saker var det andre viktige forhold som enten ikke var kartlagt godt nok, eller som ikke var kommunisert tydelig til institusjonene før plassering. Dette gjaldt blant annet informasjon om barnets helsetilstand og skoledeltakelse. I enkelte saker manglet det informasjon om barnets fritidsinteresser.

Barnevernstjenestene skal så langt som mulig sørge for at institusjonsplasseringene møter barnets behov. Undersøkelsen viser at begge barnevernstjenestene hadde systemer for kvalitetssikring av vurderinger og beslutninger som omhandlet institusjonsplassering. Dette gjaldt både vurderinger av institusjon som hjelpetiltak og beslutninger som valg av institusjonsplass.

Barnets stemme og vurderinger etter prinsippet om barnets beste fremkommer i de aller fleste tilfeller, men mangler i et av vedtakene fra Bydel Alna. Barnevernstjenestene har imidlertid ikke redegjort for vektleggingen av barnets mening i vurderinger av barnets beste i vedtak om plassering. Vektlegging av barnets stemme i vedtak er en forutsetning for å sikre reell medvirkning og er en sentral del av vurderinger etter prinsippet om barnets beste. Dette er ikke i tråd med regelverket og kan føre til usikkerhet om hvorvidt barns rettssikkerhet er tilstrekkelig ivare tatt.

Plan for institusjonsoppholdet

Barnevernstjenestene hadde i de utvalgte sakene ikke utarbeidet en plan for institusjonsoppholdet etter oppfølgingsforskriften § 6.

Fravær av oppfølgingsplan kan føre til manglende forutsigbarhet for barnet, uklare mål for institusjonsoppholdet og mangelfull koordinering, ansvarsfordeling og systematikk mellom barnevernstjenestene og institusjonene. Det er risiko for at barnets medvirkning og rettigheter ikke er tilstrekkelig ivarettatt under institusjonsoppholdet, og at foreldre eller andre i barnets nettverk ikke blir involvert i tilstrekkelig grad under plasseringene.

Oppfølging under institusjonsopphold

Barnevernstjenestene hadde fulgt opp plasseringene i de utvalgte sakene. Samtidig viser undersøkelsen varierende praksis. Det er variasjon i hvor tett oppfølging barna har fått under plasseringene, og hvor tilfredsstillende dokumentasjonen har vært. I noen tilfeller ser vi også variasjon i samme sak uten at omfanget av oppfølgingen og dokumentasjonen i saken synes å være direkte knyttet til barnets behov og situasjon.

I noen saker så vi eksempler på det som fremstår som tilfredsstillende oppfølging av barnet, men i flere saker finner vi betydelige svakheter eller mangler i deler av oppfølgingen. Disse er nærmere omtalt under.

Barnevernstjenestenes oppfølging av barns rettigheter og medvirkning, og dokumentasjon av disse forholdene under plassering, er i mange tilfeller svak og i noen tilfeller mangelfull.

Det er flere eksempler på vesentlige forhold under plasseringene i sakene fra Bydel Alna som institusjonene hadde informert barnevernstjenesten om, men som tjenesten enten ikke fulgte opp eller ikke fulgte opp i tilstrekkelig grad. Enkelte av disse forholdene var av svært alvorlig karakter. Dette gjelder saker hvor barnevernstjenesten hadde omsorgen for barna. Vi så også eksempler på at barn var utsatt for det som fremstod som unødig tvangsbruk under plasseringene, uten oppfølging av barnevernstjenesten i etterkant.

Barnevernstjenestene har i flere tilfeller ikke oppfylt egne minimumskrav om fire besøk i året, og vurderinger av antall besøk er stort sett ikke dokumentert i sakene. I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand er det ingen dokumenterte oppfølgingsbesøk eller samtaler med barnet under plasseringen. I tillegg er det flere eksempler på hyppige bytter av kontaktpersoner. Samlet kan det gi risiko for at barnevernstjenestene ikke klarer å etablere tillitsfulle relasjoner til barna. Det kan svekke barnevernstjenestenes evne til å tilby nødvendig hjelp og omsorg under plasseringene.

Informasjonsflyt og samarbeid under institusjonsoppholdet

Det fremstår som at barnevernstjenestene stort sett har holdt institusjonene oppdatert om nødvendige forhold under plasseringene. Det er uheldig at barnevernstjenesten i Bydel Alna i én sak ikke informerte institusjonene om at det var søkt om tilbakeføring. Manglende informasjon kan gi risiko for at institusjonene ikke er i stand til å gi barnet nødvendig oppfølging under plassering.

Det fremstår som at institusjonene stort sett hadde holdt barnevernstjenestene oppdatert om forhold som var av betydning for barnevernstjenestenes oppfølging av barnet i de utvalgte sakene. Det var en svakhet at en av de kommunale institusjonene ikke hadde rapportert til barnevernstjenesten som forutsatt.

Barnevernstjenestene og institusjonene hadde etablert et samarbeid i starten av plasseringene ved inntaks- og oppstartsmøter, og evalueringsrapportene bidro til å systematisere kontakten mellom barnevernstjenesten og institusjonen under plasseringene. Kommunerevisjonen merker seg at barnevernstjenestene stort sett opplevde samarbeidet som godt. Institusjonene opplevde at samarbeidet varierte i samme sak og var personavhengig. Kommunerevisjonen mener at det var noen svakheter og forbedringspunkter i systematikken i samhandlingen mellom partene, blant annet manglet stort sett skriftlige ansvars- og oppgavefordelinger. Konsekvensen kan være at tjenestetilbudet blir mindre helhetlig og samordnet.

Anbefalinger

Barnevernstjenestene i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand bør

- styrke kartleggingen før plassering, slik at kartleggingen baseres på tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon og behov
- sørge for at alle barn på institusjon har en plan for oppholdet. Planen bør være oppdatert, koordinert med andre tjenester og utarbeidet i samarbeid med barnet, barnets nettverk og institusjonen
- iverksette tiltak for å styrke ivaretagelse og dokumentasjon av barnets medvirkning og rettigheter
- sikre nødvendig og systematisk oppfølging og dokumentasjon under plasseringen, særlig ved alvorlige eller uønskede hendelser

Institusjonene bør vurdere behovet for tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og konklusjon.

Uttalelser til rapporten

Kommunerevisjonen har mottatt uttalelser fra byråden for sosiale tjenester, Bydel Alna, Bydel Søndre Nordstrand, Barne- og familieetaten og de private institusjonene. Det blir varslet relevante tiltak til rapporten.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Barnevernstjenesten har en lovpålagt plikt til å vurdere alle bekymringsmeldinger. Når barnevernstjenesten mottar en bekymringsmelding, skal tjenesten vurdere om det er behov for å undersøke barnets situasjon nærmere. Dersom barnevernstjenesten vurderer at det er behov for å undersøke barnets situasjon nærmere, oppretter tjenesten en undersøkelsessak.

Hvis barnevernstjenesten vurderer at det er nødvendig, skal tjenesten iverksette tiltak for å sikre barnets behov for omsorg, trygghet og utvikling. Barnevernets overordnede oppgave er å beskytte de mest utsatte barna mot omsorgssvikt og bidra til at de får trygge og stabile oppvekstvilkår.

Tiltak for å sikre barns omsorg, beskyttelse og trygge oppvekst skal ikke være mer inngripende enn nødvendig. I praksis betyr det at barnevernstjenesten først og fremst skal gi hjelp i hjemmet, slik at foreldrene selv skal kunne mestre sitt omsorgsansvar. Et mer inngripende tiltak er opphold i barnevernsinstitusjon, hvor den daglige omsorgen for barnet overtas av institusjonen.

Barnevernsinstitusjonene kan drives av det offentlige, ideelle organisasjoner og andre private aktører. Det skilles mellom tre typer: omsorgsinstitusjoner, behandlingssinstitusjoner og akuttinstitusjoner.

- **Omsorgsinstitusjonene** skal gi et tilbud til barn og unge som ikke får omsorgen de har behov for, hjemme. Hensikten med plasseringen er å utøve omsorg for barnet, og varigheten vil avhenge av barnets behov og målsettingen med plasseringen.
- **Behandlingsinstitusjonene** skal være et tilbud for barn og unge som har alvorlige utfordringer knyttet til rus, kriminalitet eller annen atferd som kan være skadelig for dem. I behandlingssinstitusjoner vil barna få omsorg og behandling ut fra deres individuelle behov. Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er opphold på en behandlingssinstitusjon begrenset til ett år, med mulighet for ett års forlengelse.
- **Akuttinstitusjonene** skal være for barn som kommer i en alvorlig krisesituasjon der det er vesentlig fare for liv og helse, som følge av enten situasjonen i hjemmet eller egen atferd. Målsettingen med oppholdet er å gi beskyttelse mens barnets situasjon avklares. Etter oppholdet flytter noen hjem, mens andre flytter videre i fosterhjem eller til andre institusjoner.

Ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2025) har antall barn på institusjon økt de siste par årene. Ved utgangen av 2024 bodde om lag 1000 barn og unge på institusjon i Norge. Tall fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets tilstandsanalyse (2025) viser blant annet at barnas første møte med barnevernsinstitusjoner ofte skjer akutt, og at ett av fem barn har flyttet mer enn fire ganger. I Oslo kommune var det i 2024 totalt 187 barn på institusjon i løpet av året.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2025) skriver i sin analyse at en rekke aktører har pekt på økende kompleksitet i utfordringene til barn og unge som er plassert i institusjon de siste årene. Behovene til barna på institusjon har endret seg over tid, og en rekke forhold peker

i retning av at en større andel av barna har sammensatte og omfattende utfordringer. Disse utfordringene er blant annet psykisk uhelse, ustabile relasjoner, rusmisbruk, kriminalitet eller annen negativ atferd som skader deres utvikling. Statsforvalteren (2024) har hatt oppfølging etter flere dødsfall, overgrep og andre alvorlige hendelser blant barn som bor i barnevernsinstitusjoner, både i 2023 og i 2024. I flere av tilsynssakene som gjelder enkeltbarn, er det konkludert med lovbrudd.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med undersøkelsen er å gi informasjon til kontrollutvalget og bystyret om barnevernstjenestenes og institusjonenes oppfølging av og samarbeid om barn mens de er plassert i institusjon. Gjennom dette vil vi bidra til læring og forbedring i kommunen.

Undersøkelsens problemstilling er:

- Legger Oslo kommune til rette for at barn i barnevernsinstitusjoner får et tilbud i tråd med sine behov?

Kommunerevisjonen har besvart problemstillingen gjennom å undersøke følgende områder:

- om barnevernstjenesten har sørget for at plassering er i samsvar med barnets behov
- om samarbeidet mellom barnevernstjenesten og institusjonen er som forutsatt
- om barna blir fulgt opp tilfredsstillende av barnevernstjenesten under plassering i institusjon

De reviderte har vært Bydel Alna, Bydel Søndre Nordstrand og fire barnevernsinstitusjoner, hvorav to er driftet av Oslo kommune og to av private aktører innen barnevernsfeltet. I rapporten belyser vi også bemanningen og kompetansen i de reviderte barnevernstjenestene og institusjonene.

1.3 Avgrensninger

Forvaltningsrevisjonen har fokusert på to bydelers oppfølging av barn som har vært institusjonsplassert, og samarbeidet mellom barnevernstjenestene og institusjonene som disse barna har vært plassert i. Institusjonene har en rekke oppfølgingstilbud og -tiltak til barn under plassering. Vi har beskrevet noen av disse i rapporten, men de blir ikke vurdert.

Barnevernstjenestene og institusjonene har samarbeid med andre relevante aktører som møter barn og unge. Dette samarbeidet er forsøkt beskrevet, men vi har ikke vært i kontakt med disse aktørene om deres vurderinger av samarbeidet.

Vi har sett på enkeltsaker i bydelene for å vurdere oppfølgingen gitt av barnevernstjenestene og samarbeidet med institusjonene og andre relevante aktører i disse sakene. Vi har ikke vurdert om tiltakene som har vært iverksatt, var riktige, eller om barn og unge hadde hatt krav på andre tiltak. Dette faller inn under barnevernstjenestens faglige vurderinger. Vi har ikke overprøvd disse. Vi har likevel sett på om eventuelle problemområder har vært løftet og vurdert av barnevernstjenestene i samarbeidet med institusjonene og oppfølgingen av de aktuelle barna.

Informasjon om de ulike sakene er først og fremst innhentet gjennom barnevernstjenestens fagsystem. Intervjuer med barnevernstjenestene og institusjonene har vært supplerende kilder

til saksgjennomgangen. I noen tilfeller har vi også innhentet dokumentasjon fra institusjonene om de aktuelle barna som har vært plassert, som for eksempel risikovurderinger som institusjonene har gjort under oppholdet.

Kommunerevisjonens undersøkelse omfatter ikke vurderinger av om barnevernstjenestenes og institusjonenes behandling av personopplysninger var i tråd med regelverket.

Kommunerevisjonens undersøkelse inkluderer heller ikke en vurdering av hvorvidt bemanningen var som forutsatt i de utvalgte barnevernsinstitusjonene. For å kunne kontrollere bemanningen i barnevernsinstitusjonene måtte vi hatt innsyn i alle kontrakter som var gjeldende i tiden hvor de respektive barna fra vårt utvalg var plassert. Det innebærer innsyn i kontrakter både i og utenfor Oslo kommune, sammen med eventuelle endringer i barnas behov over tid.

Det følger en beskrivelse av bemanning og kompetanse i de reviderte bydelene og institusjonene i kapittel 2. I beskrivelsen legger vi frem opplysninger om avvik i bemanningen som vi har registrert fra saksgjennomgangen, og som vi har innhentet fra de aktuelle institusjonene i forbindelse med datainnsamlingen.

1.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er den målestokken som ligger til grunn for Kommunerevisjonens vurderinger. I denne undersøkelsen kommer revisjonskriteriene i hovedsak fra barnevernsloven, oppfølgingsforskriften, forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon, forskrift om barns medvirkning i barnevernet, tildelingsbrevet til bydelene fra Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester for 2023 og *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet*. Utledningen av revisjonskriteriene følger i sin helhet i vedlegg 1 til rapporten.

De utledede revisjonskriteriene fremgår under hvert enkelt kapittel.

1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

De reviderte har vært Bydel Alna, Bydel Søndre Nordstrand og fire barnevernsinstitusjoner (omsorgsinstitusjoner), hvorav to er driftet av Oslo kommune og to er driftet av private aktører innenfor barnevernsfeltet.

Vi valgte institusjoner basert på en utvelgelse av enkeltsaker. Varigheten av institusjonsoppholdene og fordelingen mellom de to bydelene var avgjørende for utvelgelsen. Som følge av utvelgelseskriteriene endte vi da opp med fire omsorgsinstitusjoner.

Forvaltningsrevisjonen bygger på intervjuer og dokumentgjennomgang, inkludert gjennomgang av fem saker fra hver bydel, som til sammen utgjør ti plasseringer. Vi har også snakket med enkelte av barna som var plassert på institusjonene. Informasjon fra samtalene har inngått i Kommunerevisjonens analyser, men er ikke særskilt reflektert i rapporten på grunn av personvern hensyn. Datainnsamlingen foregikk fra januar til juni 2025. Undersøkellesperioden har vært 2023 og 2024, men i enkelte saker har vi gjennomgått dokumentasjon tilbake til 2021.

Metodebeskrivelsen i sin helhet følger av vedlegg 2.

1.6 Rapportens oppbygning

I kapittel 2 presenterer vi Barne- og familieetatens ansvar og oppgaver, deretter beskriver vi barnevernstjenestenes og institusjonenes bemanning og kompetanse. Kapittel 3 omhandler kartlegging og vurdering av barnets behov i forkant av institusjonsplassering. I kapittel 4 redegjør vi for barnevernstjenestenes plan for institusjonsoppholdet. Kapittel 5 omhandler oppfølgingen av barn som er plassert i institusjon. I kapittel 6 presenterer vi informasjonsflyten mellom barnevernstjenestene og institusjonene. I kapittel 7 beskriver vi samarbeidet mellom barnevernstjenestene og institusjonene som er omfattet av undersøkelsen. I kapittel 8 inneholder undersøkelsens konklusjon og våre anbefalinger. I kapittel 9 er vesentlige forhold fra uttalelsene til rapporten presentert og vurdert. De mottatte uttalelse følger i sin helhet i vedlegg til rapporten.

2 Institusjonsplasseringer i Oslo kommune

I dette kapittelet beskriver vi først Barne- og familieetatens ansvar og oppgaver. Deretter presenterer vi barnevernstjenestenes struktur med informasjon om bemanning og kompetanse ved aktuelle avdelinger og seksjoner i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand. Videre belyser vi ulike forhold ved institusjonene som barna i undersøkelsen har vært plassert i.

Avslutningsvis viser til beskrivende statistikk om institusjonsplasseringer i Oslo kommune.

2.1 Barne- og familieetatens ansvar og oppgaver

Barne- og familieetaten har flere ansvarsområder og oppgaver tilknyttet barnevernsinstitusjoner i Oslo kommune. Kommunen skiller seg fra resten av landet ved at den har ansvaret for hele barnevernet, også for de oppgavene som ellers ligger til Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) utenfor kommunens grenser. Ansvaret omfatter å drifte egne barnevernsinstitusjoner, tilby bydelene institusjonsplasseringer i kommunale og private institusjoner, tilby råd og veiledning ved behov og godkjenne barnevernsinstitusjoner i Oslo og omegn.

Etaten drifter mellom 35 og 40 plasser i omsorgsinstitusjoner som ligger i og utenfor Oslo. Disse plassene var fordelt på syv institusjoner/avdelinger i 2024. Ved utgangen av 2024 driftet etaten fem plasser i behandlingsinstitusjon, fordelt på to institusjoner/avdelinger. Det er varierende etterspørsel etter akutt plasser, men tilbudet har vært presset i flere perioder både i 2023 og i 2024. Etaten har nå to permanente akuttinstitusjoner for ungdom mellom tolv og 18 år og én akuttinstitusjon for barn i alderen fra to til tolv år.

De enkelte barnevernstjenestene sender en henvisning til etaten når de har behov for en institusjonsplass. Etatens oppgave er å finne en plass i sine institusjoner og/eller hente inn tilbud fra private institusjoner. Barne- og familieetaten oppga at det er flere forhold som vurderes ved institusjonene, blant annet bemanning og kompetanse. Etaten har både utarbeidet maler som barnevernstjenesten benytter for henvisninger med egne vedlegg til de ulike institusjonstypene, og kontraktsmaler.

Barne- og familieetaten oppga at de ikke mottar rutinemessige meldinger om avvik fra bemanning og kompetanse fra institusjonene som etaten har formidlet til barnevernstjenestene. Etaten oppga at institusjonene er forpliktet til å informere bydelen om «forhold som de forstår kan få betydning for oppdraget, og i nødvendig utstrekning utveksle relevant informasjon», som det fremkommer av kontraktsmalene.

Ved egne kommunale institusjoner oppga Barne- og familieetaten at de mottok tre avviksmeldinger i 2023 vedrørende brudd på kompetansekravet. Avvikene gjaldt bruk av ufaglærte medarbeidere. Etaten oppga at de ikke hadde mottatt tilsvarende avvik fra kompetansekravet i 2024.

Barne- og familieetaten opplyste om at det ble innført en ny kategori i det sentrale rapporteringssystemet den 1. januar 2024 som omhandlet bemanning. Dette resulterte i at etaten fikk inn 22 avviksmeldinger om brudd fra egne institusjoner på faktisk bemanning. Ved spørsmål om etaten hadde en oversikt over disse bruddene tidligere, oppga etaten at institusjonene trolig har oversikt, men at oversikten ikke har eksistert på sentralt nivå.

Etaten oppga at institusjonene er forpliktet til å informere godkjenningsmyndigheten dersom det oppstår forhold som kan ha påvirkning på godkjenningsvedtaket.

2.1.1 Godkjenning av og kontroll av institusjoner

Barn og unge kan kun gis opphold i en barnevernsinstitusjon som er godkjent av godkjenningsmyndigheten. Barne- og familieetaten er godkjenningsmyndighet for barnevernsinstitusjoner som ligger i Oslo kommune. Det gjelder både etatens egne institusjoner og alle private og ideelle barnevernsinstitusjoner/-avdelinger geografisk plassert i kommunen. Godkjenningen innebærer en vurdering av ulike sider av virksomheten. Det fremgår av søknadsskjemaet for godkjenning av statlige, private og kommunale barnevernsinstitusjoner/-avdelinger at vurderingen blant annet omfatter en gjennomgang av institusjonsplan, overordnede risikovurderinger av institusjonen og byggets egnethet, bemanningsoversikt og institusjonens rutiner.

Alle godkjente institusjoner skal bli fulgt opp med en etterfølgende kontroll minimum én gang i året. Dersom institusjonen ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjenning, skal godkjenningsmyndigheten fatte vedtak om bortfall av godkjenning. Hvis særlige hensyn tilsier det og det anses forsvarlig ut fra hensynet til beboerne, kan etaten i stedet fastsette en frist for retting av de mangler som medfører at vilkårene for godkjenning ikke lenger er til stede. Både i 2023 og 2024 oppgir etaten at den som godkjenningsmyndighet har hatt etterfølgende kontroll med samtlige institusjoner. Begge år avdekket etaten enkelte brudd der det var gitt frist for lukking av avvik.

2.2 Barnevernstjenestene

Ifølge barnevernsloven § 15-6 skal ansatte i barnevernstjenestene som utfører barnevernsfaglige oppgaver, oppfylle et kompetansekrav fra og med 1. januar 2031. Kompetansekravet er enten barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå eller relevant bachelorutdanning dersom det innen 1. januar 2031 kan dokumenteres minst fire års arbeidserfaring fra barnevernet. I tillegg til bachelorutdanning og fire års arbeidserfaring kreves det relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng.

2.2.1 Barnevernstjenesten i Bydel Alna

Ved utgangen av 2024 hadde barnevernstjenesten i Bydel Alna ni avdelinger. Seks av avdelingene fulgte opp barn og unge som var plassert i institusjon. Antall ansatte, inkludert ledere, er angitt i parentes:

- Mottak (5)
- Omsorg (7)
- Barn og familie 1 (9)
- Barn og familie 2 (9)
- Ungdom (7)
- Institusjon og ettervern (7)

Saksmengden varierte mellom de ulike avdelingene. Mottak jobbet eksempelvis akutt og hadde derfor få faste saker. Barnevernstjenesten oppga at avdelingene Omsorg, Barn og familie 1, Barn og familie 2 og Ungdom hadde omtrent ti saker per saksbehandler i gjennomsnitt.

Avdeling Institusjon og ettervern hadde i gjennomsnitt omtrent 16 saker per saksbehandler. Flertallet av sakene omhandlet ettervern.

Tabell 1 viser fagbakgrunn og utdanningsnivå for de ansatte i de ovennevnte avdelingene. Tabellen viser at halvparten hadde utdanning innenfor barnevern, mens de øvrige ansatte hadde utdanning innen sosialt arbeid, kriminologi og sosiologi. Omtrent én av fire av de ansatte hadde utdanning på masternivå.

Tabell 1 Oversikt – kompetanse i Alna barnevernstjeneste

Fag	Bachelor	Master	Totalt
Barnevern	21	2	23
Sosialt arbeid	10	8	18
Kriminologi/sosiologi	1	2	3
Totalt	32	12	44

Note: Tall innhentet av Kommunerevisjonen fra Alna barnevernstjeneste. Avdelingsledere er inkludert. Enkelte ansatte hadde to bachelor- og/eller mastergrader, men kun én grad per ansatt er med i tabellen.

Flere av de ansatte hadde fullført eller påbegynt videreutdanning blant annet i barnefaglig veiledning, relasjonskompetanse og ledelse. Det var i tillegg to ansatte som hadde påbegynt mastergrader i sosialt arbeid og styring og ledelse.

2.2.2 Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand

Ved utgangen av 2024 hadde barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand fire seksjoner som fulgte opp institusjonsplasseringer. Antall ansatte, inkludert ledere, er angitt i parentes:

- Ungdom 1 (12)
- Ungdom 2 (6)
- Omsorg (13)
- Ettervern (12)

Barnevernstjenesten oppga at saksbehandlerne i Ettervern og ungdom 2 i gjennomsnitt hadde ansvar for omtrent 15 saker hver. I avdeling Omsorg var det omtrent ti saker per saksbehandler. Ifølge barnevernstjenesten var det redusert kapasitet i Ungdom 1 grunnet fravær. Saksbehandlerne hadde i gjennomsnitt ansvar for omtrent 18 saker hver.

Tabell 2 viser fagbakgrunn og utdanningsnivå for de ansatte i de ovennevnte seksjonene. Tabellen viser at flertallet hadde utdanning innenfor barnevern, mens de øvrige ansatte hadde utdanning innen sosialt arbeid og sosialantropologi. De fleste ansatte hadde bachelor som høyest oppnådde grad.

Tabell 2 Oversikt – kompetanse i Søndre Nordstrand barnevernstjeneste

Fag	Bachelor	Master	Totalt
Barnevern	28	0	28
Sosialt arbeid	10	1	11
Helse og velferd	-	1	1
Familieterapi	-	1	1
Barnehagelærer	1	0	1
Sosialantropologi	-	2	1
Totalt	39	5	43

Note: Tall innhentet av Kommunerevisjonen fra Søndre Nordstrand barnevernstjeneste. Seksjonsledere er inkludert.

Det var flere ansatte som hadde fullført eller påbegynt videreutdanning, eksempelvis i psykisk helsearbeid, veiledning og relasjonskompetanse. Totalt fire ansatte hadde påbegynt mastergrad, blant annet i barnevern og familieterapi.

2.3 Barnevernsinstitusjoner

Ifølge barnevernsloven § 10-16 skal barnevernsinstitusjonene til enhver tid har forsvarlig bemanning og kompetanse. Videre følger det av lovverket at institusjonene skal ha ansatte med tilstrekkelig nivå og bredde i kompetansen ut fra institusjonenes målgruppe og målsetting. Institusjonene skal ha en arbeidstidsordning som sikrer kontinuitet og stabilitet for barna. Faglig personell som ansettes i en institusjon, skal minst ha relevant bachelorutdanning.

Fra og med 1. januar 2031 skal leder og stedfortreder ha barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå eller relevant bachelorutdanning og gjennomført videreutdanning med minst 30 studiepoeng, jmfør barnevernsloven §10-16.

2.3.1 De utvalgte institusjonene

Undersøkelsen følger ti barn som var plassert i fire omsorgsinstitusjoner – to kommunale institusjoner og to private institusjoner. Hos en av de private leverandørene hadde barnevernstjenesten plassert barn i to ulike avdelinger, men disse omtales idet videre som én institusjon. Alle institusjonene oppga at de følger standardisert forløp for barnevern, som er nærmere beskrevet i vedlegg 3.

I institusjonenes planer for 2024 stod det at alle som jobbet i faste stillinger ved utgangen av 2024, enten hadde relevant formalkompetanse og/eller lang erfaring innenfor barnevern, sosialt arbeid og skole- og/eller helsesektoren. Alle institusjonene oppga at de hadde faste vikarer som var kjent for barna. Institusjonene oppga at en del av vikarene som ble benyttet, også var faglærte. I de kommunale institusjonene fremkom det av institusjonsplanen at turnusene var todelt med dag- og kveldsvakter og våkne nattevakter. De kommunale institusjonene hadde også kortere vakter med møtevirksomhet eller kompetanseheving i tillegg til oppsatt turnus. I den ene institusjonen var det fire miljøterapeuter på dagtid, fire miljøterapeuter på kveldstid samt to våkne nattevakter. I den andre institusjonen var det to miljøterapeuter på dagtid og fire miljøterapeuter på kveldstid i ukedagene. I helgene var det tre miljøterapeuter på dag- og kveldstid. Institusjonen oppga at de hadde én hvilende og én våken nattevakt. Institusjonen oppga at den hvilende nattevakten vekkes ved behov, og at de kan sette inn en ekstra våken nattevakt i perioder eller under spesifikke plasseringer.

I de private institusjonene hadde de medlevertturnus, som vil si at miljøpersonalet bor og lever sammen med barna 24 timer i døgnet. Medlevertturnusen er 3/7–4/7. Det betyr at de ansatte arbeider i tre dager, har fri i syv dager, arbeider i fire dager og har fri i syv dager. Personalet går i team på to til fire personer. Institusjonene oppga at de har én hvilende og én våken nattevakt på jobb. Den hvilende nattevakten vekkes ved behov. En av institusjonene hadde også en bakvakt med beslutningsmyndighet som var tilgjengelig utenom avdelingslederens arbeidstid.

Institusjonene oppga at bemanningen forutsettes av oppdragsgiver, og at det er kontrakten som ligger til grunn for planlagt bemanning. En av de private institusjonene oppga at de setter inn forsterkninger i perioder hvor barna trenger ekstra støtte, utenom oppdragsgiverens bestilling. Det gjør de for å sikre forsvarlighet, ifølge institusjonen.

Ved spørsmål om avvikende bemanning og/eller kompetanse svarte kun en av institusjonene at de hadde sendt inn meldinger om avvik fra kontrakt. Institusjonen opplyste om at de hadde sendt avvikende bemanningslister én gang i måneden med institusjonens vurderinger av forsvarlighet til både Barne- og familieetaten og Bydel Alna. Ifølge institusjonen hadde ikke aviksmeldingene resultert i endringer i oppdraget.

De resterende tre institusjonene var ikke kjent med at de hadde sendt inn meldinger om avvik i perioden 2023 og 2024. Barnevernstjenestene var heller ikke kjent med meldinger om avvik fra kontrakt om forutsatt bemanning og kompetanse i de aktuelle institusjonene. I saksgjennomgangen har vi kun sett meldinger om avvikende bemanning i én sak fra Bydel Alna, som beskrevet ovenfor.

2.4 Plasseringer fra Oslo kommune

Tabell 3 viser antall barn og unge i aldersgruppen 0–24 år som var plassert i institusjon i løpet av året, i perioden 2021–2024.

Tabell 3 Barn og unge (0–24 år) med tiltaket institusjon i løpet av året

	2021	2022	2023	2024	Total
Gamle Oslo	20	21	12	23	76
Grünerløkka	20	20	18	18	76
Sagene	10	8	13	11	42
St. Hanshaugen	14	7	5	14	40
Frogner	8	15	7	9	39
Ullern	7	11	5	*	23
Vestre Aker	5	*	5	7	17
Nordre Aker	5	*	*	*	5
Bjerke	4	11	7	8	30
Grorud	6	8	10	12	36
Stovner	14	14	17	20	65
Alna	40	32	26	23	121
Østensjø	13	13	17	18	61
Nordstrand	8	6	*	6	20
Søndre Nordstrand	39	39	29	18	125
Total	213	205	171	187	776

Note: Tall fra SSB-tabell 13941. *SSB publiserer ikke tallet av konfidensialitetshensyn.

Tabell 3 viser at Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand hadde høyest antall barn med institusjonstiltak i undersøkelsesperioden, mens Bydel Nordre Aker og Bydel Vestre Aker hadde færrest antall barn plassert i institusjon i samme periode.

3 Plassering i institusjon

Vi har undersøkt om barnevernstjenestene kartlegger og vurderer barnets behov i forkant av institusjonsplassering. Deretter har vi vurdert om plasseringen synes å være i tråd med barnets behov ved innflytting. Vi har gjennomgått ti plasseringer og kontrollert om barnets mening fremkommer tydelig i vedtakene, og om barnevernstjenestene har gjort en helhetlig vurdering etter prinsippet om barnets beste.

3.1 Revisjonskriterier

- Barnevernstjenestene skal kartlegge og vurdere barnets behov ved plassering.
- Barnevernstjenestene skal så langt som mulig sørge for at institusjonsplasseringen møter barnets behov.
- Barnevernstjenestene skal utforme vedtaket om plassering slik at det tydelig fremgår hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barnevernstjenesten har vurdert barnets beste.

3.2 Faktabeskrivelse

Alle barna i saksgjennomgangen var plassert i omsorgsinstitusjoner etter bistand fra Barne- og familieetaten. Undersøkelsesperioden har i utgangspunktet vært fra 1. januar 2023 til 31. desember 2024, men i enkelte saker har vi gjennomgått dokumentasjonen tilbake til 2021. De aller fleste plasseringene har vært langvarige.

I Bydel Alna var to av de fem barna fra saksgjennomgangen plassert i kommunale institusjoner, og tre var plassert i private institusjoner. Det var fattet vedtak om omsorgsovertakelse i fire av de fem sakene i undersøkelsesperioden. I enkelte av disse sakene startet oppholdet som frivillig plassering med samtykke. Fire av barna hadde hatt akutt-plasseringer i forkant av institusjonsoppholdet, men flere av dem var allerede plassert utenfor hjemmet. Det var flere hendelser under fosterhjemsplasseringer som resulterte i et kortere opphold på akuttinstitusjon.

I Bydel Søndre Nordstrand var fire av de fem barna plassert i kommunale institusjoner, og ett av barna var plassert i en privat institusjon. Alle sakene vi har gjennomgått i bydelen har vært frivillige plasseringer i institusjon. Barnevernstjenesten hadde omsorgen for ett av barna i undersøkelsesperioden.

3.2.1 Kartlegge og vurdere barnets behov ved plassering

Barnevernstjenestene oppga at barnets behov kartlegges i perioden etter at barnevernstjenestene har opprettet undersøkelsessak etter mottatt bekymringsmelding.

I undersøkelsesfasen foregår det informasjonsinnhenting, blant annet via samtaler med barn, søsken og foreldre, observasjoner i hjemmet og kontakt med andre instanser innenfor helse- og utdanningssektoren. Barnevernstjenestene opplyste om at det er ulike avdelinger og seksjoner som gjennomfører undersøkelsene. Det er barnets alder og behov som avgjør hvilken avdeling eller seksjon saken blir plassert i. Kartleggingene som gjøres i undersøkelsesfasen, danner grunnlaget for barnevernstjenestens vurderinger av videre tiltak.

Barnevernstjenestene oppga at de plasserer barn og unge på institusjon etter at flere hjelpetiltak har vært forsøkt. I særlig alvorlige tilfeller av omsorgssvikt, vold og/eller seksuelle overgrep kan barnevernet plassere barn og unge direkte på institusjon gjennom akuttvedtak.

De fleste familiene som var plukket ut i saksgjennomgangen i bydelene, var kjent for barnevernstjenestene på plasseringstidspunktet. Dokumentasjonen viser at de aller fleste familiene mottok tiltak fra barnevernstjenestene i forkant av plasseringene. Det kunne være tiltak som foreldreveiledning og/eller tiltak utenfor hjemmet. Tiltak utenfor hjemmet kunne være tidligere plasseringer i institusjon eller fosterhjem. I enkelte saker mottok familiene også spesialiserte tiltak for barn og unge med helseutfordringer. I noen av sakene var det pågående tiltak for foreldre og søsken mens barna var plassert i institusjon.

Søknad om institusjonsplass

For planlagte plasseringer er prosessen slik at bydelene sender en henvisning med et søknadsskjema til Barne- og familieetaten som beskriver barnets situasjon og behov. I skjemaet blir barnevernstjenestene bedt om å beskrive forhold i barnets liv som blant annet fritidsinteresser, viktige relasjoner, skoledeltakelse og behov for tilrettelegging, religiøs, kulturell og språklig tilknytning og eventuelle helseutfordringer. Barnevernstjenestene skal også beskrive barnets omsorgssituasjon og behovet for tiltak som institusjon. Barnets medvirkning og eventuelt foreldrenes involvering i søknadsprosessen skal også beskrives i skjemaet.

De to barnevernstjenestene hadde med ett unntak sendt inn søknadsskjemaer om institusjonsplasser til Barne- og familieetaten i. Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de ikke hadde sendt inn skjemaet i en av sakene fordi det var en akuttplassering.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna opplyste om at de kartlegger barnet etter plassering dersom de har lite kjennskap til barnets situasjon før en akuttplassering. I denne saken viser dokumentasjonen at barnevernstjenesten hadde kjennskap til barnets situasjon over lengre tid før plasseringen fant sted, og at de hadde informasjon om barnet og barnets omsorgssituasjon før plasseringen.

Barnets situasjon og behov for omsorg

I søknadsskjemaene til Barne- og familieetaten viser dokumentasjonen at barnevernstjenesten i Bydel Alna hadde beskrevet barnets situasjon og behov for omsorg i alle søknadene om plassering. Søknadsskjemaet inneholdt en beskrivelse av barnets fungering, eventuelle helse- og skoleutfordringer og viktige relasjoner i barnets liv. Barnets fritidsinteresser mangler i ett av skjemaene. Den private institusjonen som dette barnet var plassert i, fikk informasjon om barnets fritidsinteresser etter innflytting, men ifølge institusjonen var denne informasjonen utdatert flere år tilbake i tid.

I søknadsskjemaene til Barne- og familieetaten viser dokumentasjonen at barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand har beskrevet barnets situasjon og behov for omsorg i fire av fem søknader om plassering. Søknadsskjemaene inneholdt en beskrivelse av barnets fungering, eventuelle helse- og skoleutfordringer, barnets fritidsinteresser, ressurser og viktige relasjoner i barnets liv. I en av sakene er kun barnets omsorgssituasjon, skoleutfordringer og behov for helsehjelp beskrevet i søknaden.

I flere av sakene fra utvalget opplevde institusjonene at barnevernstjenestene hadde underkommunisert barnas helseutfordringer, spesielt tilknyttet rusbruk. Institusjonene oppga at de enten ikke hadde blitt informert om rusbruk før innflytting, eller at de etter plassering opplevde at omfanget var større enn det barnevernstjenestene hadde beskrevet.

I gjennomgangen av søknadsskjemaene ser vi at barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand har informert om rusbruk i en av søknadene om plassering. I denne saken mener institusjonen at rusomfanget var større enn beskrevet, ved at det også var salg av rusmidler.

Barnets medvirkning og foreldrenes involvering

Barnets medvirkning og foreldrenes involvering fremkommer i nesten alle søknadsskjemaer som er sendt inn av barnevernstjenestene. I to av sakene, én fra Bydel Alna og én fra Søndre Nordstrand, står det at barna ikke har vært involvert i søknadsprosessen, men vi ser spor av medvirkning i vedtak. I saken fra barnevernstjenesten i Bydel Alna har heller ikke foreldrene vært involvert i prosessen, etter eget ønske.

Religion, kultur og morsmål

I saker hvor det ville ha vært aktuelt å beskrive barnets religiøse og/eller kulturelle praksis, viser dokumentasjonen at barnevernstjenestene har fylt inn foreldrenes opprinnelsesland og morsmål i søknaden om plassering. I flere saker ser vi at barnevernstjenestene hadde kjennskap til disse forholdene gjennom oppfølging av barnet og familien.

Ved spørsmål om hvorvidt barnevernstjenestene kartlegger og informerer institusjonene om barnets religiøse eller kulturelle praksis, svarte to av institusjonene at de fikk informasjon om hvilken religion barnet tilhørte, men ikke hvordan barnet praktiserte sin tro. Institusjonene opplevde at de fikk nok informasjon til at de selv kunne tematisere og legge til rette for praktisering etter innflytting.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna erfarte at institusjonene har blitt betydelig bedre enn tidligere til å tilpasse tilbudet til hvert enkelt barn etter forhold av religiøs, kulturell og språklig betydning. Samtidig fortalte barnevernstjenesten at en utfordring kan være å sørge for at barnas morsmål blir opprettholdt under plasseringene.

Vi har ikke sett noen dokumentasjon på at barnevernstjenestene har forsøkt å legge til rette for opprettholdelse av morsmål under plasseringene i de utvalgte sakene. I enkelte saker fra Bydel Alna har vi sett dokumentasjon på at barnevernstjenesten har lagt til rette for kulturell praksis og deltakelse på religiøse høytider med familie under plasseringene. En av de private institusjonene som et av barna fra Bydel Alna var plassert i, oppga at de også har fokus på å markere religiøse høytider og servere mat etter aktuelle skikker.

Skoledeltakelse og helseutfordringer

Barnevernstjenestene opplyste om at dersom kartleggingen av barnet og familien er utdatert eller mangelfull, innhentes det tilleggsopplysninger fra instanser innenfor helse og/eller skole, noe vi har sett eksempler på i flere av sakene fra gjennomgangen. Flere av institusjonene opplevde at helse- og skoleutfordringer var kartlagt i mindre grad enn ønsket i de utvalgte sakene, og de etterspurte utfyllende informasjon etter plassering.

I flere saker fra gjennomgangen har vi sett eksempler på at barnevernstjenestene innhenter informasjon fra andre instanser innenfor helse- og skolesektoren først etter plassering.

Barnevernstjenestene fortalte at barnets skolegang er et aspekt ved barnets situasjon som det kan være utfordrende å kartlegge, da det er flere barn og unge som har behov for et tilpasset skole- eller dagtilbud. Hvis barnet ikke har gått på skole over tid, erfarte barnevernstjenesten i Bydel Alna at det er utfordrende å få klarhet i hva barnets behov og faglige nivå er.

Bydel Søndre Nordstrand oppga at var viktig å få et skoletilbud på plass før innflytting, men at både barnevernstjenesten og institusjonene hadde et forbedringspotensial i arbeidet med å sikre et skoletilbud eller annet dagtilbud raskt etter plassering. Også barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at det i enkelte tilfeller har vært utfordrende å få tilbud om skoleplass umiddelbart etter at beslutningen om institusjonsplassering er tatt.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna opplyste om at en av årsakene til at det tar tid å få på plass et skole- eller dagtilbud, er at skolene har behov for dokumentasjon som ikke foreligger hos barnevernstjenesten på det aktuelle tidspunktet, noe som kan føre til utsatt eller forsinket oppstart.

Tverrfaglig helsekartlegging

Tverrfaglig helsekartlegging i regi av Barne- og familieetaten er en prosess hvor fagpersoner fra ulike sektorer samarbeider for å få en helhetlig forståelse av barnets helse, utvikling og omsorgssituasjon. Det er en strukturert kartlegging som undersøker barnets fysiske og psykiske helse. Kartleggingen innebærer også innhenting av barnets og foreldrenes mening og skal resultere i en vurdering av behov for videre utredning eller tiltak.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de hadde lite erfaring med tverrfaglig helsekartlegging i undersøkelsesperioden. Barnevernstjenestenes erfaring er at Barne- og familieetaten stort sett ikke prioriterer saker hvor barn og unge har vært plassert i institusjon over tid, men at tjenesten i nyere tid har begynt å få tilbud om helsekartleggingen ved flytting ut av hjemmet, og at de alltid godtar tilbudet. I en av sakene vi har gjennomgått, finner vi dokumentasjon på at barnet har gjennomført kartleggingen etter plassering.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de henviser til tverrfaglig helsekartlegging når barnet flytter ut av hjemmet. I undersøkelsesperioden har barnevernstjenesten fått forespørsler fra institusjoner om å henvise allerede plasserte barn og unge til kartleggingen. Barnevernstjenesten oppga at de i undersøkelsesperioden har sendt inn flere forespørsler om tverrfaglig helsekartlegging til etaten, men at ventetiden har vært lang. Barnevernstjenesten opplyste om at de har fått tre avslag på fem bestillinger i undersøkelsesperioden. Det ene avslaget var grunnet manglende kapasitet, mens en annen forespørsel ble avvist fordi det aktuelle barnet tidligere hadde gjennomgått utredning ved barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk.

Flere av institusjonene vurderte at barna hadde hatt nytte av tverrfaglig helsekartlegging i forkant av plassering. Dokumentasjon fra alle sakene i gjennomgangen viser at barna har hatt oppfølging av barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk enten i forkant av eller under oppholdet, eller at de får behandling for andre helseutfordringer av andre instanser. I de fleste

tilfeller er det barnevernstjenestene som har henvist barna til utredning, men vi har også sett et eksempel på at en privat institusjon har betalt for behandling i egen regi.

Institusjonenes kartlegginger etter innflytting

Institusjonene kartlegger også barna etter innflytting i tråd med standardisert forløp for barnevern. Standardisert forløp legger opp til at institusjonene skal gjennomføre flere kartlegginger i løpet av oppholdet. Saksgjennomgangen viste at alle institusjonene hadde kartlagt barna helt eller delvis i undersøkelsesperioden og presentert sine funn i evalueringsrapportene som ble sendt til barnevernstjenesten hvert kvartal eller hvert halvår. Rapportene skal være lest og kommentert av barna, og i de aller fleste rapporter har barnet fått uttale seg. Dersom barnet ikke har ønsket å lese gjennom og kommentere rapporten, er det som regel tydeliggjort.

Flere av institusjonene oppga at egne kartlegginger avdekker forhold eller kjennetegn ved barna som de mener at barnevernstjenestene burde hatt kjennskap til, og som de burde ha informert institusjonene om. Dette var stort sett knyttet til helseutfordringer som psykiske vansker og/eller et problematisk forhold til rus. En av de private institusjonene erfarte i flere plasseringer fra Oslo kommune at selv barn som hadde hatt lang historikk i barnevernet, ikke var tilstrekkelig og systematisk kartlagt av barnevernstjenestene. En annen institusjon opplevde ofte at barnas omsorgssituasjon var kartlagt, men at kartleggingen fremstod som mangelfull.

3.2.2 Institusjonsplasseringen skal møte barnets behov

Etter at Barne- og familieetaten har mottatt og gjennomgått søknadene om institusjonsplassering, skal bydelen få tilbud om plass på institusjon. Barnevernstjenestene erfarer at det varierer om Barne- og familieetaten klarer å fremskaffe egnede institusjonsplasser til alle barn og unge som har behov for tiltaket. Barnevernstjenestene erfarer at det er færre tilbud å velge mellom enn tidligere, innenfor både den kommunale og den private kapasiteten. Barnevernstjenestene mener at de sjelden kan velge mellom flere reelle tilbud, og at dette kan skyldes enten at tilbudene ikke samsvarer med barnets behov, eller at de er altfor kostnadskreven. I slike tilfeller kan barnevernstjenestene forsøke å finne tilbud hos andre private aktører utenom Barne- og familieetaten.

Bydel Alna oppga at de er usikre på om manglende tilbud skyldes barnets sammensatte behov, eller om det skyldes manglende institusjonstilbud ved Barne- og familieetaten.

Bydel Søndre Nordstrand oppga at de i enkelte tilfeller har måttet ty til midlertidige løsninger i påvente av institusjonsplass.

Videre fortalte barnevernstjenestene at de har interne systemer for valg av plass for det enkelte barnet, og at de vurderer tilbudet ut fra barnets behov.

For barn og unge som må plasseres akutt, oppga barnevernstjenestene at de ringer til seksjon for inntak i Barne- og familieetaten og får tilbud om institusjonsplass. Dersom behovet oppstår på kveldstid eller i helger, håndteres sakene av barnevernsvakten.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna fortalte at beslutningen om institusjonsplassering alltid tas etter drøfting i fagråd. Fagråd er en modell bydelen har utarbeidet for drøftinger som

involverer barnevernslederen, som er den myndigheten som treffer beslutningen om institusjonsplassering.

I de sakene der barnevernstjenesten i Bydel Alna vurderer at det er nødvendig med plassering i institusjon, er situasjonen så alvorlig at tjenesten vurderer at plassering er eneste løsning. Barnet kan som regel ikke velge om det skal plasseres i institusjon eller ikke, men barnevernstjenesten skal legge til rette for at barnet får medvirke så langt som mulig. Barnet skal få informasjon og muligheten til å uttale seg, oppga tjenesten.

Videre kan barn og deres familie være involvert i noen beslutninger, for eksempel valg av skole. Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de også kan skaffe informasjon om hvilke andre barn som bor ved den aktuelle institusjonen, i forkant av plasseringen og sammen med barnet og barnets foreldre gjøre en vurdering av om barnet vil passe inn på den aktuelle institusjonen.

For institusjonsplasseringer oppga Bydel Alna at de utarbeidet en prosedyre i 2024 etter at de hadde hatt tilsyn av Statsforvalteren i Oslo og Viken. Statsforvalteren hadde gjennomført tilsyn etter å ha mottatt tre klager på kort tid om manglende oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. I den forbindelse utarbeidet barnevernstjenesten en prosedyre som inneholder en beskrivelse av kontaktperson, avdelingsleder og barnevernsleders ansvar og oppgaver gjennom et plasseringsløp, hvor blant annet fagråd som modell er inkludert i prosessen om institusjonsplassering. Prosedyren i sin helhet var ikke implementert i undersøkelsesperioden.

I likhet med barnevernstjenesten i Bydel Alna treffer Bydel Søndre Nordstrand også beslutninger om institusjonsplassering av barnevernleder i eget råd. Barnets kontaktperson og seksjonslederen i den seksjonen som barnet tilhører, møtes til et drøftingsmøte for å gjennomgå aktuelle tilbud. I forkant av møtet gjennomgår partene institusjonsplanene, tilsynsrapporter og lignende dokumenter om de ulike institusjonene hver for seg. Under møtet drøfter de tilbudene og velger den institusjonen som de mener dekker barnets behov, basert på utvalgte kriterier. Kriteriene kan være beliggenhet, hvor høy bemanning og/eller hvilken kompetanse institusjonen har, om institusjonen jobber tett med familien, hvilke andre barn som er plassert i institusjonen, og prisen på tiltaket. Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det har vært tilfeller hvor de har sett bort ifra institusjonstilbud som møter barnets behov grunnet høy pris.

Etter drøftingen mellom saksbehandleren og seksjonslederen, og i noen tilfeller barnet og barnets familie, innkaller barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand til et møte med Barne- og familieetaten hvor de gjennomgår de aktuelle tilbudene og godtar et av dem dersom det samsvarer med barnets behov.

De private institusjonene opplyste om at de alltid vurderer søknadene om institusjonsplass. Hensikten med vurderingene er å undersøke om den aktuelle institusjonen er riktig tiltak for barnet. Inntaket vurderes også med et utgangspunkt i de barna som allerede er plassert på institusjonene.

I forkant av plassering oppga barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand at det hender at barnevernstjenesten besøker den aktuelle institusjonen, og ideelt sett er barnet og foreldrene

(hvis aktuelt) med. Besøk i forkant kan avhenge av blant annet kontaktpersonens kapasitet, institusjonens beliggenhet og plasseringshjemmelen i saken.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at besøkene ofte er hyppigere i begynnelsen av en plassering. Hvis plasseringen er langt unna Oslo, oppga barnevernstjenesten at de ikke har samme mulighet til ukentlige besøk i starten. I disse tilfellene oppga barnevernstjenesten at de følger opp med hyppigere kontakt via telefon, e-post eller videosamtaler.

I en av sakene fra gjennomgangen var barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand usikre på om de skulle plassere barnet i en omsorgsinstitusjon eller i en atferdsinstitusjon, men de valgte å plassere barnet i en omsorgsinstitusjon, da barnet ønsket å flytte dit. Under institusjonsoppholdet vurderte institusjonen å avslutte plasseringen, da de mente at barnet ikke var i målgruppen for tiltaket.

I to andre saker fra Bydel Søndre Nordstrand viser saksgjennomgangen at barnevernstjenesten var usikre på om institusjonsplasseringene egentlig ville møte barnas behov.

I den ene saken var det søkt om fosterhjem, og barnet bodde på institusjon i påvente av fosterhjemmet. Denne plasseringen ble avsluttet, da barnet ønsket å flytte ut av institusjonen. Både barnevernstjenesten og institusjonen vurderte at et mindre tiltak var bedre egnet til å møte barnets behov.

I den andre saken ønsket barnevernstjenesten at helsesektoren skulle ta ansvaret for barnet, da barnevernstjenesten vurderte at barnet hadde behov for tett helseoppfølging. Helsesektoren vurderte ikke barnet som hjelpetrengende nok, og barnet ble plassert i institusjon. Også institusjonen som barnet var plassert i, vurderte at barnet hadde nytte av spesielt tett oppfølging og helsehjelp, noe barnet også fikk under oppholdet. Institusjonen vurderte imidlertid at plasseringen ble avsluttet for tidlig.

3.2.3 Vedtak om institusjonsplassering

I Bydel Alna kommer barnets mening og vurderinger etter prinsippet om barnets beste tydelig frem i fire av fem vedtak om institusjonsplassering. I ett av vedtakene fremkommer verken barnets mening eller vurderinger av barnets beste.

I prosedyren for oppfølging av barn i barnevernsinstitusjon som barnevernstjenesten i Bydel Alna utarbeidet etter et tilsyn fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i 2024 grunnet flere klager, står det blant annet at barnevernstjenesten skal dokumentere hvordan barnets medvirkning er ivarettatt i vedtak, og at kontaktpersonen skal dokumentere i tråd med kravene i lov og forskrift. Barnevernstjenesten oppga at det er barnets alder og modenhet som avgjør hvordan kontaktpersonene i barnevernstjenesten legger til rette for medvirkning fra barnet.

Prosedypren fra barnevernstjenesten i Bydel Alna ble utarbeidet mot slutten av undersøkelsesperioden, men kravene i lovverket har vært gjeldende i perioden.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de bruker en standardisert mal for utforming av vedtak. I tillegg til en standardisert mal for utforming av vedtak har barnevernstjenesten en sjekkliste som skal fylles ut av lederen før vedtaket fattes. I sjekklisten ser vi at barnets medvirkning og vurderinger av barnets beste i den aktuelle situasjonen skal

kvalitetssikres av lederen før vedtaket fattes. Under vurderinger av barnets beste ser vi at barnevernstjenesten legger opp til en vekting av barnets beste som blant annet bygger på barnets alder og modenhet, styrken i barnets ønske, om dette er et ønske som barnet har holdt fast ved over lengre tid, og styrken i momentene som eventuelt taler mot å følge barnets syn.

I Bydel Søndre Nordstrand kommer barnets mening og vurderinger av barnets beste tydelig frem i fire av fem vedtak om institusjonsplassering. I en av sakene fremkommer ikke barnets mening utover at barnet samtykket til plassering utenfor hjemmet, men det står at barnet ønsket å flytte på institusjon.

Et av vedtakene hvor barnets mening fremgår, bygger på en samtale med barnet som ikke er dokumentert i barnevernstjenestens fagsystem. Vi finner likevel spor av at barnevernstjenesten har snakket med barnet ved tre anledninger i forkant av plasseringen, men disse samtaler er ikke dokumentert.

Barnevernstjenesten i Søndre Nordstrand oppga at det noen ganger kan være utfordrende å få barn og unge til å medvirke i egen sak. Det gjelder spesielt i saker der ungdommer som har vist alvorlige atferdsvansker, skal plasseres i institusjon uten samtykke – enten fra dem selv eller fra foreldrene. Barnevernstjenesten opplever at disse ungdommene ofte har mye motstand mot selve plasseringen, og at det kan være utfordrende å inkludere dem på en hensiktsmessig måte. Barnevernstjenesten presiserte at det er deres ansvar å legge til rette for at barnets stemme blir hørt, og at barnet får medvirke. Samtidig er det ikke sikkert at barnets mening er forenlig med barnevernstjenestens vurderinger av barnets beste. Barnets stemme skal uansett fremkomme av dokumentasjonen, blant annet i vedtaket om institusjonsplassering.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de har hatt økt fokus på vekting av barnets stemme det siste året, med blant annet egne fagdager innenfor temaet.

Hvilken vekt barnevernstjenestene hadde tillagt barnets mening i vedtak om institusjonsplassering, fremkommer ikke i sakene som vi har gjennomgått.

3.3 Kommunerevisjonens vurderinger

Barnevernstjenestene har etter barnevernsloven og tilhørende forskrifter ansvar for å undersøke og vurdere barnets behov før det treffes vedtak om plassering i institusjon. Disse vurderingene skal sikre at tiltaket er nødvendig og til barnets beste, og at valg av institusjon er individuelt tilpasset.

Vår gjennomgang viser at barnevernstjenestene i de utvalgte sakene hadde kartlagt og vurdert barnas behov for omsorg. I enkelte saker var det andre viktige forhold som enten ikke var kartlagt godt nok eller ikke var kommunisert tydelig til institusjonene før plassering. I enkelte saker manglet det informasjon om barnets fritidsinteresser. Det var også svakheter ved kvaliteten på informasjonen om barnets helsetilstand og skoledeltakelse i noen av sakene. Noen av disse sakene gjaldt akutt-plasseringer. Samtidig hadde barnevernstjenesten kjennskap til disse barna gjennom ulike tiltak i forkant av institusjonsoppholdene.

Barnevernstjenestene skal så langt som mulig sørge for at institusjonsplasseringene møter barnets behov, og undersøkelsen viser at begge barnevernstjenester hadde systemer for

kvalitetssikring av vurderinger og beslutninger som omhandlet institusjonsplassering – både vurderinger av institusjon som hjelpetiltak og beslutninger som valg av institusjonsplass. Som påpekt ovenfor ser vi at kartleggingene av barna i de utvalgte sakene hadde noen svakheter, noe som gir risiko for at informasjonen som institusjonsvalgene bygger på, ikke samsvarer med faktiske behov.

Bydel Søndre Nordstrand hadde i enkelte saker plassert barn på institusjon i påvente av andre og – etter deres vurdering – mer egnede tiltak. Institusjonsplassering er et svært inngripende tiltak for barnet. Tiltaket kan møte barnets behov og fremme positiv utvikling, men det er også risiko for at det forsinkes eller i verste fall skader barnets utvikling. En plassering som ikke samsvarer med barnets behov, kan også påvirke andre sårbare barn som er plassert på institusjonen.

I utformingen av vedtak om institusjonsplassering skal det fremgå hva som er barnets mening, hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barnets beste har blitt vurdert, jamfør barnevernsloven § 12-5. Vår gjennomgang viser at barnets stemme og vurderinger etter prinsippet om barnets beste fremkommer i de aller fleste tilfeller, men mangler i ett av vedtakene fra Bydel Alna.

Barnevernstjenestene har ikke redegjort for vektleggingen av barnets mening i vurderinger av barnets beste i vedtak om plassering. Vektlegging av barnets stemme i vedtak er en forutsetning for å sikre reell medvirkning og er en sentral del av vurderinger etter prinsippet om barnets beste. Manglende redegjørelse for vektleggingen av barnets mening er ikke i tråd med regelverket og kan medføre usikkerhet om hvorvidt barnets rettssikkerhet er tilstrekkelig ivare tatt.

4 Plan for institusjonsoppholdet

Vi har undersøkt om barnevernstjenestene har utarbeidet en plan etter oppfølgingsforskriften § 6, og om planen har blitt evaluert og justert i samråd med barnet, barnets foreldre og institusjonen som barnet er plassert i.

4.1 Revisjonskriterier

- Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for institusjonsoppholdet i samarbeid med institusjonen og så langt som mulig med barnet, barnets foreldre eller andre i barnets nettverk.
- Barnevernstjenesten skal evaluere planen regelmessig i samarbeid med institusjonen og barnet og justere den ved behov. Evalueringer og justeringer av planen skal dokumenteres.
- Barnevernstjenesten og institusjonen skal følge opp planen.

4.2 Faktabeskrivelse

Barnevernstjenestene i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand oppga at de ikke hadde implementert en plan etter oppfølgingsforskriften på undersøkelsestidspunktet. Det forelå andre planer i de gjennomgåtte sakene, som omsorgsplaner, tiltaksplaner og samværsplaner, men det forelå ikke én samlet plan for institusjonsoppholdet etter forskriften.

I to av de gjennomgåtte sakene fra Bydel Alna mente kontaktpersonene at de hadde utarbeidet en plan etter oppfølgingsforskriften. Involvering av barnet og barnets nettverk i utarbeidelse og evaluering av planen samt konkrete planer for utflytting av institusjon fremkom ikke i den ene planen på undersøkelsestidspunktet. I den andre saken oppga kontaktpersonen at det forelå omsorgsplaner, tiltaksplaner og samværsplaner som sammen med oppfølgingen av barnet og familien og samarbeidet med institusjonen dekket planen etter forskriften.

I og med at barnevernstjenesten ikke hadde utarbeidet en plan, manglet barnevernstjenesten grunnlag for å evaluere og justere planen regelmessig i samarbeid med institusjonen og barnet.

4.3 Kommunerevisjonens vurderinger

Barnevernstjenestene hadde ikke utarbeidet en plan for institusjonsoppholdet etter oppfølgingsforskriften § 6. Kommunerevisjonen har dermed ikke noe grunnlag for å vurdere om barnevernstjenestene har fulgt opp planen, evaluert den og justert den ved behov i samarbeid med barnet, barnets foreldre eller nettverk og institusjonen.

Fravær av oppfølgingsplan kan føre til manglende forutsigbarhet for barnet, uklare mål for institusjonsoppholdet og mangelfull koordinering, ansvarsfordeling og systematikk mellom barnevernstjenesten og institusjonen. Det er risiko for at barnets medvirkning og rettigheter ikke er tilstrekkelig ivarettatt under institusjonsoppholdet, og at foreldre eller andre i barnets nettverk ikke blir involvert i tilstrekkelig grad under plasseringen. Det kan påvirke oppfølging av samarbeidsaktører innenfor skole og helse og i aller ytterste konsekvens føre til at barnet ikke får nødvendig hjelp til rett tid.

5 Oppfølging under institusjonsoppholdet

Vi har undersøkt om kontaktpersonene i barnevernstjenestene har fulgt barna ved innflytting på institusjon, om de har oppsøkt barna jevnlig mens de har vært plassert, og om barnevernstjenesten har dokumentert sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling under oppholdet.

5.1 Revisjonskriterium

- Barnevernstjenesten skal følge opp barnet under institusjonsoppholdet og dokumentere sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling.

5.2 Faktabeskrivelse

Prosedyren som Bydel Alna utarbeidet etter tilsynet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i 2024 som er omtalt i kapittel 3, omfatter oppfølging av barn etter oppfølgingsforskriften. Den beskriver prosesser fra blant annet innflytting i institusjon, samarbeid med barnet og institusjonen under plasseringen og avslutning av tiltaket. Prosedyren beskriver ansvaret og oppgavefordelingen mellom de ulike rollene i barnevernstjenestene under et institusjonsopphold, som rollen som kontaktperson, avdelingsleder og barnevernsleder.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand hadde ikke utarbeidet egne rutinebeskrivelser for oppfølging av barn og unge i institusjon, men viste til at de jobber etter gjeldende lover og forskrifter. Barnevernstjenesten oppga at de er særlig opptatt av å løfte barnets stemme og samarbeide med barnet. Videre oppga de at de har spesielt fokus på å sørge for at plasseringene fungerer etter hensikten. Områder som skole (eller annet dagtilbud), helse og kontakt med foreldre er sentralt i arbeidet med barn som var plassert på institusjon, oppga tjenesten.

5.2.1 Barnevernstjenestenes oppfølging og dokumentasjon av oppholdet

Saksgjennomgangen viser at barnevernstjenestene hadde utpekt kontaktpersoner for alle barna som var institusjonsplassert i undersøkelsesperioden. Hvor mange kontaktpersoner de ulike barna hadde, varierte. Dokumentasjonen viser at kontaktpersoner fra de to barnevernstjenestene i noen tilfeller har hatt ulik tilnærming til oppfølgingen og dokumentasjonen i samme sak, uten at det foreligger informasjon om endrede behov hos barnet.

I Bydel Alna var det kun ett av barna som hadde samme kontaktperson under hele plasseringen. Resten av barna hadde to eller tre kontaktpersoner under sine opphold, og to av disse barna var under barnevernstjenestens omsorg. Et av disse barna hadde fravær av kontaktperson i en periode som fremstod som kritisk, da institusjonen ville avslutte tiltaket grunnet barnets fungering. Plasseringene fra Bydel Alna varte mellom ett og tre år.

I Bydel Søndre Nordstrand hadde to av barna samme kontaktperson under plasseringene. Tre av barna hadde mellom tre og fire kontaktpersoner under sine opphold. Plasseringene fra Bydel Søndre Nordstrand varte fra noen få måneder opptil fire år.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de hadde omorganisert i 2023. I den prosessen la ledelsen ansvaret for institusjonsplasseringer og oppfølging av ettervern i egen avdeling. Før

omorganiseringen kunne i prinsippet alle avdelingene i barnevernstjenesten følge opp barn og unge som var institusjonsplassert. Barnevernstjenesten opplyste om at det fortsatt er andre avdelinger som har ansvaret for oppfølgingen av institusjonsplasseringer i tjenesten, og at det skyldes at kontaktpersonene og de aktuelle barna har en nær relasjon. Saksgjennomgangen viser et tilfelle hvor et av barna fikk beholde sin kontaktperson til tross for at saken ble flyttet innad i tjenesten. Gjennomgangen viser også at barnevernstjenesten ved et tilfelle hadde satt inn ekstra ressurser i en sak hvor barnet hadde behov for en svært tilgjengelig kontaktperson.

En konsekvens av omorganisering er at barn og unge som er institusjonsplassert over lengre tid, har fått hyppigere bytter av kontaktpersoner, ifølge barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna opplever at fordelene med den nåværende organiseringen er en større grad av spesialisering av de ulike forholdene som barnevernstjenestene jobber med, og for de barna som er plassert i institusjon, mener tjenesten at det vil gi mer systematisk oppfølging. Barnevernstjenesten oppga at de fleste institusjonsplasseringer etter 2024 har fått utpekt en kontaktperson i avdeling for institusjon og ettervern.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det kan oppstå bytter av kontaktpersoner når barn flyttes mellom avdelinger eller ansatte i tjenesten slutter eller går ut i permisjon. Ifølge barnevernstjenesten forsøker de å unngå bytter av kontaktpersoner, spesielt hvis disse har en god relasjon til barnet de følger opp. Ved overføring av en sak til en annen oppga barnevernstjenesten at de bruker en sjekkliste med oppgaver som må ferdigstilles før overgangen er komplett.

Når barnevernstjenestene formidler krevende beskjeder til barnet, har de en forventning om at kontaktpersonen er tettere på i etterkant, for eksempel gjennom flere oppfølgingsbesøk eller telefonisk kontakt med barnet.

Innflytting i institusjon

I Bydel Alna viser dokumentasjonen at stort sett alle barna ble fulgt til institusjonen av sin kontaktperson ved innflytting, mens det i Bydel Søndre Nordstrand kun var ett barn som ble fulgt til institusjonen av barnevernstjenesten. Nesten alle barna fra Søndre Nordstrand fikk enten besøk kort tid etter plassering eller ble kontaktet via telefon kort tid etter innflytting. Også flere av barna som ble plassert fra Bydel Alna, hadde kontakt med sin saksbehandler etter innflyttingen.

Ved innflytting i institusjon viser saksgjennomgangen at alle barna fikk informasjon om hvorfor de skulle bo på institusjonen, og hva som var målsettingen for oppholdet. Alle kontaktpersonene gjennomførte møter med institusjonene i inntaksfasen.

Medvirkning og oppfølging under institusjonsoppholdet

Vi så ingen dokumentasjon på at barna i de utvalgte sakene hadde tillitspersoner i møter med barnevernet, og heller ingen spor av at barnevernstjenestene hadde informert barna om deres rett til tillitsperson.

Videre i saksgjennomgangen er medvirkning fra barna dokumentert i sakene, men i varierende grad. Vi har sett lite dokumentasjon som tyder på at barna har fått medvirke i valg av kommunikasjonsform og hyppighet i kontakt med barnevernstjenestene under plasseringene.

Barnevernstjenestene oppga at de gjennomfører oppfølgingsbesøk mens barnet er plassert på institusjon. Et oppfølgingsbesøk defineres av barnevernstjenestene som et møte hvor hensikten primært er å snakke med barnet, men at disse møtene også kan gjennomføres utenfor institusjonene, for eksempel i barnevernstjenestenes lokaler eller på kafé. Formålet med disse møtene er å treffe barnet, formidle og motta informasjon.

Ifølge barnevernstjenestene gjør de en individuell vurdering i hver enkelt sak av hvor mange oppfølgingsbesøk hvert barn trenger, men praksisen ved barnevernstjenestene er minimum fire besøk i året. Informasjon fra barnet, institusjonen og andre samarbeidsaktører, i tillegg til beskjeder fra barnevernstjenesten, kan være elementer i vurderingene av behovet for antall besøk. Barnevernstjenestene oppga at kontaktpersoner må dokumentere at de har forsøkt å treffe barnet, i situasjoner hvor barnet ikke ønsker å treffe dem.

Saksgjennomgangen viser at barnevernstjenestene oppfylte eget minimumskrav om fire besøk i året i halvparten av de utvalgte sakene. I Bydel Alna var kravet oppfylt i tre av fem saker, mens det i Bydel Søndre Nordstrand var oppfylt i to av fem saker. Barnevernstjenestene hadde omsorgen for barnet i to av sakene hvor de ikke hadde oppfylt eget minimumskrav om fire besøk i året.

I en av sakene fra Bydel Alna forelå det en årsplan med dato for fire planlagte oppfølgingsbesøk i året. Det var den eneste saken i hele gjennomgangen som hadde en plan for oppfølgingsbesøk.

I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand finner vi ingen dokumentasjon på at kontaktpersonene i den ene saken gjennomførte oppfølgingsbesøk under plasseringen, som varte i over et år. Institusjonen som barnet var plassert i, mente at barnevernstjenesten hadde vært på institusjonen under plasseringen.

I flere av sakene finner vi heller ikke tilbud om enesamtaler, det vil si samtaler mellom en kontaktperson og barnet uten at noen andre er til stede. I flere av sakene har ikke barnevernstjenesten begrunnet hvorfor barnet ikke fikk tilbud om enesamtaler. I andre saker hvor det er dokumentert at barnet har fått tilbud om enesamtaler, ser vi at institusjonens ansatte har deltatt i flere av møtene med barnevernstjenesten etter barnets eget ønske.

Vi finner lite dokumentasjon på at kontaktpersonene i bydelene har vurdert behovet for antall oppfølgingsbesøk, selv ikke ved mottatte tvangsprotokoller eller meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser. Vi har heller ikke sett dette i saker hvor barnevernstjenestene har hatt omsorgen for barnet under plasseringen.

I en av sakene fra Bydel Alna hadde institusjonen sendt flere tvangsprotokoller og meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser til kontaktpersonene i barnevernstjenesten. Barnet i saken hadde blitt utsatt for svært alvorlige forhold under plasseringen. Det ene forholdet resulterte i at barnevernstjenesten mottok bekymringsmelding vedrørende barnets omsorgssituasjon mens barnet var under barnevernstjenestenes omsorg og boende på institusjonen. Dokumentasjonen i saken viser at barnevernstjenesten ikke har gjennomført oppfølgingsbesøk i forbindelse med disse hendelsene eller vært i kontakt med barnet om disse forholdene. Det er heller ikke dokumentert vurderinger av oppfølging knyttet til disse hendelsene.

I en annen sak fra Bydel Alna sendte institusjonen inn en klage til Statsforvalteren i Oslo og Viken grunnet lang saksbehandlingstid. Institusjonen hadde informert barnevernstjenesten om at plasseringen ikke fungerte etter hensikten, og ønsket å avslutte tiltaket i samråd med barnet og barnevernstjenesten. Vi ser av dokumentasjonen at barnevernstjenesten ikke handlet på meldingene fra institusjonen, noe som resulterte i at institusjonen sendte klagen til statsforvalteren.

I alle saker hvor det har vært aktuelt, finner vi dokumentasjon på at barnevernstjenesten har forsøkt å involvere barnets familie i saken, for eksempel gjennom samvær og/eller samarbeidsmøter. I noen saker viser dokumentasjonen at barnevernstjenesten har brukt mye kapasitet på oppfølging av foreldre og/eller søsken under plasseringene.

I flere av sakene finner vi lite dokumentasjon av barnevernstjenestenes oppfølging og vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling under plasseringene.

Særskilte forhold under plasseringene

I en av sakene fra Bydel Alna ser vi at ansatte ved institusjonen som barnet bodde på, hadde vært innom rommet til barnet for å rydde. I den sammenhengen står det i dokumentasjonen at institusjonen ikke fant rusmidler eller brukerutstyr. Vi finner ingen dokumentasjon på at barnet var til stede under ryddingen, eller at barnet var informert om hendelsen. Institusjonen hadde ikke utarbeidet tvangsprotokoll for ransakelse av rommet. Institusjonen oppga selv at de trodde at barnet var informert, men bekreftet at samtykket ikke var skriftlig nedfelt. Vi finner ingen dokumentasjon på at barnevernstjenesten har tatt opp eller satt spørsmålstegn ved denne praksisen i denne saken.

I en annen sak fra Bydel Alna leser vi i en tvangsprotokoll om frivillig rustesting at institusjonen ville innføre konsekvenser dersom barnet motsatte seg urinprøver, til tross for at dette tiltaket var samtykkebasert. I samtykkeerklæringen som barnet hadde skrevet under på, står det at positive prøver kun kan bekreftes gjennom laboratoriet. I tvangsprotokollen står det at institusjonen regner prøven som positiv dersom barnet ikke avlegger prøve. Vi finner ingen dokumentasjon på at barnevernstjenesten har problematisert eller fulgt opp dette forholdet i samarbeid med institusjonen. Institusjonen oppga gjennom faktaverifiseringen at de hadde endret malene for samtykke basert på Kommunerevisjonens beskrivelse av forholdet.

5.3 Kommunerevisjonens vurderinger

Barnevernstjenestene skal etter barnevernsloven og tilhørende forskrifter følge opp barn som er plassert i institusjon, og dokumentere sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling. Oppfølgingen skal ivareta at tiltaket fortsatt samsvarer med barnets behov, og at det fremmer positiv utvikling hos barnet.

Barnevernstjenestene hadde fulgt opp plasseringene i de utvalgte sakene. Samtidig viser undersøkelsen varierende praksis. Det er variasjon i hvor tett oppfølging barna har fått under plasseringene, og hvor tilfredsstillende dokumentasjonen har vært. I noen tilfeller ser vi også variasjon i samme sak, uten at omfanget av oppfølgingen og dokumentasjonen i saken synes å være direkte knyttet til barnets behov og situasjon.

I noen saker så vi eksempler på det som fremstår som tilfredsstillende oppfølging av barnet, men i flere saker finner vi betydelige svakheter eller mangler i deler av oppfølgingen.

Barnevernstjenestenes oppfølging av barns rettigheter og medvirkning og dokumentasjon av disse forholdene under plassering er i mange tilfeller svak og i noen tilfeller mangelfull.

Barnevernstjenestene har i flere tilfeller ikke oppfylt eget minimumskrav om fire besøk i året, og vurderinger om antall besøk er stort sett ikke dokumentert i sakene. I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand er det ingen dokumenterte oppfølgingsbesøk eller samtaler med barnet under plasseringen. Sammen med hyppige bytter av kontaktpersoner kan det gi risiko for at barnevernstjenestene ikke klarer å etablere tillitsfulle relasjoner til barna, noe som kan svekke barnevernstjenestenes evne til å tilby nødvendig hjelp og omsorg under plasseringene.

Det er flere eksempler på vesentlige forhold under plasseringene i sakene fra Bydel Alna som institusjonene hadde informert barnevernstjenesten om, men som tjenesten ikke har fulgt opp, eller hvor oppfølgingen har vært utilstrekkelig. Enkelte av disse forholdene var av svært alvorlig karakter. Dette gjelder saker hvor barnevernstjenesten hadde omsorgen for barna. Vi så også eksempler på at barn var utsatt for det som fremstår som unødig tvangsbruk under plasseringene, uten oppfølging av barnevernstjenesten i etterkant. Det kan medføre risiko for at viktig informasjon om barnets situasjon ikke vurderes og følges opp av barnevernstjenesten, og kan sette barnets liv, helse og utvikling i fare.

6 Informasjonsflyt under institusjonsoppholdet

Vi har undersøkt informasjonsflyten mellom barnevernstjenestene og institusjonene under oppholdet og vurdert om denne er tilstrekkelig til å gi barnet forsvarlig omsorg.

6.1 Revisjonskriterier

- Barnevernstjenesten skal sørge for at institusjonen til enhver tid har den informasjonen som er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling.
- Institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert om forhold av betydning for barnevernstjenestens oppfølging av barnet.

6.2 Faktabeskrivelse

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de la rammer for informasjonsdeling under det første oppstartsmøtet med institusjonene. Saksgjennomgangen viser at barnevernstjenesten gjennomførte møter med institusjonen kort tid etter plassering i de utvalgte sakene. Ifølge barnevernstjenesten i Bydel Alna la kontaktpersonen frem sine forventninger til hvordan partene skulle kommunisere og samarbeide under oppholdet. En av forventningene innebar at institusjonen skulle kontakte barnevernstjenesten umiddelbart om det oppstod en alvorlig eller uønsket hendelse.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna poengterte at det er viktig å ha en omforent forståelse av hvilken informasjon de ulike partene skal dele med hverandre, slik at både barnevernstjenesten og institusjonen er i posisjon til å gi barnet tilpasset omsorg under plasseringen.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand poengterte at nødvendig informasjonsdeling er lovpålagt, og at de stort sett deler mye informasjon om barna som er plassert, med institusjonene. I noen tilfeller sitter barnevernstjenestene på informasjon som de vurderer er mindre relevant for institusjonene å ha kjennskap til, og som de derfor ikke deler. Dette kan for eksempel være foreldrenes helseopplysninger.

Når det gjaldt oppfølging av andre instanser, som helsetjenesten og skolen, oppga barnevernstjenestene at det er institusjonen som har den daglige oppfølgingen av disse. Ifølge barnevernstjenestene har de det administrative ansvaret for fremskaffing av skoleplass og for at kontaktpersonene deltar i samarbeidsmøter med skolen. Institusjonene som et av barna var plassert i, opplyste imidlertid om at kontaktpersonene tilknyttet en av sakene tilhørende Bydel Alna ikke deltok i møter med skolen.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de ikke hadde gode nok rutinebeskrivelser eller lederoppfølging for støtte til mindre erfarne kontaktpersoner i samarbeidet med institusjonene.

6.2.1 Barnevernstjenesten skal holde institusjonen oppdatert

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at de har en holdning om at informasjon om barnets historie, skole, helse og sosiale fungering deles med institusjonen, da de opplever det som viktig for best mulig ivaretagelse av barnet. Barnevernstjenesten oppga at dette er noe tjenesten har jobbet strukturert med etter den pålagte egenvurderingen fra Statsforvalteren i

Oslo og Viken etter tilsynet våren 2024. Det er delegert til avdelingsleder å veilede kontaktperson og beslutte hva som skal deles, fortalte barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de har tydelige krav til dokumentasjon av kontakten og informasjonsdelingen med institusjonene. Barnevernstjenesten oppga videre at ledere og saksbehandlere gjennomgår saksgjennomgangen fortløpende og avtaler hva som bør dokumenteres av ulike forhold i saken. I utgangspunktet skal alt dokumenteres, og en del av dokumentasjonen fremkommer i referater fra oppfølgingsbesøk eller annen kontakt samt i rapporter som blir sendt til og fra institusjonene.

Saksgjennomgangen fra begge barnevernstjenester viser at det varierer hvor mye informasjon, men også hvilken informasjon de ulike kontaktpersonene deler med institusjonene om ulike forhold i barnets sak. Vi ser av gjennomgangen at det også varierer i samme sak om barna har hatt flere kontaktpersoner under plasseringene. I noen saker hadde kontaktpersonene jevnlig kontakt med institusjonene for oppdateringer, i andre saker er det delt mindre informasjon med institusjonen. Dette gjelder i forkant av innflytting, men også knyttet til vurderinger som barnevernstjenestene har gjort av ulike forhold under plasseringene.

Institusjonene oppga at barnevernstjenestene stort sett hadde informert institusjonen om nødvendige forhold under de utvalgte plasseringene, men at det i enkelte tilfeller var noe informasjon som barnevernstjenestene ikke hadde formidlet til institusjonene. Dette gjaldt forhold som omhandlet medisinske tilstander, søknader om tilbakeføring til foreldrene etter omsorgsovertakelse og fravær av kontaktperson ved avtalte møter eller oppfølgingsbesøk. To av institusjonene etterlyste et bedre system internt i barnevernstjenestene for oppfølging ved kontaktpersonens fravær.

En av de kommunale institusjonene opplevde at de stort sett fikk god informasjon av barnevernstjenestene under plasseringene, men at de i enkelte tilfeller trodde at tjenestene holdt tilbake informasjon. Dette gjaldt hovedsakelig rusbruk og kriminalitet. Institusjonen hadde også eksempler på hendelser hvor barnevernstjenesten hadde informert dem godt underveis i prosessen, noe vi også ser i vår saksgjennomgang.

6.2.2 Institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert

I de aller fleste saker opplevde barnevernstjenestene at de mottok tilstrekkelig informasjon om barnas fungering og utvikling fra institusjonene gjennom evalueringsrapporter, samarbeidsmøter og kontakt via telefon eller e-post. I noen saker opplevde barnevernstjenesten at kvaliteten på informasjonen de mottok, kunne variere.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna hadde opplevd å få motstridende informasjon fra ansatte ved institusjonene, noe de anså som uheldig både for oppfølgingen av barnet og for samarbeidet mellom tjenesten og institusjonene. Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at det kunne være perioder hvor barnevernstjenesten og institusjonene hadde mindre kontakt, da plasseringene opplevdes å være stabile. Barnevernstjenesten oppga at det var forutsatt at de ikke mottok meldinger om alvorlige hendelser fra institusjonene i disse periodene.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at kvaliteten på informasjonen kunne variere ut fra hvem som var tiltaksansvarlig for barnet under plasseringen, men også hvilke ansatte som var på vakt mens barnevernstjenesten var i kontakt med institusjonen. Hvem som

var kontaktperson for barnet i barnevernstjenesten, og hvordan vedkommende forvaltet rollen som kontaktperson, var også en faktor som kunne påvirke samarbeidet med institusjonene, fortalte barnevernstjenesten. Ifølge barnevernstjenesten har kontaktpersonene deres ulike arbeids- og fremgangsmåte. Sakenes kompleksitet varierte også, oppga tjenesten. Saksgjennomgangen viser at det i enkelte saker ikke er gitt tett oppfølging av barnet selv i komplekse saker.

Institusjonene skal sende evalueringsrapporter til barnevernstjenestene etter avtale – enten hvert kvartal eller hvert halvår. Det er gjennom disse rapportene barnets fungering og utvikling blir beskrevet, og rapportene danner grunnlaget for evaluering av tiltaket og det videre samarbeidet om barnet. Saksgjennomgangen viser at rapportene som regel var lest og i flere tilfeller kommentert av barna som var plassert. Rapportene beskrev også barnets medvirkning i form av møtevirksomhet og påvirkning på tilbudet i institusjonene.

I etterkant av oversendt rapport skal det gjennomføres et evalueringsmøte, hvor selve tiltaket (institusjonsplasseringen) blir evaluert. I noen tilfeller er ikke rapport sendt til eller arkivert av barnevernstjenestene i begge bydeler. Alle møter er heller ikke gjennomført som avtalt.

En av de kommunale institusjonene oppga at de ikke har føringer fra barnevernstjenestene om hvilken informasjon de skal formidle, men at de ansatte bruker sitt faglige skjønn og kjennskapen til barnet og barnets situasjon når de vurderer informasjonsdelingen. Ifølge institusjonen er det ikke all informasjon som deles med barnevernstjenesten, men stort sett deles mesteparten av informasjonen gjennom evalueringsrapportene. Institusjonen presiserte at de ikke holder tilbake informasjon, men at de forsøker å sikre en hensiktsmessig og målrettet informasjonsdeling med barnevernstjenestene.

Dokumentasjonen fra saksgjennomgangen i en av sakene fra Bydel Alna viser at den kommunale institusjonen ved flere anledninger avholdt eller deltok på møter med skolen uten at barnevernstjenesten var orientert om disse møtene. Barnevernstjenesten oppga selv at det resulterte i at kontaktpersonen ikke fikk nok innsyn i barnets skolegang under oppholdet. Dette medførte at barnevernstjenesten ikke fikk delta i vurderinger av og sammen med skolen. Samtidig ser vi av saksgjennomgangen at kontaktpersonen kun hadde dokumentert noen få oppfølgingsbesøk på institusjonen under plasseringen. I møte med Kommunerevisjonen oppga barnevernstjenesten at de opplevde at barnet hadde mange profesjonelle voksne rundt seg og ikke hadde behov for like hyppig kontakt med barnevernstjenesten.

Den kommunale institusjonen har i to saker ikke sendt evalueringsrapporter til barnevernstjenesten i Bydel Alna som forutsatt, noe institusjonen bekrefter. I en av sakene oppga institusjonen at barnevernstjenesten heller ikke etterlyste rapporten.

En av de private institusjonene oppga at de deler alt av relevant informasjon med barnevernstjenestene, spesielt gjennom sine evalueringsrapporter. I tillegg deles informasjon i faste møter med barnevernstjenestene, hyppigere hvis det er behov for det. Det kan for eksempel være ved tvangsbruk, omsorgsbegrensninger eller alvorlige hendelser. Med barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand erfarte institusjonen at barnevernstjenesten flere ganger etterlyste rapporter som var sendt inn både én og to ganger. Institusjonen oppga at de hadde levert kopier direkte til barnevernstjenesten. Rapportene omhandler alle

målområder som institusjonen har tiltak på, og tar utgangspunkt i barnets planer og institusjonens kartlegginger.

Saksgjennomgangen viser at institusjonene i mange saker hadde sendt barnevernstjenestene tvangsprotokoller og/eller meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser.

I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand er det arkivert fire av fem tvangsprotokoller i barnevernstjenestens fagsystem. Institusjonen mener at de har sendt den siste protokollen til barnevernstjenesten.

I to av sakene fra Bydel Alna er det arkivert færre tvangsprotokoller og meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser enn antallet som den private institusjonen oppga at de hadde sendt til barnevernstjenesten.

I noen tilfeller fikk ikke institusjonene alltid kontakt med barnevernstjenestene, og i den sammenhengen oppga en av de private institusjonene at de ofte spurte Barne- og familieetaten om ulike forhold, da Barne- og familieetaten var oppdragsgiver.

6.3 Kommunerevisjons vurderinger

Barnevernstjenestene og institusjonene skal samarbeide om å gi barnet et forsvarlig tilbud under institusjonsoppholdet. Tilbudet skal fremme positiv utvikling hos barnet og være en trygg omsorgsbasis. For å sikre at tilbudet samsvarer med barnets behov og virker helsefremmende, er det avgjørende at samhandlingen mellom barnevernstjenestene og institusjonene er som forutsatt.

Det fremstår som at barnevernstjenestene stort sett har holdt institusjonene oppdatert om nødvendige forhold under plasseringene. Det er uheldig at ikke barnevernstjenesten i Bydel Alna informerte institusjonene om søknaden om tilbakeføring.

Kommunerevisjonen merker seg også at en av institusjonene oppga at de ikke hadde blitt informert av barnevernstjenesten i Bydel Alna om en medisinsk tilstand hos ett av barna som var plassert. Manglende informasjon kan gi risiko for at institusjonene ikke er i stand til å gi barnet nødvendig oppfølging under plassering.

Det fremstår som at institusjonene stort sett har holdt barnevernstjenestene oppdatert om forhold som var av betydning for barnevernstjenestenes oppfølging av barnet i de utvalgte sakene. Det er en svakhet at en av de kommunale institusjonene ikke rapporterte til barnevernstjenestene som forutsatt.

Kommunerevisjonen merker seg at institusjonene oppga at de hadde sendt inn flere tvangsprotokoller og meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser til barnevernstjenestene, uten at vi kunne se at disse var arkivert i barnevernstjenestens fagsystem. Kommunerevisjonen setter spørsmålstegn ved om barnevernstjenestene har hatt god nok oversikt over disse forholdene under plassering.

7 Samarbeid under institusjonsoppholdet

Vi har sett på om barnevernstjenestene og institusjonene har samarbeidet om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet.

7.1 Revisjonskriterium

- Barnevernstjenesten og institusjonene skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet.

7.2 Faktabeskrivelse

Barnevernstjenestene hadde ikke utarbeidet konkrete føringer for samarbeidet med institusjonene, men henviser til at de skal jobbe etter gjeldene lover og retningslinjer på området.

7.2.1 Samarbeid om et helhetlig tjenestetilbud under oppholdet

Alle barna fra saksgjennomgangen hadde én eller flere tiltaksansvarlige på institusjonene i tillegg til sine kontaktpersoner. Ifølge institusjonene hadde alle barna i de utvalgte sakene også helse-, skole- og familieansvarlige under plasseringene. Disse har egne ansvarsoppgaver under plassering og er nærmere beskrevet i vedlegg 3.

Institusjonene oppga at tre av barna fra Bydel Alna hadde én tiltaksansvarlig under sitt opphold, mens to av barna hadde tre unike tiltaksansvarlige. For plasseringene fra Bydel Søndre Nordstrand oppga institusjonene at barna i de fleste sakene hadde samme tiltaksansvarlig. Kun ett av barna hadde to unike tiltaksansvarlige under institusjonsoppholdet.

Institusjonene erfarte at oppfølgingen av barna og samarbeidet med institusjonene varierte mellom kontaktpersoner i samme barnevernstjeneste, fremfor at praksisen i Oslo kommune var lik. De private institusjonene opplevde ikke at oppfølgingen av barna var tett knyttet til endringer i barnas behov over tid. Disse institusjonene så heller ingen tydelige forskjeller i oppfølgingen avhengig av om barnevernstjenestene hadde omsorgen for barnet eller ikke. Ved bytter av kontaktpersoner innad i barnevernstjenestene erfarte institusjonene at oppfølgingen av barnet kunne bli både bedre og dårligere.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at det kunne være krevende å forholde seg til mange ansatte på institusjonene ved samme plassering, og at det tidvis kunne gjøre dialogen og informasjonsflyten utfordrende. Også barnevernstjenesten i Søndre Nordstrand erfarte at det ville være enklere å forholde seg til kun én ansvarsperson ved institusjonene.

Ideelt sett skal den tiltaksansvarlige og kontaktpersonen i barnevernstjenesten ha løpende og jevnlig kontakt, men barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at dette varierer i praksis, noe vi også ser av saksgjennomgangen. Barnevernstjenesten oppga at institusjonene stort sett var tilgjengelige for barnevernstjenesten. Dersom ikke kontaktpersonen fikk tak i den tiltaksansvarlige i den aktuelle saken, kom tjenesten alltid i kontakt med avdelings- eller institusjonslederen.

To av institusjonene som barna fra Bydel Alna var plassert i, opplevde at det var utfordrende å få tak i kontaktpersonene i barnevernstjenestene. En av dem sendte en klage til

Statsforvalteren i Oslo og Viken grunnet lang saksbehandlingstid, som beskrevet i kapittel 5.2.1.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna oppga at tjenesten og institusjonen har kontakt etter behov, og at behovet styres av barnets situasjon. Ifølge barnevernstjenesten har kontakt med institusjonene vært et tema innad i barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten oppga at kontaktpersonene skal etterstrebe å ha kontakt med barnets tiltaksansvarlige, da vedkommende skal ha en mer helhetlig kjennskap til barnets situasjon.

Ansvars- og oppgavedeling under plasseringene

Når det gjelder ansvars- og oppgavefordeling mellom barnevernstjenesten og institusjonen, oppga en av de kommunale institusjonene at de er veldig tydelige på hva som er institusjonens ansvar ved selve inntaket, og hva som er ansvaret til barnevernstjenestene. Institusjonen oppga videre at barnevernets kontaktpersoner sjelden tok initiativ til oppgave- og ansvarsavklaringer ved plasseringer, og at det som oftest ikke var nedfelt skriftlig fra barnevernstjenestens side. Institusjonen oppga at de selv tok et aktivt ansvar og innhentet nødvendig informasjon når det var behov for det.

En av lederne i Bydel Alna fortalte at ansvarsfordelingen mellom barnevernstjenesten og institusjonen ble avklart under inntaksmøtene, men at det var usikkert hvorvidt ansvarsfordelingen var skriftliggjort og dokumentert i barnevernstjenestens fagsystem. Barne- og familieetaten skriver referat fra inntaksmøtet, og dette referatet skannes inn i barnevernstjenestens fagsystem, oppga avdelingslederen. I den videre plasseringen gjøres det fortløpende avklaringer av ansvarsfordelingen mellom barnevernstjenesten og institusjonen, ifølge barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det er institusjonene som utøver den daglige omsorgen for barnet på vegne av barnevernstjenesten. De følger opp det daglige samarbeidet med skole, pedagogisk psykologisk tjeneste og helseinstansene, og har på hver avdeling en skole- og helseansvarlig. Dersom dette ikke følges opp av institusjonene, skal dette fremkomme i referater fra samarbeidsmøter med barnevernstjenestene, og det lages planer for å tydeliggjøre ansvarsfordelingen, oppga barnevernstjenesten.

Kontakt under plasseringene

Viktige samarbeidsarenaer for barnevernstjenestene og institusjonene var evaluerings- og samarbeidsmøtene, sammen med kontakt over telefon og e-post. Barnevernstjenestene oppga at de hadde jevnlig kontakt med institusjonene over telefon i perioder, og at det enten gjaldt forhold som måtte avklares raskt – relatert til skole, helse eller eventuelt oppfølging av alvorlige hendelser ved institusjonene – eller generell oppfølging av barnet, som oppfølging av fungering og trivsel.

I saksgjennomgangen finner vi dokumentasjon på at det er telefonisk kontakt med institusjonene i de aktuelle sakene, men det varierte hvor hyppig denne kontakten var. Hyppigheten kunne også variere i samme sak etter hvem som var barnets kontaktperson i barnevernstjenestene.

Saksgjennomgangen viser også at det varierte hvor mange møter som ble avholdt mellom barnevernstjenestene og institusjonene i de ulike sakene. I flere saker ser vi at det under

institusjonsoppholdet var hyppig kontakt og møter mellom kontaktpersoner og institusjonen i form av evalueringsmøter, samarbeidsmøter og drøftingsmøter. I noen saker er det lite dokumenterte møter mellom barnevernstjenestene og institusjonene.

Dokumentasjonen viser at barnevernstjenestene stort sett deltok på evaluerings- og samarbeidsmøter med institusjonene i de utvalgte sakene. Hvor ofte disse ble avholdt, var avhengig av hyppigheten av institusjonenes rapporter. I en av sakene tilhørende Bydel Søndre Nordstrand finner vi ingen dokumentasjon som tilsier at barnevernstjenesten og institusjonen gjennomførte evalueringsmøter.

Samarbeid med skole- og helsesektoren under plasseringene

Barnevernstjenestene og institusjonene samarbeidet med andre instanser, som helsetjenesten ved barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og skolen, i flere tilfeller også med pedagogisk psykologisk tjeneste, under hele eller deler av oppholdet. Alle barna fra saksgjennomgangen hadde oppfølging av barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, og flere av dem hadde oppfølging av pedagogisk psykologisk tjeneste. Det var stort sett institusjonene som koordinerte samarbeidet med helsetjenesten og skolen, og det forelå ingen skriftlig dokumentasjon i fagsystemet i barnevernstjenesten som tydeliggjorde ansvarsfordelingen i oppfølging av instansene, verken i forkant av eller under plasseringene.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna opplyste om at det hovedsakelig var institusjonene som søkte om skoleplass, og at barnevernstjenesten ikke hadde gode nok avtaler med institusjonene om oppfølgingen av utdanningsforløpet under plasseringene. Barnevernstjenesten mener at de bør ha avklart oppfølgingen av skole helt i begynnelsen av institusjonsoppholdet.

Videre erfarte barnevernstjenesten i Bydel Alna at det i noen saker også var uklart hvilken skole barnet skulle starte på, og at det kunne forsinke oppstarten. Barnevernstjenesten informerte om at det alltid er en vurdering om barnet skal bytte skole eller ikke, og at kriterier som tilknytning til nåværende skole og lokasjon inngår i vurderinger av barnets beste. Etter avtale med barnevernstjenesten i Bydel Alna er det en del av institusjonene som ringer til sin respektive nærscole, da de allerede har et etablert samarbeid med denne skolen. Det er barnevernstjenesten som formelt søker om skoleplass og fyller ut nødvendig dokumentasjon, mens institusjonene har ansvaret for den daglige oppfølgingen av skolegangen etter start. Barnevernstjenesten oppga at de deltok på samarbeidsmøter med skolene selv om institusjonen hadde ansvaret for den daglige oppfølgingen. I saksgjennomgangen ser vi at de stort sett deltok på møter med skolene og/eller pedagogisk psykologisk tjeneste. I en av sakene oppga en av de private institusjonene som barnet var plassert i, at kontaktpersonen i barnevernet ikke ønsket å delta i møter med skolen.

Dokumentasjonen i sakene viser at barnevernstjenesten i Bydel Alna stort sett deltok på flere møter med barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk i de aktuelle sakene.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det daglige samarbeidet med helseinstanser og skolen skulle ivaretas av institusjonene. Vi finner også dokumentasjon på at barnevernstjenesten deltok på samarbeidsmøter med institusjonene, representanter fra barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk og pedagogisk psykologisk tjeneste i saker hvor det var aktuelt. I noen saker deltok også barnet og barnets familie i samarbeidsmøtene.

I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand vurderte barnevernstjenesten samarbeidet med barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk som noe utfordrende på grunn av uenighet med behandlerens vurderinger. Institusjonen i den samme saken opplevde samarbeidet med barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk som svært tilfredsstillende og vurderte at behandleren var til stor hjelp for barnet og en støtte for institusjonen under plasseringen.

Vurderinger av samarbeidet

Barnevernstjenestene vurderte at de stort sett var fornøyde med samarbeidet med institusjonene. De opplevde at de ansatte var dyktige til å ivareta barna som var plassert der, at de var tilgjengelige for barnevernstjenestene, og at det var lav terskel for å ta kontakt med hverandre under plasseringene. Barnevernstjenestene vurderte at institusjonene stort sett hadde gitt barna rett hjelp under oppholdene.

I en av sakene tilhørende Bydel Alna opplevde barnevernstjenesten samarbeidet som varierende og forklarte at det handlet om at kontaktpersonen ikke ble orientert om nødvendige forhold under plasseringen, som beskrevet i kapittel 6.2.2.

Institusjonene oppga at de opplevde samarbeidet med barnevernstjenestene som varierende, og at det i mange saker var personavhengig. Institusjonene oppga at de var fornøyde med samarbeidet med noen av kontaktpersonene fra barnevernstjenestene under plasseringene, men at de opplevde at det også var kontaktpersoner som var mer fraværende, både i oppfølgingen av barna og i samarbeidet med institusjonene. Det institusjonene var mindre fornøyde med, handlet om hvor tilgjengelige kontaktpersonene var, hvor hyppig de kom på oppfølgingsbesøk, om de ga beskjed om fravær, og hvordan de forholdt seg til meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser fra institusjonene. I tillegg handlet det om oppfølging og samarbeid under plasseringene.

I to av sakene fra Bydel Alna var en av de private institusjonene misfornøyd med flere forhold under plasseringen, som manglende oppfølging av barna, som beskrevet i kapittel 5.2.1, og manglende respons fra barnevernstjenesten ved viktige beskjeder fra institusjonen.

I en av sakene fra Bydel Søndre Nordstrand opplevde en av de kommunale institusjonene at det var utfordrende å jobbe med familien som helhet grunnet uenigheter med barnevernstjenesten om deres vurderinger av behov. Institusjonen opplevde også at det tidvis var utfordrende å samarbeide med barnevernstjenesten på grunn av hyppige bytter av kontaktpersoner. I andre perioder, hvor kontakten opplevdes mer stabil, vurderte institusjonen samarbeidet som godt.

I en annen sak fra Bydel Søndre Nordstrand opplevde en av de kommunale institusjonene at barnevernstjenesten var lite handlekraftig under plasseringen av et barn. Institusjonen oppga at det i perioder var utfordrende å få tak i kontaktpersonen til barnet, og at institusjonen ikke ble lyttet til når det gjaldt vurderinger av utflytting.

I en tredje sak fra Bydel Søndre Nordstrand vurderte en av institusjonene å avslutte plasseringen på grunn av rusbruk. Institusjonen opplevde at barnevernstjenesten underkommuniserte problematikken, som beskrevet i kapittel 3.2.1. Bortsett fra dette forholdet vurderte institusjonen samarbeidet som godt.

De private institusjonene opplevde at plasseringer fra Bufetat, det vil si plasseringer av kommuner utenom Oslo, hadde mer standardiserte forløp og var mer forutsigbare å samarbeide om enn plasseringer fra Oslo kommune.

7.3 Kommunerevisjonens vurderinger

Barnevernstjenestene og institusjonene skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under plasseringene, noe som skal bidra til at barnet får nødvendig hjelp, omsorg og behandling.

Barnevernstjenestene og institusjonene hadde etablert et samarbeid i starten av plasseringene ved inntaks- og oppstartsmøter, og evalueringsrapportene bidro til å systematisere kontakten mellom barnevernstjenestene og institusjonene under plasseringene.

Kommunerevisjonen merker seg at barnevernstjenesten stort sett vurderte samarbeidet med institusjonene som godt. Institusjonene opplevde at samarbeidet med barnevernstjenestene kunne variere i samme sak etter hvem som var kontaktperson hos barnevernstjenestene.

Kommunerevisjonen mener at det var noen forbedringspunkter og svakheter ved systematikken i samarbeidet mellom partene.

Vi så blant annet at ansvars- og oppgavefordelingen mellom barnevernstjenesten og institusjonen stort sett ikke var skriftlig nedfelt. I noen tilfeller fremstod det som om institusjonen tok hele eller store deler av ansvaret for oppfølging av skole og helsetjeneste uten at Kommunerevisjonen kan se at dette var tydelig avklart med barnevernstjenestene. Konsekvensen kan være at tjenestetilbudet blir mindre helhetlig og samordnet, både for de involverte partene som skal samhandle, og for barnet som er berørt.

8 Kommunerevisjonens konklusjoner og anbefalinger

Kommunerevisjonen har undersøkt hvilken oppfølging barnevernstjenestene i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand har gitt barn som har vært plassert i institusjon i undersøkelsesperioden 2023–2024. Undersøkelsen har tatt utgangspunkt i bydelenes oppfølging av et utvalg barn med vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon og tilbudet disse barna har fått under sine institusjonsopphold. Undersøkelsen har også omfattet samarbeidet med institusjonene hvor de utvalgte barna har vært plassert.

Undersøkelsens problemstilling har vært om Oslo kommune legger til rette for at barn i barnevernsinstitusjoner får et tilbud i tråd med sine behov.

8.1 Konklusjoner

Kommunerevisjonens overordnede konklusjon er at barnevernstjenestene i noen grad har lagt til rette for at barna har fått et tilbud i tråd med sine behov. Undersøkelsen viser eksempler på tett oppfølging under plasseringene. Samtidig var det svakheter eller mangler i arbeidet både før og under institusjonsplasseringene. I flere tilfeller var det varierende systematikk eller svakheter i hvordan barnevernstjenestene ivaretok barnets behov gjennom kartleggingen i forkant av og i oppfølging under institusjonsoppholdet samt i samhandlingen med institusjonene. Det er også eksempler på at barnevernstjenesten i Bydel Alna ikke har fulgt opp vesentlige og alvorlige forhold under institusjonsoppholdene.

Konklusjonen bygger på følgende:

Barnevernstjenestene har i de utvalgte sakene kartlagt og vurdert barnas behov for omsorg, og institusjonsplasseringene synes i hovedsak å være i tråd med barnets behov slik de er beskrevet i sakene. Det er også eksempler på det som fremstår som tilfredsstillende oppfølging under plasseringene, gjennom kontakt med barnet, involvering av barnets familie og nettverk og samarbeid med institusjonene.

Samtidig viser undersøkelsen flere svakheter i barnevernstjenestenes arbeid før og under institusjonsplasseringene, med konsekvenser for barnets rettigheter og kvaliteten i oppfølgingen. Barnets situasjon og behov var i enkelte saker ikke kartlagt godt nok eller kommunisert tydelig til institusjonene før plassering. Det var svakheter ved kvaliteten på informasjonen om barnets helsetilstand og skoledeltakelse i noen av sakene. I enkelte saker manglet det informasjon om barnets fritidsinteresser. Det mangler også dokumentasjon på hvordan barnets mening er vektlagt i vurderingene av barnets beste i vedtakene om plassering, til tross for at dette er et krav i lovverket. Dette svekker barnets medvirkning og ivaretagelse av rettigheter under oppholdet og gir risiko for at institusjonsplasseringen ikke er tilstrekkelig tilpasset barnets faktiske behov.

Barnevernstjenestene hadde ikke utarbeidet en plan for institusjonsoppholdet, i tråd med kravene i oppfølgingsforskriften § 6. Planen skal sikre at tiltaket er målrettet og forutsigbart, og at det justeres ved behov. Manglende plan kan føre til at oppfølgingen av og samarbeidet om barnet ikke er tilstrekkelig systematisk, noe også undersøkelsen viser.

Barnevernstjenestene hadde gjennomført færre oppfølgingsbesøk enn egne minimumskrav, uten at behovet for hyppigere møter eller annen kontakt var vurdert. Mangelfull dokumentasjon i sakene kan medføre at overganger mellom kontaktpersoner også svikter. Hyppige bytter av kontaktpersoner og begrenset informasjon til barnet om rettigheter og tillitspersoner bidrar til økt risiko for at barnevernstjenesten ikke klarer å etablere en trygg relasjon og fange opp endringer i barnets situasjon.

Det var tilfeller av svak eller mangelfull oppfølging fra barnevernstjenesten. I Bydel Alna var det eksempler på at barnevernstjenesten ikke har fulgt opp svært alvorlige forhold under plasseringene, til tross for at barna har vært under deres omsorg. I en av sakene til Bydel Søndre Nordstrand er det ikke dokumentert noen samtaler eller møter med barnet under plasseringen.

Samarbeidet og informasjonsutvekslingen mellom institusjonene og barnevernstjenestene har også svakheter. Det var svakheter knyttet til at barnevernstjenesten tidvis ikke informerte institusjonene om relevante forhold under plasseringene. En av barnevernsinstitusjonene hadde ikke holdt barnevernstjenesten oppdatert som forutsatt. Ansvars- og oppgavefordelingen mellom barnevernstjenesten og institusjonene var ikke alltid tydelig definert, for eksempel når det gjaldt samarbeidet med skolen og helsetjenesten. Manglende samarbeid og informasjonsutveksling kan føre til at tjenestetilbudet til barnet blir mindre samordnet, og gir risiko for at barn ikke får nødvendig hjelp og kan bli værende i tiltak som ikke er til deres beste.

8.2 Anbefalinger

Barnevernstjenestene i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand bør

- styrke kartleggingene før plassering, slik at kartleggingen baseres på tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon og behov
- sørge for at alle barn på institusjon har en plan for oppholdet. Planen bør være oppdatert, koordinert med andre tjenester og utarbeidet i samarbeid med barnet, barnets nettverk og institusjonen
- iverksette tiltak for å styrke ivaretagelse og dokumentasjon av barnets medvirkning og rettigheter
- sikre nødvendig og systematisk oppfølging og dokumentasjon under plasseringen, særlig ved alvorlige eller uønskede hendelser

Institusjonene bør vurdere behovet for tiltak på bakgrunn av rapportens vurderinger og konklusjon.

9 Uttalelser til rapporten og Kommunerevisjonens vurdering av disse

I dette kapittelet presenterer og vurderer Kommunerevisjonen sentrale momenter i uttalelsene til byråden for sosiale tjenester, Barne- og familieetaten, Bydel Alna, Bydel Søndre Nordstrand og de utvalgte institusjonene. Barne- og familieetaten og de kommunale institusjonene har levert en felles uttalelse.

9.1 Byråden for sosiale tjenester

9.1.1 Byrådens uttalelse

Byråd for sosiale tjenester skriver i sin uttalelse at informasjonen om undersøkelsen har vært tilstrekkelig klar.

Byråden presiserer at utvalget bestående av to bydeler og ti saker ikke nødvendigvis er generaliserbart for hele kommunen, men at rapporten gir et relevant bilde av praksis og utfordringer.

Videre skriver byråden at det er registrert en mindre unøyaktighet i rapportens omtale om utdanningskrav i kapittel 2.2, og viser til forslag til lovendring fra 20. juni 2025. Byråden skriver at lovendringen tilsier at kravet om mastergrad kun gjelder for ledere og stedfortredere. Byråden skriver at det er registrert enkelte skrivefeil i rapporten, uten at det svekker innholdet i den.

Byråden skriver at rapporten viser at barnevernstjenestene i de undersøkte bydelene har forbedringspunkter på flere områder. Anbefalingene om styrket kartlegging, planarbeid, medvirkning og systematisk oppfølging anser byråden som viktige å følge opp. Byråden skriver at rapporten vil være et nyttig bidrag i det videre utviklingsarbeidet.

Byråden skriver videre at rapporten er godt strukturert og gir en balansert fremstilling av både god praksis og forbedringsområder.

Meldte tiltak

Byråden skriver at Byrådsavdelingen for sosiale tjenester vil ha dialog med de berørte bydelene og relevante fagmiljøer for å sikre oppfølging av anbefalte tiltak i rapporten. Byråden viser til at det er særlig aktuelt å se nærmere på planarbeid, dokumentasjon av medvirkning, oppfølging ved alvorlige hendelser og rutiner for samarbeid med institusjonene. Byrådsavdelingen vil også gjøre rapporten kjent for alle bydelene.

9.1.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen har forholdt seg til gjeldende lovkrav i undersøkelsesperioden som var 2023 og 2024. Byråden viser til et endringsforslag fra 20. juni 2025 som er kunngjort, men som ikke har tredd i kraft. Kommunerevisjonen merker seg ny lovendring til fremtidig arbeid.

Kommunerevisjonen sender rapporter til korrektur samtidig som de sendes til uttalelse.

Byråden varsler relevante tiltak.

9.2 Barnevernstjenestene

9.2.1 Bydel Alnas uttalelse

Barnevernstjenesten i Bydel Alna skriver i sin uttalelse at oppstarten og gjennomføringen av prosjektet har vært klar. Samarbeidet om gjennomføringen vurderer de som godt.

Videre skriver barnevernstjenesten at gjennomføringen av revisjonen bærer preg av mangler i basiskunnskapen i barnevern og at dette påvirker både referater fra intervju og teksten som er utarbeidet underveis. Barnevernstjenesten skriver at det har medført avvik i beskrivelsen av barnevernstjenestens arbeid, informasjonen som de har formidlet i intervju og Kommunerevisjonens skriftlige referater. Samtidig skriver barnevernstjenesten at dette har bidratt til økt bevissthet om hvordan de jobber og hvordan arbeidet dokumenteres.

Ved spørsmål om rapportens oppbygging og språkbruk skriver barnevernstjenesten i Bydel Alna at de opplever at det er flere steder i rapporten hvor det er uklart hvilken bydel og hvor mange avvik som omtales.

Videre skriver barnevernstjenesten at de «ikke er enig i påstand om at barnevernstjenesten underkommuniserer barns problematikk ved plassering på institusjon. Barnevernstjenesten reagerer på denne påstanden og stiller seg utenforstående til at det skal foreligge noen form for praksis der dette gjennomføres.» Barnevernstjenesten skriver i sin uttalelse at det er svært viktig å beskrive barnets behov og utfordringer utfyllende i søknad om tiltak for å få et godt tilpasset institusjonstilbud.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna skriver også at de vanligvis ikke får flere tilbud å velge mellom når de søker om institusjonsplassering. Det medfører mindre mulighet til å innhente barnets medvirkning.

Barnevernstjenesten skriver at det var tett dialog mellom Barne- og familieetaten og barnevernstjenesten i plasseringen hvor det ikke var sendt søknad om institusjonsplass. Barnevernstjenesten skriver at barnet ble kartlagt under akutt plasseringen, og at institusjonen ga tilbudet om å omgjøre plasseringen fra akutt til langtid. Dette er unntaksvis i porteføljen og normen er at det sendes søknad til Barne- og familieetaten.

Barnevernstjenesten undrer seg over at det står at institusjoner har sendt ut mye rapporter per post som ikke er registrert hos barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten skriver at det fremstår uklart hva som har skjedd i disse tilfellene. De ber Kommunerevisjonen om å presisere ytterligere i endelig rapport. Samtidig skriver barnevernstjenesten at de ser at de har et potensiale i å etterspørre blant annet tvangsprotokoller og rapporter, og at det er en del av de nye rutineene som er under implementering.

Avslutningsvis henviser barnevernstjenesten til faktabeskrivelsen i rapporten hvor det står at noen av institusjonene opplever at plasseringer fra kommuner utenfor Oslo har et mer standardisert forløp og mer forutsigbarhet i samarbeidet med institusjonene.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna tenker at det handler om at Barne-, ungdoms- og familieetaten har en mer systematisk og tettere oppfølging av plasseringene enn Barne- og familieetaten. Barnevernstjenesten vurderer at det er ønskelig at Barne- og familieetaten kan følge tettere opp institusjonsplasseringer.

Meldte tiltak

Barnevernstjenesten vurderer at Kommunerevisjonens funn er sammenfallende med forhold som tjenesten avdekket under egenvurderingene etter tilsynet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i 2024 og at den ikke har utarbeidet andre, egne tiltak på bakgrunn av revisjons anbefalinger. Tiltak som er under arbeid etter tilsynet er:

- Fagdag om barns medvirkning og krav til dokumentasjon
- Gjennomgang av oppfølgingsforskriften på avdelingsmøte med Avdeling for institusjon og ettervern
- Utarbeidet prosedyre for oppfølging av barn på institusjon som ble godkjent februar 2025. Barnevernstjenesten skriver at det jobbes aktivt med implementeringen av denne prosedyren. Barnevernstjenesten skriver at de gjennom prosedyren sikrer en mer strukturert og forutsigbar oppfølging av barn på institusjon.
- Utarbeidelse av en mal for oppfølgingsplan. Barnevernstjenesten skriver at avdelingsleder skal sikre at det utarbeides oppfølgingsplan i alle saker hvor barn er plassert på institusjon.
- Utarbeidelse av mal for oppfølgingsbesøk. Barnevernstjenesten skriver at målsetningen med malen er å sikre struktur i oppfølgingen slik at viktige tema blir tatt opp under besøket.

Barnevernstjenesten vil likevel trekke fram at referat fra oppstartsmøte, som skrives av Barne- og familieetaten, ikke er tilstrekkelig. Tjenesten skriver at de bør skrive egne referater som sendes til institusjonene, dette for å sikre felles forståelse av blant annet oppgavefordeling.

9.2.2 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonens vurdering er at prosjektgruppen har hatt tilstrekkelig kompetanse for gjennomføring av undersøkelsen. Vi ser likevel at det alltid er rom for språklige forbedringer. For eksempel kan det være utfordrende å presentere fakta i et kortfattet og klart språk, samtidig som vi formidler faglig innhold på en tilfredsstillende måte. Dette er noe vi jobber med kontinuerlig.

Kommunerevisjonen har en strukturert revisjonsdialog og kvalitetssikring som skal bidra til kvalitet og presisjon i våre forvaltningsrevisjoner. En sentral del er knyttet til verifisering av intervjuer og faktabeskrivelse. I verifiseringen av intervjureferatene i Bydel Alna fikk vi få innspill til innhold. Kommunerevisjonen hadde i tillegg en runde med verifisering av deler av saksgjennomgangen i bydelene før vi sendte ut den samlede faktabeskrivelsen til verifisering. Under verifisering av den samlede faktabeskrivelsen fikk barnevernstjeneste igjen en mulighet til å rette opp i eventuelle feil og unøyaktigheter, og gi utfyllende informasjon. Innspill fra barnevernstjenesten ble hensyntatt også i denne runden med verifisering. Vi opplevde at barnevernstjenesten benyttet anledningen til å utdype om egen praksis, noe som var en styrke for rapporten.

Rapporten ble sendt til korrektur samtidig som den ble sendt til de reviderte virksomhetene for uttalelse. I tillegg har Kommunerevisjonen på bakgrunn av uttalelsen gjennomgått teksten og enkelte steder presisert hvilken barnevernstjeneste som omtales, hovedsakelig i kapittel 6 og 7.

Det fremgår av faktabeskrivelsen at institusjonene har opplevd at barn har større hjelpebehov etter plassering enn det som ble beskrevet i søknadsskjema om institusjonsplass.

Kommunerevisjonen har ingen egen vurdering av dette, men vi merker oss at barnevernstjenesten ikke er enig i utsagnet fra institusjonene. Videre merker vi oss at barnevernstjenesten skriver at de etterstreber best mulig kartlegging av barnet før innflytting, men at forhold kan bli avdekket etter plassering.

Kommunerevisjonen har ikke påpekt at institusjoner har sendt ut rapporter per post som ikke er registrert hos barnevernstjenesten i Bydel Alna. I rapporten er det beskrevet at «Den kommunale institusjonen har i to saker ikke sendt evalueringsrapporter til barnevernstjenesten i Bydel Alna som forutsatt, noe institusjonen bekrefter. I en av sakene oppga institusjonen at barnevernstjenesten heller ikke etterlyste rapporten.» Vi merker oss at barneverntjenesten ser et potensial i å etterspørre blant annet tvangsprotokoller og rapporter.

Kommunerevisjonen merker seg at barnevernstjenesten i Bydel Alna mener å ha iverksatt relevante tiltak blant annet etter tidligere tilsyn fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Vi merker oss at barnevernstjenesten skriver i sin uttalelse at de etterstreber best mulig kartlegging av barna før plassering. I tillegg viser barnevernstjenesten til at de bør skrive egne referater fra oppstartsmøtene med institusjonene for å sikre felles forståelse av blant annet oppgavefordeling. Kommunerevisjonen vurderer tiltakene som relevante basert på rapportens konklusjon og anbefalinger.

Kommunerevisjonen har ikke ytterligere kommentarer til bydelens uttalelse.

9.2.3 Bydel Søndre Nordstrands uttalelse

Bydel Søndre Nordstrand skriver at de opplever at informasjonen ved oppstart- og gjennomføringen av revisjonen som ryddig og god. Bydelen vurderer rapporten og møtene med Kommunerevisjonen som nyttige. Revisjonskriteriene har blant annet bidratt til å løfte oppmerksomheten og bevisstheten rundt elementer i ny barnevernlov, og har økt forståelsen for viktigheten av å ha en egen rutine for barn og unge som plasseres i institusjon.

Bydelen kommenterer at prosjektets metode og data generelt var valide og relevante. Bydelen påpeker at en mulig sårbarhet var at Kommunerevisjonen ikke har gått igjennom de aktuelle journalene i den enkelte institusjon og at det kun er gjennomført gruppeintervjuer med ansatte i institusjonene. Bydelen viser til at Kommunerevisjonen selv påpeker noen metodiske utfordringer med gruppeintervjuer.

Bydelen skriver at antall ansatte med fullført masterstudie er åtte og ikke tre som det stod i rapporten.

Bydelen mener også at det ikke fremkommer tydelig nok at alle plasseringer utenfor hjemmet besluttet i et eget råd.

Videre skriver barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand at de samlet sett opplever rapportens konklusjoner og anbefalinger som relevante og gode, men at de har noen innspill som kan nyansere rapportens funn.

Bydelen påpeker at seksjonslederne som deltok i forvaltningsrevisjonen ikke kjente seg igjen i følgende formulering i rapporten: «Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at

det har vært tilfeller hvor de har måttet avslå institusjonstilbud som møter barnets behov, grunnet høy pris.» i kapittel 3.2.2. I uttalelsen skriver bydelen at den ikke har avslått institusjonstilbud grunnet høy pris. Bydelen skriver at den derimot har valgt bort dyre institusjonstiltak der andre plasseringsalternativer blir vurdert som like gode eller bedre.

Bydelen skriver at de har omfattende og gode rutiner for kartlegging i undersøkelsesfasen. De viser blant annet til et tett samarbeid med barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, og at de systematisk henviser barn som flyttes ut av hjemmet til tverrfaglig helsekartlegging. Bydelen opplever også at henvisningskjemaet til Barne- og familieetaten er et omfattende kartleggingsverktøy, men at de er usikre på om kartleggingen i sin helhet videresendes fra Barne- og familieetaten til institusjonene.

Bydelen skriver at det er naturlig at institusjonene ser mer av utfordringene til barnet etter plassering enn det som tidligere er observert og rapportert fra barnevernstjenesten. Barnevernstjenesten skriver også at de også tidvis har lite kjennskap til barn og unge som er akutt plassert. Disse plasseringene følger ikke det ordinære forløpet med undersøkelsesfase i forkant av eventuell plassering, noe som medfører at barnevernstjenesten har mindre kjennskap til disse barna.

Bydelen skriver at de i forkant av Kommunerevisjonens undersøkelse har omorganisert tjenesten for å gi øke ledertettheten i tjenesten. Formålet var blant annet å få bedre kontroll og oppfølging av barn og unge plassert av barnevernet.

Meldte tiltak

Bydelen varsler følgende tiltak:

- Utarbeidelse av egen intern rutine for oppfølging av barn på institusjon for å sikre at juridiske krav etter oppfølgingsforskriften overholdes. Målet er at denne rutinen er på plass senest 1. januar 2026. Rutinen vil blant annet kreve en plan for plassering og tydelig forventningsavklaring mellom aktørene i oppstart av samarbeidet. Rutinen vil også inkludere evalueringsmøter mellom institusjonen og barnevernstjenesten og registrering av saker i barneverntjenestens fagsystem.
- Bydelen viser til at tidligere iverksatte tiltak, pågående utviklingsarbeid og implementering av Kunnskapsmodellen vil styrke dokumentasjonen i barnevernssakene. Kunnskapsmodellen er ifølge Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet et nasjonalt rammeverk som skal bidra til å sette barnets behov i sentrum. Formålet er å styrke barns medvirkning.
- Bydelen vurderer at nyere iverksatte tiltak for mer systematisk å dokumentere interne drøftinger vil dekke behovet for transparens og forståelse for hvordan eksempelvis evalueringsrapporter og tvangsprotokoller fra institusjoner, blir vurdert og fulgt opp.

9.2.4 Kommunerevisjonens vurdering

Setningen som bydelen ikke kjenner seg igjen i har blitt verifisert av barnevernstjenesten. Vi ser at setningen kan være unyansert. På bakgrunn av innspillet har vi valgt å omformulere setningen til «Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det har vært tilfeller hvor de har sett bort ifra institusjonstilbud som møter barnets behov grunnet høy pris». Når det gjelder valg av andre alternativer mener vi det framgår av faktabeskrivelsen.

Kommunerevisjonen har hatt tilgang til dokumentasjon fra institusjonene gjennom barnevernets fagsystem. Kommunerevisjonen har i tillegg innhentet en del opplysninger i sakene fra ansatte ved institusjonene som kjente godt til barna som var plassert.

Kommunerevisjonen har på bakgrunn av uttalelsen vært i dialog med barnevernstjenesten om korrekt tall på antall personer med fullført mastergrad. Tabell 2 er oppdatert etter dialog med bydelen.

Kommunerevisjonen har på bakgrunn av innspillet fra barnevernstjenesten lagt til en setning om at barnevernstjenesten har et eget råd for å fatte beslutninger om institusjonsplassering i kapittel 5.2.2.

Kommunerevisjonen merker seg at barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand vurderer at de har omfattende og gode rutiner for kartlegging av barn før plassering. Videre skriver bydelen at tjenesten har økt ledertettheten, og at de arbeider med å implementere Kunnskapsmodellen, som skal styrke dokumentasjonen i barnevernssakene.

Bydel Søndre Nordstrand varsler eller viser til relevante tiltak basert på rapportens funn og konklusjoner.

Kommunerevisjonen har ikke ytterligere kommentarer til bydelens uttalelse.

9.3 Institusjonene

9.3.1 Barne- og familieetaten

Barne- og familieetaten har levert en samlet uttalelse for etaten og de to kommunale institusjonene som er omfattet av revisjonen.

Barne- og familieetaten og institusjonene skriver at de har opplevd samarbeidet som godt gjennom hele revisjonen. De skriver at prosessen har vært informativ og nyttig, og at bestillingene fra Kommunerevisjonen har vært tydelige.

I høringsuttalelsen skriver de at rapportens konklusjoner og anbefalinger ser ut til å være i tråd med rapportens funn.

Meldte tiltak

Barne- og familieetaten varsler at de vil gjennomgå rapporten og dens anbefaler med alle de kommunale institusjonene. I tillegg vil etaten gjennomgå egne inntaksrutiner og sikre at disse blir fulgt opp i henhold til etablerte prosedyrer. Videre oppfordrer etaten institusjonene til å sikre at de til enhver tid har gyldig plan for oppholdet.

9.3.2 Kommunerevisjonens vurdering

Barne- og familieetaten varsler relevante tiltak basert på rapportens funn og konklusjoner.

9.3.3 Privat institusjon 1

Institusjonen skriver i sin uttalelse at informasjonen har vært tydelig og godt strukturert fra første møte og frem til rapportens avslutning. Institusjonen anser gjennomføringen av prosjektet som en omfattende og grundig prosess. Selv om det har vært tidkrevende for institusjonen så opplever de det som nyttig, viktig og meningsfullt å bidra i revisjonen.

Institusjonen skriver at de kjenner seg igjen i funn som presenteres i rapporten. Anbefalingene virker relevante og treffer områder som institusjonen ser har et forbedringspotensial.

Institusjonen skriver at overgangsfasen ved utflytting ikke er vektlagt omfattet av rapporten. Institusjonens erfaring er at dette er en kritisk fase som bør forberedes alt før innflytting, og følges opp gjennom oppholdet. Institusjonen skriver at den har sett eksempler på utflyttinger som skjer for raskt og uten en tilstrekkelig overføringsprosess. Det kan få negative konsekvenser for barnet. Institusjonen skriver at det er mulig det burde ha stått noe om dette i konklusjonen.

Institusjonen etterlyser også en diskusjon om prisfastsettelse i offentlige, ideelle og private institusjoner. Institusjonen skriver at pris henger tett sammen med kvalitet, tilgjengelige ressurser og barnets behov. Pris bør derfor ses i sammenheng med faglige vurderinger, ikke som et isolert økonomisk spørsmål.

Institusjonen skriver at kriteriene oppleves som gode og presiserer at det samtidig er flere faktorer som ligger utenfor både deres og barnevernstjenestens kontroll. Institusjonen viser blant annet til skole- og helsetjenester og sykefravær som slike faktorer. Institusjonen skriver at det er mulig at det burde ha stått noe om dette i konklusjonen. Avslutningsvis peker institusjonen på enkelte skrivefeil og bemerkninger i tekst.

Institusjonen skriver at rapporten gir innsikt i hvordan barnevernstjenesten faktisk skal operasjonaliserer sitt lovverk og barnefaglige prinsipper i praksis. Det avdekker både styrker og forbedringsområder og kan derfor være et viktig verktøy for læring, utvikling og kvalitetsforbedring i tjenestene. I tillegg kan rapporten føre til endringer som kan styrke tilliten til barnevernet, både blant samarbeidspartnere og i befolkningen.

Institusjonen skriver at de hadde iverksatt tiltak før revisjonen. Institusjonen viser til at de jobber etter standardisert forløp uavhengig om de mottar plasseringer fra Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) eller Oslo kommune. Institusjonen skriver at standardisert forløp vil sikre barns rettigheter og oppfølgingen de har krav på. Det gir også større grunnlag for å minimere forskjeller samt sikre alle målområdene til barna gjennom oppholdet.

9.3.4 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen er enig i at avslutningsfasen er en kritisk fase og at det er viktig å planlegge for utflyttingen for å kunne gi barnet forutsigbarhet. Revisjonskriteriene omfatter utarbeidelse av plan etter oppfølgingsforskriften § 6, hvor blant annet planer for utflyttingen skal være fastsatt før innflytting på institusjon. Undersøkelsens problemstilling har likevel vært på oppfølgingen av barna i forkant av og under institusjonsoppholdet. I tilfeller hvor det har vært særlig relevant å referere til avslutningen av et opphold, er dette omtalt i rapporten.

Når det gjelder diskusjonen om prissettingen i offentlige, ideelle og private institusjoner er finansieringsordningen omtalt i Vedlegg 4. I tilfeller hvor pris har vært diskutert eller vurdert som en faktor tilknyttet institusjonsplasseringer er dette kort omtalt i rapporten.

Kommunerevisjonen vil påpeke at setningen som institusjonen refererer til nå er noe justert etter tilbakemelding i høringsuttalelsen fra Bydel Søndre Nordstrand.

Institusjonen varsler ingen nye tiltak, men skriver at de iverksatte tiltak før revisjonen og viser til implementeringen av standardisert forløp som skal sikre barns rettigheter og oppfølgingen de har krav på.

9.3.5 Privat institusjon 2

Institusjonen skriver at det med fordel kunne vært gitt tydeligere informasjon om tidsbruk i forbindelse med intervju under første møte. Institusjonen skriver at samtalen tok svært lang tid og krevde detaljerte opplysninger som avdelingsleder kunne vært bedre forberedt på. Prosessen opplevdes av institusjonen som både tidkrevende og noe overveldende, men også spennende å delta i.

Institusjonen har ingen kommentarer til revisjonskriteriene, metode, anvendte kilder eller data.

I uttalelsen skriver institusjonen at rapporten belyser problemstillinger og temaer som allerede er godt kjent for dem. Totalt sett oppleves rapporten som fylldig og nyttig. Institusjonen er vant med flere tilsyn og kontroller årlig, men denne revisjonen har vært mer tidkrevende enn de vanligvis opplever.

Videre skriver institusjonen at rapporten peker på at samarbeid og ansvarsfordeling kan tydeliggjøres. Etter institusjonens vurdering kan dette skyldes overlapp mellom institusjonens og barnevernstjenestenes ansvar ved implementeringen av standardisert forløp, sett opp mot øvrige forskrifter og lover. Institusjonen skriver at både standardisert forløp og oppfølgingsforskriften legger ansvar på henholdsvis institusjonen og barnevernstjenesten for planarbeid, oppfølging, evaluering, informasjon, medvirkning og overgang. Overlappen innebærer en risiko for uklare grenseoppganger – særlig knyttet til planer og møter.

Institusjonen skriver at de merker seg at samarbeid og informasjonsflyt kan formaliseres ytterligere, og de vil vurdere tiltak for dette fremover.

Avslutningsvis skriver institusjonen at rapporten fremstår som oversiktlig og godt skrevet.

9.3.6 Kommunerevisjonens vurdering

Kommunerevisjonen forsøker å være tydelig i kommunikasjonen knyttet til omfanget av de ulike prosessene, men ser at institusjonen opplevde informasjonen som utilstrekkelig. Vi tar med oss innspillet i det videre forbedringsarbeidet.

Kommunerevisjonen merker seg at institusjonen skal vurdere tiltak knyttet til ytterligere formalisering av samarbeid og informasjonsflyt.

Tabelloversikt

Tabell 1 Oversikt – kompetanse i Alna barnevernstjeneste	15
Tabell 2 Oversikt – kompetanse i Søndre Nordstrand barnevernstjeneste	15
Tabell 3 Barn og unge (0–24 år) med tiltaket institusjon i løpet av året	17

Referanser

Referanser fra Oslo kommune

Barne- og familieetaten. *Årsberetning 2024 og Årsberetning 2023*.

Barne- og familieetaten. Internt notat fra Institusjonsprosjektet til seksjon for kunnskap og analyse 2. april 2024. *Prognoser for fremtidig behov for institusjonsplasser*.

Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester (2022). *Tildelingsbrev 2023 – bydelene*. Saksnummer 22/1217 - 45.

Byrådsavdeling for sosiale tjenester. Notat til bystyrets organer 16. mai 2025. *Orientering til helse- og sosialutvalget om konklusjon fra tilsyn fra Statsforvalter*.

Byrådsavdeling for sosiale tjenester. Notat fra byråden til helse- og sosialutvalget 6. desember 2024. *Orientering til helse- og sosialutvalget om egenkontroll av Oslo kommunes praksis knyttet til fremskaffelse av forsvarlige akutt- og atferdstiltak til enkeltbarn etter barnevernsloven*.

Byrådssak 71/22 *Kvalitetsreform for Oslos barnevern*, behandlet av bystyret 19. oktober 2022 (sak 316).

Oslo kommune (2023). *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet*. Byrådssak 07/23.

Eksterne referanser

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Barnevernsinstitusjoner*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/barnevern/institusjoner/#hvorfor>.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Barnevernsinstitusjoner – en tilstandsanalyse*. Hentet fra: <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/barn-pa-barnevernsinstitusjon/tilstandsanalyse/>, publisert 11. juni 2025.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Godkjenning av institusjoner og sentre*. Hentet fra: <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/godkjenning-barnevernsinstitusjoner/>.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Veileder for forløp i barneverninstitusjoner*. Utgitt 15. desember 2021.

Forskrift 15. desember 2022 nr. 2240 om barnevernstjenestens oppfølging av barn på barnevernsinstitusjon (oppfølgingsforskriften).

Forskrift 20. desember 2022 nr. 2358 om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon.

Forskrift 10. desember 2023 nr. 1631 om barns medvirkning i barnevernet.

Lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven),

Statsforvalteren. *Årsrapport 2024 for Statsforvalterens tilsyn med barnevernsinstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus*.

Siste publikasjoner fra Kommunerevisjonen i Oslo

Kommunerevisjonens rapporter 2025

Rapport 1/2025 Kjøp og oppfølging av hjelpetiltak på barnevernsområdet
Rapport 2/2025 Vedlikehold av skoler
Rapport 3/2025 Regnskapsrevisjonen 2024 – Med vekt på økonomisk internkontroll
Rapport 4/2025 Internkontroll i Kulturetaten
Rapport 5/2025 Klimabudsjett og styringsinformasjon
Rapport 6/2025 Eierskapskontroll: Styre- og ledergodtgjørelser i kommunens aksjeselskaper
Rapport 7/2025 Utvidet oppfølging etter rapport 16/2023 *Kvalitet i helsehus*
Rapport 8/2025 Forebygging av kriminalitet blant ungdom i Osloskolen
Rapport 9/2025 Klima- og miljøkrav til transport – Vare- og tjenesteanskaffelser
Rapport 10/2025 Helse, miljø og sikkerhet i Renovasjons- og gjenvinningsetaten
Rapport 11/2025 Tilpasset opplæring i Osloskolen
Rapport 12/2025 Oppfølging etter rapport 20/2022 *Ansettelse av ledere*
Rapport 13/2025 Legemiddelhåndtering

Kommunerevisjonens rapporter 2024

Rapport 1/2024 Vedlikehold og fornyelse av vann- og avløpsnettet
Rapport 2/2024 Eierskapskontroll av Oslobolig AS
Rapport 3/2024 Grønne anskaffelser – klima- og miljøkrav
Rapport 4/2024 Regnskapsrevisjonen 2023 – Oppsummering av utvalgte undersøkelser
Rapport 5/2024 Økonomisk stønad til store barnefamilier
Rapport 6/2024 Spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder Bydel Grorud og Bydel Ullern
Rapport 7/2024 Overordnet styring og koordinering av overvannshåndtering
Rapport 8/2024 Næringsetatens kontroll av skjenkesteder
Rapport 9/2024 Kontraktsoppfølging helse og omsorg
Rapport 10/2024 Grønn material- og energibruk i nybygg
Rapport 11/2024 Teknisk informasjonssikkerhet i Elvia AS
Rapport 12/2024 Ytringskultur i Oslo kommune
Rapport 13/2024 Byråders habilitet
Rapport 14/2024 Kontraktsoppfølging i Fornebubanen
Rapport 15/2024 Eierskapskontrollen av Nasjonalt kommunesamarbeid for 110- sentralene IKS
Rapport 16/2024 Arbeidsintegrering av flyktninger
Rapport 17/2024 Kjøp og spredning av kommunale boliger

Vedlegg 1 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de forventninger og krav Kommunerevisjonen legger til grunn for våre vurderinger, det vil si de krav, normer og/eller standarder som de to utvalgte bydelene og etaten i denne undersøkelsen vil bli vurdert mot. Revisjonskriteriene er utledet fra autoritative kilder, eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området, i tråd med Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

Revisjonskriteriene er utledet fra

- lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern (barnevernsloven)
- forskrift 15. desember 2022 nr. 2240 om barnevernstjenestens oppfølging av barn på barnevernsinstitusjon (oppfølgingsforskriften)
- forskrift 20. desember 2022 nr. 2358 om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon
- forskrift 10. desember 2023 nr. 1631 om barns medvirkning i barnevernet
- tildelingsbrev til bydelene for 2023 fra Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester
- byrådssak 07/23 – *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet*

I det videre går vi gjennom revisjonskriteriene og utledningen som ligger bak dem.

1. Plasseringen i institusjon

Revisjonskriterier

- Barnevernstjenesten skal kartlegge og vurdere barnets behov ved plassering.
- Barnevernstjenesten skal så langt som mulig sørge for at institusjonsplasseringen møter barnets behov.
- Barnevernstjenesten skal utforme vedtaket om plassering slik at det tydelig fremgår hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barnevernstjenesten har vurdert barnets beste.

Utleddning av kriteriene

Når barnet på grunn av sin omsorgssituasjon eller atferd har et særlig behov for hjelp, skal barnevernstjenesten iverksette tiltak som skal være egnet til å møte barnets behov og bidra til positiv endring hos barnet, jmfør barnevernsloven § 3-1 første ledd.

En kartlegging av barnets behov er en forutsetning for å iverksette tiltak i samsvar med disse behovene. Kommunerevisjonen viser til at barnevernets saksbehandling, tjenester og tiltak skal være forsvarlige, jmfør barnevernsloven § 1-7.

Barnevernstjenesten kan tilby institusjonsplass som hjelpetiltak når vilkårene i § 3-1 første ledd er oppfylt og barnets behov ikke kan ivaretas på annen måte, jmfør § 3-2. Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape et tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda også fatte vedtak om omsorgsovertakelse for barnet, jmfør barnevernsloven § 5-1 første ledd.

Når en sak skal behandles i barneverns- og helsenemnda, skal barnevernstjenesten gi barnet informasjon om barnets rett til medvirkning for nemnda og at barnet kan gis anledning til å ha

med seg en tillitsperson i samtaler, jamfør forskrift om barns medvirkning i barnevernet § 11 første ledd.

Kommunen skal i begjæringen til nemnda redegjøre for om barnet ønsker å bli hørt, og eventuelt hvordan, jamfør barnevernsloven § 14-9 første ledd bokstav i. Det skal også fremgå om barnet ønsker å ha med seg en tillitsperson når barnet høres. Dersom barnet ikke ønsker eller kan høres i forbindelse med nemndssaken, må dette fremgå av begjæringen. Dersom barnet gir en begrunnelse for hvorfor barnet ikke ønsker å bli hørt, skal dette også fremgå av begjæringen, jamfør forskrift om barns medvirkning i barnevernet § 11 annet ledd.

I begjæringen til nemnda skal kommunen redegjøre for om et barn under 15 år ønsker partsrettigheter og kommunens vurdering av om barnet bør innvilges partsrettigheter, jamfør barnevernsloven § 14-9 første ledd bokstav h. Det innebærer at barnevernstjenesten ut fra en konkret vurdering av barnets alder og modenhet skal gi barnet informasjon om hva partsrettigheter innebærer, og muligheten for innvilgelse av partsrettigheter, jamfør barnevernsloven § 12-3 annet ledd.

Barnevernstjenesten har ansvar for at barnet får informasjon om utfallet av saken i nemnda, jamfør forskrift om barns rettigheter § 11 fjerde ledd.

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om omsorgsovertakelse, skal det fremgå av vedtaket om barnet skal bo i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, jamfør barnevernsloven § 5-3 første ledd. Etter barnevernsloven § 5-3 andre ledd skal barnevernstjenesten redegjøre for sitt syn på valg av plasseringssted for barnet når den legger frem forslag om omsorgsovertakelse for nemnda. Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon, uten samtykke fra barnet selv eller fra dem som har foreldreansvar, dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker, jamfør barnevernsloven § 6-2 første ledd.

Ved en avgjørelse om institusjonsplassering må barnets beste være et grunnleggende hensyn, jamfør barnevernsloven § 1-3. Barnets rett til medvirkning er også sentral for vurderingen, jamfør § 1-4. Etter *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet* skal ansatte i barnevernet vektlegge barn og unges mening og samarbeide med den enkelte for å lage tilpassede barnevernsforløp og skreddersydde tiltak. Standarden presiserer at det å høre barnets mening er sentralt for å kunne fastslå hva som er til barnets beste, og dermed tilby tiltak som passer med de utfordringene barn og unge selv beskriver i livet sitt.

I utformingen av vedtak om institusjonsplassering skal det fremgå hvilke faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som er lagt til grunn for avgjørelsen, og det skal fremgå hva som er barnets mening, hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barnets beste og hensynet til familieband har blitt vurdert, jamfør barnevernsloven § 12-5.

I tildelingsbrevet til bydelene fra 2023 er styrking av det kommunale barnevernet løftet frem som en sentral føring, og det er presisert at bydelene skal henvende seg til Barne- og familieetaten når barn har behov for tiltak utenfor hjemmet. Barne- og familieetaten har plikt til å bistå bydelene med tilbud om akuttiltak, fosterhjem og barnevernsinstitusjon eller spesialiserte fosterhjem. Tildelingsbrevet presiserer, så fremt det er til barnets beste, at bydelene skal utnytte den kommunale og ideelle kapasiteten.

2. Plan for institusjonsoppholdet

Revisjonskriterier

- Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for institusjonsoppholdet i samarbeid med institusjonen og så langt som mulig med barnet, barnets foreldre eller andre i barnets nettverk.
- Barnevernstjenesten skal evaluere planen regelmessig i samarbeid med institusjonen og barnet og justere den ved behov. Evalueringer og justeringer av planen skal dokumenteres.
- Barnevernstjenesten og institusjonen skal følge opp planen.

Utledning av kriteriene

Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for barnets institusjonsopphold, med klart definerte og konkrete mål som bidrar til å gi barnet forutsigbarhet om hva som skal skje både under og etter oppholdet, jamfør oppfølgingsforskriften § 6 første ledd. Planen skal i tillegg inneholde en oversikt over oppfølgingsbesøk og annen kontakt mellom barnet og barnevernstjenesten, møter og annen kontakt mellom barnevernstjenesten og institusjonen, skolens, helsetjenestens og andre tjenesters oppfølging av barnet, og involveringen av barnets foreldre, familie og nettverk, jamfør oppfølgingsforskriften § 6 annet ledd.

Oppfølgingsforskriften § 6 tredje ledd presiserer at planen bør foreligge når barnet flytter inn, og senest innen fire uker etter institusjonsoppholdets oppstart.

Barnevernstjenesten skal samarbeide med institusjonen og så langt som mulig samarbeide med barnet, barnets foreldre og andre i barnets nettverk i utarbeidelsen av planen, og barnevernstjenesten skal aktivt arbeide for at barnet får eierskap til planen og målsettingen for oppholdet, jamfør oppfølgingsforskriften § 6 fjerde ledd.

Barnevernstjenesten skal evaluere planen regelmessig og endre den dersom barnets behov tilsier det. Evalueringen av planen skal skje i samarbeid med barnet og institusjonen og evaluering samt justering av planen skal dokumenteres, jamfør oppfølgingsforskriften § 6 femte ledd. Oppfølgingsforskriftens § 6 femte ledd presiserer også at barnets medvirkning, herunder hvordan det har fått medvirke, og hvilken vekt barnets mening er blitt tillagt, skal fremgå av planen.

3. Oppfølging under institusjonsplassering

Revisjonskriterium

- Barnevernstjenesten skal følge opp barnet under institusjonsoppholdet og dokumentere sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling.

Utledning av kriteriet

Barnevernstjenesten skal følge opp barnet gjennom hele institusjonsoppholdet og ha oversikt over alle forhold som er relevante for barnets omsorgssituasjon og behandling, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 første ledd. Videre skal barnevernstjenesten følge med på

institusjonens protokoller etter barnevernsloven § 10-14 og løpende følge med på utviklingen, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 andre ledd.

Barnevernstjenesten må ha regelmessig kontakt med barnet og tett kontakt dersom barnets situasjon tilsier det. Barnet skal videre få medvirke i valg av kommunikasjonsform og hyppighet i kontakt med barnevernstjenesten, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 tredje ledd.

Barnevernstjenesten må besøke barnet så ofte som nødvendig for å oppfylle sitt oppfølgings- og omsorgsansvar. Det må vurderes i hver enkelt sak hvor ofte barnevernstjenesten skal besøke barnet, og her skal barnets mening vektlegges i vurderingen, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 fjerde ledd.

Barnevernstjenesten skal tilby barnet en enesamtale i forbindelse med oppfølgingsbesøk på institusjonen. Barnevernstjenesten skal legge til rette for at barnet fritt kan uttale seg om alle sider ved institusjonsoppholdet, og gi barnet informasjon om hvordan opplysninger fra barnet kan bli benyttet, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 fjerde ledd. I *Oslostandard for samarbeid med barn i barnevernet* står det at ansatte i barnevernet alltid bør oppsummere samtaler med barnet, slik at de forsikrer seg om at barnet er enig i oppsummeringen. Dette gir barnet mulighet til å stille spørsmål om hva som blir journalført, og korrigere eventuelle feil eller legge til det barnet mener er viktig.

Både i forkant av og under institusjonsoppholdet kan barnet i møter med barnevernet ha med seg en person som barnet har særlig tillit til, jamfør barnevernsloven § 1-4 tredje ledd.

Barnevernstjenesten skal dokumentere oppfølgingen av barnet og sine vurderinger av om barnet får hjelp, omsorg og behandling, jamfør oppfølgingsforskriften § 3 femte ledd.

4. Samarbeid og informasjonsflyt under institusjonsplassering

Revisjonskriterier

- Barnevernstjenesten skal sørge for at institusjonen til enhver tid har den informasjonen som er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling.
- Institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert om forhold av betydning for barnevernstjenestens oppfølging av barnet.
- Barnevernstjenesten og institusjonene skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet.

Utleddning av kriteriene

Institusjonen skal gi forsvarlig omsorg mens barnet er plassert. Dette innebærer blant annet å gi barnet vern og beskyttelse, tydelige rammer for å sikre trygghet og god utvikling, oppfølging av skole- og opplæringstilbud og fritidsaktiviteter, stabil og god voksenkontakt,

opplevelse av mestring og av å bli sett og hørt samt å lære barnet respekt og toleranse, jamfør forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 1 første ledd. Hva som er å anse som forsvarlig omsorg, vil blant annet avhenge av barnets alder og modenhet og formålet med oppholdet, jamfør forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 1 andre ledd.

Videre skal institusjonen så langt som mulig legge til rette for at barnet får ivarettatt sine personlige interesser og delta i ønskede fritidsaktiviteter, jamfør forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 2 første ledd. Institusjonen skal legge til rette for at barnet får opplæring etter opplæringsloven, og følge opp barnets behov for helse- og omsorgstjenester og andre velferdstilbud, jamfør forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 2 andre ledd. Institusjonen skal legge forholdene til rette for at det kan gjennomføres gode samvær og besøk for det enkelte barn, og institusjonen skal ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn, jamfør forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 2 tredje og fjerde ledd.

Forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjon § 1 tredje ledd presiserer at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som berører barnet, at barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon, og at barnet har rett til å fritt gi uttrykk for sine meninger.

Barnevernstjenesten og institusjonen skal samarbeide om å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud under institusjonsoppholdet, jamfør oppfølgingsforskriften § 5 første ledd. Barnevernstjenesten skal sørge for at institusjonen til enhver tid har den informasjonen som er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og behandling, noe som også omfatter informasjon som er nødvendig for å ivareta barnets rett til tjenester og ytelser etter annet lov- og regelverk, jamfør oppfølgingsforskriftens § 5 annet ledd. Institusjonen skal holde barnevernstjenesten oppdatert om forhold som er av betydning for barnevernets oppfølging av barnet, jamfør oppfølgingsforskriften § 5 tredje ledd.

I tillegg til å samarbeide med institusjonen skal barnevernstjenesten samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere dersom samarbeidet er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, jamfør barnevernsloven § 15-8 første ledd.

Vedlegg 2 Metode

1. Generelt om forvaltningsrevisjon

De sentrale delene av en forvaltningsrevisjon er beskrevet i Standard for forvaltningsrevisjon fra NKRF (RSK 001). Disse delene er like for alle forvaltningsrevisjoner. Kort oppsummert bestemmer kontrollutvalget problemstillingen i sin bestilling til Kommunerevisjonen. Kommunerevisjonen utleder relevante revisjonskriterier for problemstillingen. Kriteriene er målestokken som vi holder den reviderte enheten opp mot. For å svare på spørsmålet om enheten når de gitte målene/revisjonskriteriene, samler vi inn relevante data som vi bearbeider og analyserer. Dette gir oss et faktagrunnlag som vi vurderer opp mot revisjonskriteriene. Vurderingene leder frem til Kommunerevisjonens konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

2. Beskrivelse av prosjektgjennomføring

Forvaltningsrevisjonen ble vedtatt av kontrollutvalget 28. august 2024 (sak 73).

Kommunerevisjonen hadde i innledende fase av prosjektet møter med Barne- og familieetaten og Landsforeningen for barnevernsbarn. Hensikten med møtene var å få bakgrunnsinformasjon om temaet og innspill til den videre gjennomføringen av undersøkelsen. Under analysen har vi vært i kontakt med Statsforvalteren i Oslo og Viken vedrørende funn fra saksgjennomgangen der statsforvalteren har gjennomført tilsyn.

Kommunerevisjonen sendte brev om oppstart av undersøkelsen til Byrådsavdeling for sosiale tjenester og Barne- og familieetaten den 14. november 2024. Brev om oppstart ble sendt til Bydel Alna den 15. november og Bydel Søndre Nordstrand den 14. november 2024. Bydelsutvalgene i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand ble orientert den 15. november 2024. Institusjonene fikk oppstartsbrev den 10. januar 2025.

Vi gjennomførte oppstartsmøter med Byrådsavdeling for sosiale tjenester den 26. november 2024, Barne- og familieetaten den 27. november 2024, Bydel Alna den 28. november 2024 og Bydel Søndre Nordstrand den 2. desember 2024. Oppstartsmøtene med avholdt med institusjonene den 22. januar, 24. januar og 27. januar 2025.

Vi oversendte utkast til revisjonskriterier til Byrådsavdeling for sosiale tjenester, Barne- og familieetaten, Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand den 16. desember 2024.

Byrådsavdeling for sosiale tjenester hadde ingen innspill til revisjonskriteriene.

Barne- og familieetaten hadde innspill til innretningen i undersøkelsen og innspill til aktuelle kilder. Etaten opplevde at det ikke var redegjort for hvilke krav, normer eller standarder Kommunerevisjonen la til grunn for vurderinger av om barnets behov var vurdert på en forsvarlig måte. Etaten anbefalte også Kommunerevisjonen å vurdere om barns behov og rett til hjelp etter andre lovverk faktisk var utløst under institusjonsoppholdene.

Kommunerevisjonen svarte ut disse innspillene ved å formidle til etaten at vi ikke kommer til å overprøve barnevernstjenestenes faglige vurderinger av barnets beste, men at vi vil undersøke at barnets beste (som et grunnleggende hensyn) er vurdert av barnevernstjenestene ved plassering. Inkludering av andre lovverk som et eget revisjonskriterium lå ikke innenfor

rammene for undersøkelsen, men vi svarte at det var relevant å ta med seg innspillet inn i vurderingene av den helhetlige oppfølgingen under samarbeidet med andre tjenester.

I tillegg redegjorde Barne- og familieetaten for bistandsplikten i sine innspill og skrev: «'Bistandsplikten' er et begrep som knytter seg til Bufetat sin plikt til å fremskaffe forsvarlige tiltak til kommunene. I Oslo kommune er bistandsplikten lagt til kommunen som sådan, ikke til BFE som etat.»

Bydel Alna ga innspill om å inkludere Barne- og familieetaten som en del av revisjonen i vurderingen av om barn får et tilbud i samsvar med sine behov, da det er etaten som har ansvaret for å fremskaffe et egnet institusjonstilbud. Vi ga tilbakemelding om at vi ikke kom til å inkludere etaten i revisjonen, men vi har tatt med oss innspillet deres videre. I vedlegg 4 presenterer vi institusjonstilbudet i Oslo og implikasjonene ved kommunens finansieringsmodell.

Bydel Søndre Nordstrand ga innspill om å slå sammen kriteriene som omhandlet utarbeidelse av plan etter oppfølgingsforskriften § 6.

Kommunerevisjonen bearbeidet tilbakemeldingene, og endelige revisjonskriterier ble sendt ut til Byrådsavdeling for sosiale tjenester, Barne- og familieetaten og bydelene onsdag den 12. februar 2025. Institusjonene fikk tilsendt kriteriene den 10. januar 2025, 13. februar 2025 og 17. februar 2025.

Datainnsamlingen har i hovedsak foregått i perioden mellom januar og mai 2025. Utkast til faktabeskrivelse ble sendt til bydelene den 6. juni 2025. De kommunale institusjonene fikk utkast til faktabeskrivelse den 11. juni 2025, og de private institusjonene fikk utkast til faktabeskrivelse den 16. juni 2025. Vi mottok tilbakemeldingene i juni måned 2025. Vi holdt forhåndspresentasjoner for Byrådsavdeling for sosiale tjenester og bydelene 29. august 2025 og for Barne- og familieetaten og institusjonene 4. og 5. september 2025. Alle institusjonene hadde egne forhåndspresentasjoner, og Barne- og familieetaten deltok på presentasjonen til en av de kommunale institusjonene. Uttalelsene vil bli oppsummert og vurdert i et nytt kapittel 9 og vil fremgå i sin helhet i vedleggene til rapporten.

Endringer fra rapport til uttalelse til endelig rapport

Hovedbudskap - tredje avsnitt

I første setning er følgende setning lagt til: «noe som gir risiko for at tilbudet ikke er tilpasset barnets behov». Endringene er gjort for å tydeliggjøre at utgangspunktet for vurderingen er barnets behov. I tredje setning er setningen omformulert, og vi har lagt til «... uten at behovet for hyppigere møter eller annen kontakt var vurdert.» Endringen følger av Kommunerevisjonens vurderinger, og er lagt til for å synliggjøre at det både er bydelens egne mål vi henviser til, i tillegg til lovkravet i oppfølgingsforskriften § 3 som omhandler vurderinger av behov for besøk.

Sammendrag - sjette avsnitt

Vi har lagt til følgende avsnitt som eksemplifiserer forhold vi har sett på under oppfølging av barna på institusjon: «I oppfølgingen av barnet har vi sett på forhold som har betydning for om barna får et tilbud i tråd med sine behov. Dette gjelder blant annet daglig omsorg, samvær

eller kontakt med foreldre, helsetilbud, skolegang eller annet dagtilbud, tilrettelegging av kulturelle, språklige og/eller religiøse forhold.»

Avgrensninger i kapittel 1.3 - syvende og åttende avsnitt

Omformulert setninger for å tydeliggjøre at vi ikke har vurdert eller kontrollert om bemanningen og kompetansen var som forutsatt. I undersøkelsen har vi opplyst om disse forholdene.

Kapittel 1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Lagt til følgende avsnitt for å tydeliggjøre valg av enkeltsaker og institusjoner: Vi valgte institusjoner basert på en utvelgelse av enkeltsaker. Varigheten av institusjonsoppholdene og fordelingen mellom de to bydelene var avgjørende for utvelgelsen. Som følge av utvelgelseskriteriene endte vi da opp med fire omsorgsinstitusjoner.

Kapittel 2.3.1 Barnevernsinstitusjonene - siste avsnitt

Vi har lagt til en presisering om at barnevernstjenestene ikke var kjent med at de hadde fått inn meldinger om avvik fra kontrakt om forutsatt bemanning og kompetanse i de aktuelle institusjonene.

Vedlegg 2 Metode - Metode for datainnhenting

Under Valg av enkeltsaker har vi beskrevet utvelgelsen mer inngående.

Endringene er gjort for å presisere noen forhold ytterligere. Endringene har ikke medført substansielle endringer i rapportens vurderinger, konklusjoner eller anbefalinger.

3. Metode for datainnhenting

Undersøkelsen er basert på flere metoder for datainnhenting. Vi har gjennomgått dokumentasjon og rutiner for barnevernstjenestenes arbeid med plassering og oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. Vi har gjennomgått enkeltsaker og intervjuet ansatte ved barnevernstjenestene og institusjonene hvor disse barna har vært plassert.

Valg av enkeltsaker

Da vi skulle velge ut bydeler, brukte vi følgende indikatorer:

- statistikk over antall barn i institusjon (bydelsnivå)
- statistikk over antall oppholdsdøgn i institusjon for 2022 (bydelsnivå)
- KOSTRA-kode 252 for kjøp av institusjonstiltak i Oslo kommune – totalsum (bydelsnivå)
- KOSTRA-kode 252 for kjøp av institusjonstiltak i Oslo kommune – kjøp av tiltak av Barne- og familieetaten (bydelsnivå)
- årsberetningene for 2023

Vi gjennomgikk revisjonsbelastningen på bydelene i Oslo kommune. Etter en samlet vurdering endte vi opp med Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand, som både hadde flest antall plasseringer i 2022, høyest sum i kjøp av tiltak fra Barne- og familieetaten for 2023 og 2. kvartal 2024 og høyest totalsum i kjøp av tiltak i samme periode.

Da vi skulle velge ut enkeltsaker ba vi barnevernstjenestene om å gi oss en anonymisert oversikt over alle plasseringer i perioden 1. januar 2023 til og med 2. kvartal 2024. Vi ba barnevernstjenestene om å inkludere plasseringssted og plasseringshjemmel. Vi markerte alle

plasseringer som hadde vart utover en bestemt tid. For å få en jevn fordeling av fem enkeltsaker i hver bydel endte vi opp med å velge institusjoner som to eller flere barn hadde vært plassert i, enten fra begge bydeler eller fra en av bydelene. Vi valgte stort sett ut plasseringer som hadde vart over en lengre periode i 2023 og/eller 2024, slik at vi kunne følge plasseringene over tid. Disse utvelgelsesindikatorne resulterte i at alle barna fra utvalget oppholdt seg i omsorgsinstitusjoner i undersøkelsesperioden. Det betyr at vi ikke har undersøkt oppfølgingen til barn som var plassert i akutt- eller behandlingsinstitusjoner. Av personvern hensyn kan vi ikke gi en mer utfyllende beskrivelse av indikatorer for utvelgelse av plasseringer.

Intervjuer

For å få informasjon om barnevernstjenestenes plassering og oppfølging av barn og unge i barnevernsinstitusjoner gjennomførte vi intervjuer med ledere ved aktuelle avdelinger og seksjoner i barnevernstjenestene og avdelings-/institusjonsledere og ansatte ved institusjonene. Det var barnevernstjenestene og institusjonene som oppga informanter til oss. Vi gjennomførte totalt elleve intervjuer med informanter fra de reviderte virksomhetene.

Intervjuene med barnevernstjenestene ble gjennomført som individuelle intervjuer med ledere for avdelinger eller seksjoner i tjenestene som hadde erfaring med institusjonsplasseringer og/eller hadde kjennskap til de barna som var plassert fra saksgjennomgangen.

Intervjuene med institusjonene ble stort sett gjennomført med flere informanter samtidig etter institusjonenes ønske. Det var enten flere ledere ved institusjonene som ble intervjuet samtidig, ledere med følge av ansatte som hadde vært ansvarlige for de aktuelle barna fra saksgjennomgangen, eller kun tiltaksansvarlige for de aktuelle barna med andre nøkkelpersoner. Målet med intervjuene ved institusjonene var både å få informasjon om deres erfaringer og praksis ved institusjonsplasseringer, samarbeidet med de aktuelle barnevernstjenestene og barnevernstjenester generelt samt samarbeidet om de aktuelle barna fra gjennomgangen.

Intervjuene var semistrukturerte. Det vil si at vi hadde utformet en intervjuguide med spørsmål i forkant av samtalene, men at vi stilte improviserte oppfølgingsspørsmål underveis. Referatene fra intervjuene er verifisert av informantene i etterkant.

Samtaler med barn

Vi hadde et ønske om å samtale med barn som var plassert i institusjon, uavhengig av bydels- eller kommunetilhørighet. Vi sendte derfor et informasjonsskriv til institusjonene i forkant av besøkene hvor vi uttrykte dette ønsket. Vi ba institusjonene om å dele dette med beboerne ved å henge opp skrevet i fellesarealene og informere beboerne om at vi ville komme på besøk, og at vi ønsket å snakke med dem, enten under besøket eller i etterkant. Informasjonsskrivet var tilpasset alder og inneholdt informasjon om kommunerevisjonene (med fotografi av og kontakinformasjon til prosjektmedarbeider og prosjektleder), formålet med undersøkelsen, tema for samtalen og deres personvernrettigheter.

Vi gjennomførte et fåtall intervjuer med barn og unge som var plassert i de aktuelle institusjonene, og brukte informasjonen vi fikk under samtalene, i analysen av saksgjennomgangen. Samtalene med barna er verifisert muntlig etter intervjuet.

Dokumentanalyse og gjennomgang av enkeltsaker

Vi har gjennomgått barnevernstjenestenes rutiner ved institusjonsplasseringer og institusjonsplanene for 2023 og 2024.

Barnevernstjenesten i Bydel Alna hadde gjennomgått tilsyn med Statsforvalteren i Oslo og Viken våren 2024 etter at de hadde mottatt tre klager på kort tid om manglende oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. Etter tilsynet ble de pålagt å gjøre egenverdinger av oppfølgingen i alle saker hvor barnet var mellom 13 og 18 år. I etterkant av tilsynet utarbeidet de rutiner for oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. Kommunerevisjonen fikk tilsendt disse rutinene i tillegg til rutiner for internkontroll og medvirkning. Kommunerevisjonen gjennomgikk også egenverdinger i aktuelle saker.

Barnevernstjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at de ikke har utarbeidet egne rutiner for oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner, men at de følger gjeldende lover og forskrifter på området. I forbindelse med faktaverifiseringen fikk Kommunerevisjonen tilsendt rutiner for utarbeidelse av vedtak for saksbehandler og leder samt en mal for interne drøftinger og vurderinger.

Vi har gjennomgått ti institusjonsplasseringer av ti unike barn – fem fra hver bydel. Disse har vært plassert i undersøkelsesperioden, som var 2023 og 2024. I enkelte saker har vi gjennomgått dokumentasjon tilbake til 2021, før plasseringen tredde i kraft. Sakene ble valgt ut fra hvilke institusjoner som hadde flest plasseringer fra de to bydelene i undersøkelsesperioden. Det viste seg å være fire omsorgsinstitusjoner, hvorav to er driftet av private aktører.

Vi gjennomgikk dokumentasjonen som lå i barnevernstjenestenes fagsystem, Modulus Barn. Dokumentasjonen i Modulus Barn inkluderte blant annet bekymringsmeldinger, vedtak om undersøkelse, eventuelle tiltak, samtykker, brev til og fra andre tjenester med henvisninger eller epikriser, referater fra samtaler med barnet eller fra samarbeidsmøter, rapporter, tvangsprotokoller og meldinger om alvorlige eller uønskede hendelser fra institusjonene og annen kontakt med barnet, barnets familie, institusjonene eller andre samarbeidsaktører over telefon eller e-post. Funn fra saksgjennomgangen er verifisert av kontaktpersoner og/eller ledere i barnevernstjenestene.

Vi benyttet kontrollskjemaer i gjennomgangen av hver sak. Informasjonen fra kontrollskjemaene ble sammenfattet i et samlet kontrollskjema i alle sakene og ble brukt som utgangspunkt for analyse opp mot revisjonskriteriene.

I enkelte saker har vi fått informasjon om at barnet er blitt utsatt for svært alvorlige hendelser eller situasjoner. Av hensyn til personvern har vi ikke beskrevet disse forholdene mer inngående.

4. Behandling av personopplysninger

Formålet med Kommunerevisjonens innhenting, behandling og oppbevaring av personopplysninger er å utføre den lovbestemte revisjonen av Oslo kommune. Hvilke personopplysninger vi samler inn og behandler, avhenger av hvilken informasjon vi trenger for å gjennomføre undersøkelsen. Personopplysningene vil kunne være opplysninger som kommunen er pålagt å innhente, som av andre grunner er i kommunens systemer, som ansatte plikter å oppgi til Kommunerevisjonen, eller som er gitt frivillig.

Kommunerevisjonen følger bestemmelsene i personopplysningsloven og legger vekt på å begrense lagringen av personopplysninger. Vi legger vekt på bare å innhente data som er relevante for formålet med undersøkelsen. Vi tar bare vare på personopplysninger som er nødvendige for dokumentasjon av arbeidet vi utfører. Personopplysninger lagres utilgjengelig for uvedkommende.

Vi har hatt fokus på å sikre at omtalen av enkeltsaker i rapporten ikke skal kunne identifisere de barn og unge som er berørt. Det har vi blant annet gjort gjennom å unnlate informasjon om detaljer som kan identifisere barna.

Retten til å få slettet personopplysninger er blant annet styrt av at Kommunerevisjonen har ti års lagringsplikt for dokumentasjon av revisjonene. I denne undersøkelsen har vi gjort en vurdering av å slette dokumentasjonen av samtalene med barna og saksgjennomgangen etter behandling i kontrollutvalget.

For ytterligere informasjon om Kommunerevisjonens ansvar for og behandling av personopplysninger, se vår [personvernerklæring](#).

5. Gyldighet og pålitelighet

For å sikre datagrunnlaget har vi vurdert dataenes gyldighet (validitet) og pålitelighet (reliabilitet). Med gyldighet menes hvor godt man klarer å måle det man har til hensikt å måle eller undersøke. Med pålitelighet menes hvor nøyaktig innsamlingen av data har vært.

I denne undersøkelsen har vi samlet inn data fra barnevernstjenestene og institusjonene – intervjuer, gjennomgang av dokumenter og saksmapper. Innledende intervjuer har blitt brukt til å få en forståelse av barnevernstjenestenes praksis. Deretter har vi gjennomgått aktuelle plasseringer mens vi har gjennomført intervjuer med institusjonene.

Innledende intervjuer med barnevernstjenesten har gitt oss en forståelse av barnevernstjenestenes praksis med oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. Videre har bruken av enkeltsaker gitt oss eksempler å måle praksisen opp mot.

Vi har ikke gått gjennom et stort nok utvalg enkeltsaker til å kunne generalisere til alle saker som omhandler alle barn i barnevernsinstitusjoner. Det har heller ikke vært hensikten med gjennomgangen. Hensikten med gjennomgangen har vært å undersøke et utvalg enkeltsaker som kan gi innblikk i potensielle risikoområder. Det gir også en mulighet til å sammenligne faktisk praksis mot ønsket praksis. Gjennomgangen av enkeltsaker er supplert med intervjuer og annen dokumentgjennomgang, som rutinegjennomganger. Der vi har grunnlag for det, har vi dermed vurderinger av praksis også utover de utvalgte sakene.

I og med at informasjonen og kontakten mellom barnevernstjenesten og institusjonene kun er innhentet via barnevernstjenestens fagsystemer, har vi stilt ansatte ved institusjonene oppfølgingsspørsmål under intervjuene om deler av materialet som vi har funnet (og som vi vet at de har hatt kjennskap til under plasseringene). Dette har vi gjort for å forsikre oss om at vi ikke har gått glipp av viktig informasjon som vi enten ikke har funnet i systemet, som institusjonene har glemt å sende til barnevernstjenesten, eller som kontaktpersonen ikke har arkivert. De har også fått mulighet til å snakke fritt om andre forhold under plasseringene som de mener er relevante å dele med oss. Det har gitt oss et innblikk i både institusjonenes og barnevernstjenestenes praksis utover dokumentasjonen som vi har gjennomgått i de utvalgte sakene.

Siden vi ikke har gjennomgått journalene i den enkelte institusjonen, har vi vært varsomme med å bruke utsagn fra intervjuer som tungtveiende informasjon i våre vurderinger, men det har vært viktig for oss å gi dem en mulighet til å forklare hvordan institusjonene opplevde plasseringene fra sitt perspektiv. Etter samtalen med institusjonene verifiserte vi gjennomgangen av saksmappene (med tilleggsinformasjon fra institusjonene) med barnevernstjenestene.

Institusjonene har stort sett gjennomført gruppeintervjuer etter eget ønske. Noen av fordelene med gruppeintervjuer er at det kan gi oss et rikere datagrunnlag ved at det oppstår synergier under samtalen. Det er også en effektiv måte å innhente informasjon på. Ulempen ved bruk av gruppeintervjuer er at dominerende informanter får styre samtalen, noe som kan føre til at viktig informasjon holdes tilbake. I denne undersøkelsen har vi hatt fokus på å løfte frem informasjon fra saksmappene som vi ønsker at informantene skal bekrefte eller gi oss mer informasjon om, og spørsmålene vi ønsket å få svar på, var utarbeidet i forkant.

Dataenes gyldighet og pålitelighet er vurdert og kvalitetssikret internt i Kommunerevisjonen. Kvalitetssikringen er foretatt av andre personer enn dem som har samlet inn og behandlet dataene. Kommunerevisjonen har kvalitetssikret at revisjonskriteriene er relevante for undersøkelsens problemstillinger, både gjennom intern kvalitetssikring og ved at Byrådsavdeling for sosiale tjenester, Barne- og familieetaten, Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand har hatt mulighet til å gi innspill. Barnevernstjenestene i bydelene har fått konkrete spørsmål om oppfølgingen av enkeltsakene som del av verifiseringen av saksgjennomgangen, og alle de reviderte virksomhetene har fått mulighet til å kommentere og verifisere faktabeskrivelsene.

Vedlegg 3 Standardisert forløp for barnevern

Institusjonene oppga at de følger *Veileder for forløp i barneverninstitusjoner*, som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) utga i 2021. Veilederen fra 2021 beskriver oppfølgingen av barn som er plassert i institusjon fra plasseringstidspunktet, underveis i oppholdet og frem til utflytting, hvor barnet enten flytter hjem igjen eller til videre tiltak i regi av barnevernstjenesten.

Forløpet legger ingen føringer for ulike metodiske tilnærminger i institusjonene i Norge, men har som mål å bidra til at barn og deres familier møter en felles standard for institusjonsopphold uavhengig av hvilken institusjon barna er plassert i.

De ulike fasene i oppholdet skal legge til rette for å skape positiv utvikling hos barnet og innebærer blant annet å skape trygghet og forutsigbar for familien som helhet. Veilederen presiserer at barn og foreldre må ha oversikt, få informasjon og mulighet til å medvirke i avgjørelser gjennom institusjonsoppholdet.

Forløpet skal bidra til å sikre at barnet får en forsvarlig omsorg som blant annet ivaretar

- medvirkning fra barnet og barnets familie
- samarbeid med aktører som leverer samtidige tjenester til barnet, som skolen og helsetjenesten
- systematisk oppfølging og evaluering av mål og tiltak
- utøvelse av omsorg og tiltak på en måte som er overførbar til barnets fremtidige utvikling
- gode planer for hva som skal skje etter utflytting

Inntaksfasen

I *Veileder for forløp i barneverninstitusjoner* (2021) anbefales det at lederne avklarer og dokumenterer hvilke tilpasninger og tiltak institusjonen skal gjennomføre for å gi barnet nødvendig omsorg og utviklingsstøtte. Dette skal blant annet bygge på samlet informasjon fra kommunen og/eller andre instanser om hvilke styrker, behov og utfordringer barnet og familien har. Institusjonen må etterspørre relevant informasjon dersom dette ikke foreligger på plasseringstidspunktet.

Når barnet flytter inn på barnevernsinstitusjonen, skal det gjennomføres observasjon, nødvendig kartlegging og analyse for å sikre at tiltak i institusjonen tilpasses barnets behov. Dette skal gjøres i samarbeid med barnet. Kartleggingen må være tilrettelagt for barnet slik at den kan gjennomføres på en god og trygg måte. Mål og tiltak for oppholdsperioden skal være konkrete, målbare og realistiske ut fra barnets forutsetninger. Samarbeid med kommunen om barnets utvikling under og etter oppholdet skal starte allerede i inntaksfasen.

Så langt det er mulig, bør det være avklart hvor barnet skal bo etter oppholdet, når barnet flytter inn på institusjonen. Det skal utarbeides en handlingsplan som bygger på barnevernstjenestens tiltaksplan. Denne skal være konkret og målbar, og barnet og barnets familie skal inviteres til å medvirke i utarbeidelsen av handlingsplanen.

Oppholdsfasen

I *Veileder for forløp for barneverninstitusjoner* (2021) anbefales det at institusjonen under institusjonsoppholdet bør arbeide for at barnet får nødvendig helsehjelp fra helsetjenesten og et skole-/dagtilbud. Videre anbefales de å øke barnets prososiale atferd og styrke familien og nettverkets evne til å støtte barnet. Alle tiltak bør gjennomføres på en måte som bidrar til å øke barnets utviklingsmuligheter etter oppholdet. For å lykkes med dette arbeidet bør institusjonene jobbe aktivt med familien og andre som kan ha betydning for barnets utvikling under og etter institusjonsoppholdet. Institusjonen bør vise til resultater av utviklings- og endringsarbeid ved systematisk bruk av evaluering. Dette bør dokumenteres, blant annet gjennom referat fra møter med samarbeidspartnere og utviklingssamtaler med barnet.

Evalueringene bør gjennomføres med strukturerte maler for å sikre innhenting av rett informasjon og for å kunne måle endringer underveis. Institusjonen bør også jevnlig innhente erfaringer fra barnet og familien underveis i oppholdet, da tiltaket skal justeres ved behov. Så ofte som nødvendig, og minimum hver måned ved akutt plassering og hver tredje måned ved andre plasseringer, bør lederen av institusjonen gjøre en skriftlig vurdering av institusjonsoppholdet, hvor tiltak og mål evalueres og justeres ved behov.

Overgangsfasen

I *Veileder for forløp i barneverninstitusjoner* (2021) anbefales det å utarbeide en plan og mulige tiltak for overføring eller videreføring ved utflytting så raskt som mulig, fortrinnsvis allerede i innflyttingsfasen. Overgangsfasen tar utgangspunkt i denne planen og har som mål å videreføre utviklingen barnet har hatt under oppholdet, til livet etter institusjonsoppholdet. Det gjelder både negativ utvikling som har blitt stanset eller redusert, og positiv utvikling hos barnet. Dette forutsetter samarbeid med, og bidrag fra, lokalt hjelpeapparat. Det er viktig at institusjonen bidrar til å sikre at all relevant informasjon om barnet overføres til barnevernstjeneste og eventuelt nytt tiltak. Barnet kan ha behov for støtte og målrettet arbeid i overgangen fra institusjonen og etter endt institusjonsopphold. Disse behovene bør være beskrevet i en avsluttende rapport når oppholdet avsluttes.

Tiltaksansvarlig

For å sikre stabilitet og individuell oppfølging anbefaler veilederen at alle barn bør ha en primær kontaktperson med stedfortreder. I veilederen omtales institusjonens kontaktperson som tiltaksansvarlig. Barnet bør få vite hvem denne personen er, så raskt som mulig. Institusjonslederen har ansvar for å tildele denne rollen til en ansatt. Tiltaksansvarlig bør ha ansvar for faglige og administrative oppgaver i et institusjonsforløp og for å kvalitetssikre oppgaver som følger barnet.

Alle barna fra saksgjennomgangen hadde én eller flere tiltaksansvarlige under oppholdet.

Helseansvarlig

Hver institusjon bør ha en helseansvarlig med stedfortreder som skal tilrettelegge for at barn får den helsehjelpen de trenger i både kommunal og fylkeskommunal helse- og omsorgstjeneste og i spesialisthelsetjenesten. Veilederen anbefaler at institusjonen bør ha samarbeidsavtaler med helsetjenesten og bidra til å sikre individuelle planer for barn som har behov for helsehjelp.

Skoleansvarlig

Hver institusjon bør ha en skoleansvarlig med stedfortreder som skal tilrettelegge for at barn får, og benytter seg av, det skoletilbudet de har rett på. Skoleansvarlig skal legge til rette for dagtilbud for barn over skolepliktig alder når det av dokumenterte årsaker ikke er aktuelt med skole. Skoleansvarlig og stedfortreder bør ha tilstrekkelig sosialfaglig eller pedagogisk kompetanse og ha kunnskap om opplæringsloven, aktuelle grunnlagsdokumenter og aktuelle samarbeidsaktører.

Familieansvarlig

Hver institusjon bør ha en familieansvarlig med stedfortreder som har ansvar for at familien involveres i tilbudet barnet får, på en hensiktsmessig måte. Familieansvarlig bør også følge opp og søke å styrke barnets øvrige nettverk. Familieansvarlig bør blant annet sørge for at det finnes en oversikt over barnets familiemedlemmer og familiehistorikk. Familieansvarlig bør sikre samarbeid med familien, ivareta at samvær gjennomføres på en god måte, og sikre at familien medvirker under hele institusjonsoppholdet. Familieansvarlig bør også sikre at familieråd blir vurdert.

Vedlegg 4 Institusjonstilbudet i Oslo kommune

Ved behandlingen av saken om kvalitetsreform for Oslos barnevern (19. oktober 22, sak 316/22) sluttet bystyret seg blant annet til følgende innsatsområde: Styrking av organisering og finansiering av det kommunale tiltakstilbudet. Målsettingen var å sikre et forutsigbart tilbud som er godt tilpasset til det enkelte barns behov.

Barne- og familieetaten drifter de offentlige barnevernsinstitusjonene. Finansieringen av etatens institusjonstilbud baserer seg i hovedsak på salg av plasser til bydelene, men bydelene står fritt til å velge private aktører. Etaten ved Oslo kommune har ikke rammeavtaler med private og ideelle aktører for kjøp av institusjonsplasser, da behovet i stor grad varierer. Kjøp av institusjonsplasser munner ut i en topartsavtale mellom bydel og institusjon.

Finansieringsmodellen var i lang tid slik at bydelene betalte full pris for Barne- og familieetatens institusjonsplasser og etatens inntekter fra salg av institusjonsplasser dannet grunnlaget for drift av etatens institusjoner. I revidert budsjett for 2024 vedtok bystyret å styrke etaten med 28,7 millioner til delvis rammefinansiering av institusjonstilbudet. Det ble også vedtatt å styrke etaten for å etablere et behandlingstiltak for familier med ungdom som har alvorlige utfordringer med relasjoner til familie, skole og nærmiljø – multisystemisk terapi (MST). I budsjettet for 2025 er det ytterligere vedtatt at delvis rammefinansiering av etatens omsorgs- og behandlingsinstitusjoner videreføres. Ringen akuttinstitusjon, som var et midlertidig tilbud, gjøres blant annet permanent (notat fra HSU 1496/24).

I Barne- og familieetaten sin årsberetning for 2024 skriver etaten at den fortsatt opplever stor etterspørsel etter institusjonsplasser innenfor alle områder:

Når vi når «toppene» i behovet for akuttplasser, er det krevende å fremskaffe tilstrekkelig med plasser. Det er heller ikke nok behandlingsplasser for de barna som trenger det, noe som kan føre til lengre opphold i akuttinstitusjoner og dermed reduserer akuttkapasiteten. [...] Oslo kommune har svært få brudd på bistandsplikten [...]. (Årsberetningen, 2023, side 5)

Nasjonalt er det Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) som har bistandsplikt. Det innebærer å bistå kommunene når de melder behov for fosterhjem eller institusjonsplass. I Stasforvalterens årsrapport for 2024 formidler stasforvalteren at svikten i Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) knyttet til brudd på bistandsplikten har vært like omfattende og alvorlig i 2024 som i 2023. Mange barn har ikke fått hjelp til plassering i institusjon til rett tid.

Når det gjelder tilstanden for Oslo kommune, har statsforvalteren konkludert med følgende:

Etter en helhetsvurdering har vi konkludert med at Oslo kommune har brutt barnevernsloven § 16-6 i den utvalgte delen av tilsynssaken i perioden februar 2023 til juli 2024. Det vises herunder til at 53 unike barn ikke har fått forsvarlig plasseringstiltak innen rett tid ved at kommunen ikke sørger for å ha et tilgjengelig tiltaksapparat til barn og unge som trenger det. Konsekvensen er at barna ikke blir ivaretatt i tråd med loven. Dette til tross for at det i flere saker har handlet om barn med åpenbart store hjelpebehov, mens andre barn med en alvorlig atferdsproblematikk

ikke har fått fremmet saken sin for Barneverns- og helsenemnda innen frist, og dermed mistet muligheten til behandling.

Byrådsavdeling for sosiale tjenester varslet følgende tiltak etter statsforvalterens konklusjon:

- oppdatere prognosen på institusjonsområdet til Byrådsavdeling for sosiale tjenester (Barne- og familieetaten er ansvarlig – bydelene involveres)
- utrede muligheten for å inngå en rammeavtale med private aktører for å øke kapasiteten (Barne- og familieetaten er ansvarlig – bydelene/leverandører involveres)
- etablere en ny behandlingsinstitusjon i 2025 og sikre videreføring av akuttinstitusjon (Barne- og familieetaten er ansvarlig)
- utvikle en kapasitetsplan for institusjonstilbudet til Byrådsavdeling for sosiale tjenester (Barne- og familieetaten er ansvarlig – bydelene involveres)
- utvikle og implementere en byomfattende rutine for å få en helhetlig oversikt over avvik og håndteringen av disse (Byrådsavdeling for sosiale tjenester er ansvarlig – Barne- og familieetaten og bydelene involveres)
- etterspørre en oversikt over avvik og brudd på bistandsplikten fra Barne- og familieetaten på etatsstyringsmøter (Byrådsavdeling for sosiale tjenester er ansvarlig – Barne- og familieetaten og bydelene involveres)

Frist for iverksetting av tiltak er 31. desember 2025.

I 2024 utarbeidet Barne- og familieetaten en prognose over kommunens behov for institusjonsplasser, som blant annet bygde på innspill fra bydelene. Prognosen viser at etaten ikke har tilstrekkelig kapasitet til alle institusjonsplasseringer og fortsatt vil ha behov for bistand fra private institusjoner innenfor både omsorg og behandling. Etaten mener at den manglende tilgangen på private behandlingsplasser er bekymringsfull, og at den vil jobbe målrettet med løsninger på denne utfordringen i 2025. Samtidig er det flere faktorer som det er knyttet usikkerhet til. Barne- og familieetaten skriver i årsberetningen for 2024, side 3:

Behovet for institusjonsplasser og bydelenes etterspørsel avhenger ikke bare av demografiske variabler, men også for eksempel av tilgang og kvalitet på tilgrensende tjenester som forebyggende arbeid i bydelene, fosterhjem, hjelpetiltak og tiltak i kriminalomsorgen og barne- og ungdomspsykiatrien. Den stramme bydelsøkonomien kan ha betydning for de tilgrensende tjenestene som bydelene har ansvar for, og samtidig bidra til å øke terskelen for å henvise til institusjon.

Statsforvalterens tilsyn med barnevernsinstitusjoner

Statsforvalteren skal føre tilsyn med at barnevernsinstitusjoner følger barnevernsloven og forskrifter til loven. Statsforvalteren i det fylket institusjonen ligger i, har ansvaret for tilsynet. Tilsynet skal bidra til å sikre at barna får forsvarlig omsorg og behandling, at barna behandles hensynsfullt og med respekt for sin personlige integritet, og at barnets rettssikkerhet blir ivaretatt. Statsforvalterens tilsyn skal ha sin oppmerksomhet mot alle forhold som har betydning for barnas utvikling, trivsel, velferd og rettssikkerhet. Statsforvalteren utarbeider årlige rapporter for sin tilsynsvirksomhet. Tilsynet skal bidra til at hensynet til barnets beste og barns rett til å medvirke blir ivaretatt.

I 2023 gjennomførte statsforvalteren 86 prosent av lovpålagte tilsyn i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. I 2024 ble 87 prosent av lovpålagte tilsyn gjennomført. Halvparten av tilsynene i 2023 var uanmeldte, mens i 2024 var rundt 40 prosent uanmeldte.

I 2023 avdekket statsforvalteren lovbrudd i 25 tilsyn, mens det i 2024 ble avdekket brudd i 19 tilsyn. Lovbruddene har i hovedsak omhandlet hvordan institusjonen ivaretar beboernes rett til vern og beskyttelse, bemanning og kompetanse, herunder opplæring og kunnskap om rettighetsforskriften og forebygging av tvang. Statsforvalteren oppgir at de har fulgt opp institusjonens arbeid på disse områdene.

Statsforvalteren gjennomførte 228 samtaler med barn i 2024, mens det var 753 som fikk tilbud om samtale. I 2023 ble det gjennomført 246, mens det var 689 som fikk tilbudet. Statsforvalterens hovedinntrykk er at de fleste barna trivdes og opplevde å være trygge på institusjonen, men en del av barna ønsket å klage eller var misfornøyd med noe. Dette gjaldt i hovedsak klage på manglende oppfølging fra barnevernstjenesten, institusjonens regler eller klage på enkelte ansatte.

Statsforvalteren har i 2024 også mottatt flere henvendelser direkte fra barn og unge via barnas barnevernsklage. I 2024 behandlet statsforvalteren 277 rettighetsklager på institusjonsområdet, og antallet har over tid økt år for år. Klagene omhandler tvang i akutte faresituasjoner, begrensninger i bevegelsesfrihet, begrensninger i bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler, ransaking, kroppsvisitasjon og inndragning av private gjenstander og midler.

Vedlegg 5 Uttalelse fra byråd for sosiale tjenester

Byrådsavdeling for sosiale tjenester

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 5 fjerde ledd

Deres ref.:
24/386 - 52

Vår ref. (saksnr.):
24/5586 - 5

Saksbeh.:
Mariam Fulger, 477 00 541

Dato:
15.09.2025

Uttalelse til rapport - Oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner

Jeg viser til brev fra Kommunerevisjonen datert 9. september 2025, der byråden for sosiale tjenester ber om å gi en skriftlig tilbakemelding på Kommunerevisjonens rapport om oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner. Undersøkelsen omfatter to barnevernstjenester i Oslo, to kommunale institusjoner og to private institusjoner.

Kommunerevisjonen ber om svar på syv spørsmål. Jeg gir mitt svar under hvert spørsmål.

1. Har informasjonen ved oppstart og gjennomføring av prosjektet vært tilstrekkelig klar?

Informasjonen har vært tilstrekkelig klar.

2. Har byråden kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Jeg anser prosjektets metode, anvendte kilder og data som relevante for undersøkelsen. Utvalget er begrenset til to bydeler og ti saker og funnene er dermed ikke nødvendigvis generaliserbare for hele kommunen. Likevel gir rapporten et relevant bilde av praksis og utfordringer.

Det er registrert en mindre unøyaktighet i rapportens omtale av utdanningskrav for ansatte i barnevernstjenesten. Fra 20. juni 2025 gjelder krav om mastergrad kun for leder og stedfortreder. Dette følger av endringslov til barnevernsloven, kunngjort 20. juni 2025 (LOV-2025-06-20-39).

3. Har byråden kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Revisjonskriteriene er relevante og forankret i barnevernsloven, relevante forskrifter og kommunale føringer.

4. Hva er byrådets samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Rapporten viser at barnevernstjenestene i de undersøkte bydelene har forbedringspunkter på flere områder. Anbefalingene om styrket kartlegging, planarbeid, medvirkning og systematisk oppfølging er viktig å følge opp. Rapporten er et viktig bidrag til videre utviklingsarbeid på fagområdet og i tjenestene.

5. Har byråden iverksatt tiltak eller vil byråden vurdere tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger? I tilfelle, hvilke tiltak og når skal de gjennomføres?

Rapporten peker på flere forhold som gir grunnlag for videre utvikling og oppfølging av barnevernstjenestene. Byrådsavdeling for sosiale tjenester vil ha dialog med de berørte bydelene og relevante fagmiljøer for å sikre oppfølging av anbefalte tiltak i rapporten. Det er særlig aktuelt å se nærmere på planarbeid, dokumentasjon av medvirkning, oppfølging ved alvorlige hendelser og rutiner for samarbeid med institusjonene. Byrådsavdelingen vil også gjøre rapporten kjent for alle bydelene.

Rapporten vil være et nyttig bidrag i det videre oppfølgingsarbeidet.

6. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Ja. Rapporten gir et kunnskapsgrunnlag for videre forbedring av tjenestene og bidrar til økt kvalitet og rettssikkerhet for barn i barnevernsinstitusjon.

7. Har byråden kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk?

Rapporten er godt strukturert og gir en balansert fremstilling av både god praksis og forbedringsområder. Den er skrevet i et klart og tilgjengelig språk og fremstår som nyttig for videre utvikling av tjenestene.

Det er registrert enkelte skrivefeil i rapporten. Dette svekker ikke innholdet, men det kan være hensiktsmessig at Kommunerevisjonen vurderer en ekstra korrekturrunde før endelig publisering.

Vennlig hilsen

Julianne Ferskaug

byråd

Vedlegg 6 Uttalelser fra Bydel Alna

Alna barneverntjeneste

Oslo Kommune Kommunerevisjonen Fredrik Selmers vei 3 0663 Oslo			
Deres ref.: 24/386-53	Vår ref. (saksnr.):	Saksbehandler: Anne Kjersti Grande	Dato: 23.09.25
[Deres ref.]	[Vår ref.]		

Rapport fra Kommunerevisjonen om oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner – uttalelse fra Bydel Alna

Barneverntjenesten i bydel Alna har mottatt og gjennomgått rapport fra kommunerevisjonen. Vi vil gi tilbakemelding på de spørsmål kommunerevisjonen fremmer i følgebrevet og deretter komme med noen synspunkter til rapporten.

1. Barneverntjenesten synes oppstart og gjennomføring av prosjektet har vært klart og oppfattet at samarbeidet rundt gjennomføringen har vært godt.
2. Barneverntjenesten opplever at gjennomføringen av revisjonen viser at mangler i basiskunnskapen i barnevern påvirker både referater fra intervju og tekst som er utarbeidet underveis. Dette har medført at det har vært avvik i beskrivelsen av barneverntjenestens arbeid og det vi har formidlet i intervju og det som ble referert skriftlig. På den annen side medfører det økt bevissthet rundt hva vi gjør og hvordan dette dokumenteres.
3. Bydelen har ingen kommentarer til revisjonskriteriene.

4. Bydelen stiller seg bak de anbefalinger kommunerevisjonen gir og vurderer det er relevante og viktige områder å fokusere på. Bydelen har allerede startet styrking av rutiner og praksis på disse områdene, etter avdekking av mangler i den gjennomførte egenvurderingen av oppfølging av barn på institusjon i 2024.
5. Bydelen har allerede identifisert mangler og satt i gang arbeid for utbedring av dette. Tiltak som bydelen har satt opp etter egenvurdering i 2024 og som er under arbeid:
 - Fagdag barns medvirkning og dokumentasjonskravet
 - Gjennomgang av oppfølgingsforskriften på avdelingsmøte med avdeling institusjon og ettervern.
 - Utarbeidet prosedyre for oppfølging av barn på institusjon som ble godkjent februar 2025. Det arbeides aktivt med implementering av denne. Gjennom denne prosedyren sikrer vi mer strukturert og forutsigbar oppfølging av barn på institusjon.
 - Det er under utarbeidelse en mal for oppfølgingsplan og avdelingsleder skal sikre at det utarbeides oppfølgingsplan i alle saker der barn er plassert på institusjon.
 - Det er under utarbeidelse mal for oppfølgingsbesøk. Målsetning med dette er å sikre strukturert oppfølging der viktige tema blir tatt opp under oppfølgingsbesøket.
 - Fagdag vedrørende dokumentasjon er gjennomført blant annet med fokus på vedtaksskriving, for å sikre dokumentasjon av barnets medvirkning, vekting av barnets medvirkning og barnets beste vurdering i alle vedtak.

Barneverntjenesten vurderer at kommunerevisjonens funn er sammenfallende med det barneverntjenesten avdekket under egenvurdering. Barneverntjenesten har ikke kommet frem til nye tiltak som følge av kommunerevisjonens anbefalinger. Vi vil likevel trekke frem at referat fra oppstartsmøte, som skrives av barne- og familieetaten, ikke er tilstrekkelig. Vi vurderer at barneverntjenesten bør skrive referat og sende dette til institusjonen, da dette vil sikre felles forståelse av blant annet oppgavefordeling.

6. Barneverntjenesten vurderer at det alltid er nyttig og lærerikt med tilbakemelding på arbeidet og identifisering av områder med forbedringspotensiale. Se for øvrig oppsummering under punkt 5.

7. Kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk:

Barneverntjenesten i bydel Alna opplever at det gjennom rapporten i sin helhet er flere steder der det er uklart hvilken bydel som omtales. Det er i tillegg flere steder der det er uklart om forhold som omtales henviser til en eller flere hendelser/forhold, noe som medfører en usikkerhet om det er funnet enkelt avvik eller flere avvik.

Barneverntjenesten er ikke enig i påstand om at barneverntjenesten underkommuniserer barns problematikk ved plassering på institusjon. Barneverntjenesten reagerer på denne påstanden og stiller seg uforstående til at det skal foreligge noen form for praksis der dette gjennomføres. Barneverntjenesten vurderer at det er svært viktig å beskrive barnets behov og utfordringer utfyllende i søknad om tiltak, dette for å få et godt og tilpasset institusjonstilbud som kan klare å ivareta barnet på en utviklingsfremmende måte. Barneverntjenesten etterstreber best mulig kartlegging av barnet før plassering, men det kan skje at det etter plassering fremkommer forhold med barnets fungering som ikke har blitt avdekket før plassering. Dette vurderer barneverntjenesten vil være naturlig blant annet ved at det kan være sider ved barnets fungering som blir tydeligere når barnet plasseres utenfor hjemmet og under rammene en institusjon tilbyr. Det er stor avstand fra dette til påstanden om at barneverntjenesten holder tilbake informasjon.

Barneverntjenesten ønsker å poengtere at det vanligvis ved søknad om plass til institusjonsplassering ikke har kommet flere tilbud å velge mellom. Det har vært manglende tilbud om institusjonsplasser, og dermed er vurderingen oftest mellom om barnet kan fortsette å bo hjemme eller om det tilbudet vi får er godt nok. Det er dermed mindre mulighet til å skulle innhente barnets medvirkning til hvilket tilbud en skal velge, grunnet at det ikke er andre tilbud å velge mellom.

Det fremkommer at det ikke foreligger søknad til barne- og familieetaten om tiltak i en av sakene. Barneverntjenesten vil kommentere at dette skyldes at det i denne saken var tett dialog med både Barne- og familie etaten og institusjonen.

Barnet ble akutt plassert på den aktuelle institusjonen. Under akuttplasseringen ble barnet kartlagt, og institusjonen gav tilbud å omgjøre plasseringen til langtidsplassering. Dette er unntaksvis i porteføljen og normen er at det sendes søknad til Barne- og familie etaten.

Statsforvalteren åpnet tilsyn i 2024 der de anmodet om at barneverntjenesten gjennomførte en egenvurdering av oppfølgingen av barn på institusjon. Dette med bakgrunn i at Statsforvalteren hadde mottatt tre klager på kort tid. Egenvurderingen resulterte i funn som medførte endring i rutiner og oppfølging. Resultat av egenvurdering og plan for utbedring ble sendt til Statsforvalteren i september 2024, og Statsforvalteren gav svar i mars 2025 om at de vurderte at barneverntjenestens plan for forbedringsarbeidet var god og de avsluttet tilsynet.

Barneverntjenesten undrer seg over at det står at institusjoner har sendt ut mye rapporter pr post som ikke er registrert inn hos barneverntjenestene. Det fremstår som uklart hva som har skjedd her og om rapportene er sendt ut, om de evt er sendt til Barne- og familie etaten og ikke blitt sendt videre, om de har blitt borte i posten eller om det foreligger feil med posthåndtering hos barneverntjenesten. Vi ber derfor at dette presiseres i den endelige rapporten. Samtidig ser barneverntjenesten at vi har et potensiale i å etterspørre blant annet tvangsprotokoller og rapporter, og dette er en del av nye rutiner som er under implementering.

Det fremkommer at plasseringer fra kommuner utenfor Oslo har et mer standardisert forløp og mer forutsigbarhet i samarbeidet med institusjonene. Dette tenker barneverntjenesten i bydel Alna handler om at BUF-etat har en mer systematisk og tettere oppfølging av plasseringene enn Barne- og familie etaten praktiserer. Barneverntjenesten vurderer at det er ønskelig at Barne- og familie etaten kan følge tettere opp institusjonsplasseringer.

Med vennlig hilsen

Anders Berg
bydelsdirektør
Dokumentet er elektronisk godkjent

Guro Owren
barnevernssjef

Vedlegg 7 Uttalelser fra Bydel Søndre Nordstrand

Bydel Søndre Nordstrand

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Deres ref.:
24/386-53

Vår ref. (saksnr.):
24/60391 - 5

Saksbehandler:
Joacim Solum

Dato: 30.09.2025

Rapport til uttalelse - Oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner - 30.09.2025

Viser til din henvendelse datert 09.09.2025. Henvendelsen er behandlet og besvart iht forvaltningsloven.

Nedenfor kommer Bydelens vurdering av rapporten, dens konklusjoner og anbefalinger.

1. Har informasjonen ved oppstart og gjennomføring av prosjektet vært tilstrekkelig klar?

Bydelen har opplevd informasjonen ved oppstart og gjennomføring av revisjonen som ryddig og god. Revisjonsrådgiver ba ved oppstart om tilbakemeldinger på kriterier og planlagt revisjonsprosess. Bydelen opplever seg dermed godt involvert og godt opplyst ved oppstart og i gjennomføringen av prosjektet.

2. Har bydelen kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Generelt opplever Bydel Søndre Nordstrand prosjektets metode, anvendte kilder og data som valide og relevante. En mulig sårbarhet i prosjektet er at kommunerevisjonen ikke har gått igjennom de aktuelle journalene i den enkelte institusjon og at det kun er gjennomført gruppeintervjuer med de institusjonsansatte, noe som revisjonen selv beskriver kan medføre at dominerende informanter får styre samtalen og kan medvirke til at andre stemmer ikke slipper til.

Ellers er ansatte med Master fra saksbehandler-teamene 8 og ikke 3.

 Oslo kommune
Bydel Søndre Nordstrand
Enhet Barnevern

Besøksadresse:
Holmliaveien 75, 1255 OSLO
Postadresse:
Postboks 180 Holmlia, 1203 OSLO

Telefon:
postmottak@bsn.oslo.kommune.no
Org. nr.: 972408875
oslo.kommune.no

3. Har bydelen kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Kriteriene er konkrete, og bydelen har etter forespørsel gitt innspill på kriteriene tidlig i forløpet av forvaltningsrevisjonen. Tilbakemeldingene medførte noen mindre justeringer i revisjonskriteriene. Kommunerevisjonen har på bakgrunn av Bydel Søndre Nordstrand slått sammen to kriterier som omhandler tiltaksplan.

4. Hva er bydelens samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Samlet sett så opplever Bydel Søndre Nordstrand rapportens konklusjoner og anbefalinger som relevante og gode. Revisjonsprosessen bidro tidlig i prosjektet til viktige påminnelser og læring for barneverntjenesten. Nedenfor kommer noen flere innspill fra bydelen rundt rapportens konklusjoner og anbefalinger, som kan bidra til å nyansere rapporten noe:

- a) Tjenesten vurderer at bydelen har relativt omfattende og gode rutiner for kartlegging ift. sårbare barn og unge. Kartleggingen som foregår i undersøkelsesfasen, er ofte omfattende. Bydelen henviser systematisk barn som flyttes ut av hjemmet til Tverrfaglig helsekartlegging. Bydelen har videre et tett og godt samarbeid med Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), og sender regelmessig henvisninger til BUP. Når bydelen søker institusjonsplasser via Barne- og familieetaten (BFE), så er skjemaet «Henvisningsskjema for bistand» del 1 og 2 og 3 et omfattende og godt kartleggingsverktøy. Bydelen er usikker på om denne kartleggingen videresendes i sin helhet fra BFE til institusjonene.
- b) Bydelen vurderer videre at det er naturlig at institusjonene ser mer av rusutfordringene og psykiske helseutfordringer etter plassering, enn det som tidligere er observert og rapportert fra barneverntjenesten. Institusjonenes data- og observasjonsgrunnlag oversiger både i tid og omfang det datagrunnlag barneverntjenesten har hatt mulighet til å kartlegge før plassering. Tidvis er også kjennskapen til akutt plasserte barn- og unge så liten, da de ikke har vært igjennom en undersøkelsesfase og ikke har vært kjent i barneverntjenesten, at det ikke har vært mulig å kartlegge deres behov eller utfordringer ift. rus og psykisk helse. Samtidig som de overføres direkte fra en akuttinstitusjon og over til en langtidsinstitusjon.
- c) Det fremkommer ikke tydelig nok i rapporten at alle plasseringer utenfor hjemmet gjøres i et eget Beslutningsråd i barneverntjenesten. Likeledes evalueres institusjonsplasseringer i det samme Beslutningsrådet. Enhetsleder i tjenesten er involvert i og bidrar til å kvalitetssikre og godkjenne alle institusjonsplasseringer. Enhetsleder gjennomgår alle institusjonsplasseringer hver måned sammen med seksjonsleder, hvor progresjon og utvikling under institusjonsoppholdet er hovedtema.
- d) Ingen av seksjonslederne som deltok i forvaltningsrevisjonen kjente seg igjen setningen: «Barneverntjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det har vært tilfeller hvor de har måttet avslå institusjonstilbud som møter barnets behov grunnet

høy pris». Dette er heller ikke tilfelle. Bydelen har ikke i avslått institusjonstilbud grunnet høy pris, der institusjonstilbudet anses som det beste alternativet for barn og unge. Bydelen har derimot valgt bort dyre institusjonstiltak der andre plasseringsalternativer blir vurdert som like gode eller bedre.

- e) Ledertetthet er et viktig poeng når det kommer til kontroll av saksbehandlerne dokumentasjon og oppfølging av barn og unge plassert på institusjon. Søndre Nordstrand Barneverntjeneste etablerte høsten 2023 seksjon Ettervern, mens tjenesten i løpet av høsten 2024 etablerte seksjon Ungdom 2. Tjenesten gikk dermed fra 6 til 8 seksjoner og fra 6 til 8 seksjonsledere. En sentral bakgrunn for å øke ledertettheten var å få bedre kontroll med og oppfølging av barn og unge plassert av barnevernet, samt bidra til en mer systematisk og lik oppfølging av biologiske foreldre og ungdom på ettervern. Det å øke ledertettheten er et tiltak tjenesten har satt i gang i forkant av kommunerevisjonens anbefalinger, som fremover vil bidra til å øke kvalitetssikringen av barnverntjenestens institusjonsplasseringer.

5. Har bydelen iverksatt tiltak eller vil bydelen vurdere tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger? I tilfelle, hvilke tiltak og når skal de gjennomføres?

Følgende tiltak er underveis eller igangsatt fra bydelen:

- f) Bydelen har på bakgrunn av rapporten avdekket behovet for en egen intern rutine for oppfølging av barn på institusjon, for å sikre at alle juridiske krav etter oppfølgingsforskriften overholdes. Utarbeidelse av en slik rutine er påbegynt. Bydelens mål er at rutinen er på plass senest 01.01.2026. Mal for Oppfølgingsbesøk, som er på plass i seksjon Omsorg, må også innføres for de øvrige seksjonene.
- g) Bydelen har på bakgrunn av rapporten blitt mer oppmerksom på behovet for mer systematikk i oppfølging av barn som oppholder seg i institusjon. Bydelen vurderer at denne systematikken vil kunne styrkes gjennom rutinen, beskrevet over, som vil kreve plan for plassering og tydelig forventningsavklaring mellom aktører i oppstart av samarbeidet. Rutinen vil også inkludere evalueringsmøter mellom institusjonen og barneverntjenesten.
- h) Bydelen har gjennom undersøkelsesperioden under revisjonen avdekket uklarheter i hvordan disse sakene skal registreres korrekt i barnevernstjenestens fagsystem, eksempelvis knyttet til registrering av oppfølging og planer. Dette må oppklares og inkluderes i rutinen.
- i) Bydelen har på bakgrunn av rapporten blitt oppmerksom på hvordan svakhet i dokumentasjon i sakene, gjør det vanskelig å kvalitetssikre arbeidet kontaktpersonene gjør. Har ungdommen fått tilbud om tillitsperson uten at dette er presisert i dokumentasjonen? Bydelen vurderer at tidligere iverksatt tiltak og pågående utviklingsarbeid for å bedre kvalitet i dokumentasjon, er tilstrekkelig for å møte svakhetene som er avdekket i denne rapporten. Barnevernstjenesten avholdt i juni

2024 fagdag med Janne Thu Ilstad med fokus på dokumentasjon av barns medvirkning i vedtak. I 2025 gjennomføres det i samarbeid med bydelens kommunikasjonsavdeling og UKE, en særlig satsning på klarspråk.

- j) Bydelen vurderer at pågående implementering av Kunnskapsmodellen, vil dekke behovet for mer systematiske kartlegginger av barns helhetlige behov, som er kommentert i rapporten. Bydelen ser ikke behovet for iverksettelse av ytterligere kartlegginger før plassering utover dette.
- k) Bydelen vurderer at nyere iverksatte tiltak for mer systematisk å dokumentere interne drøftinger, vil dekke behovet for transparens og forståelse for hvordan eksempelvis evalueringsrapporter og tvangsprotokoller fra institusjoner, blir vurdert og fulgt opp.

6. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har kommet frem som svar på ovenstående spørsmål.

Både rapporten og møtene med kommunerevisjonen underveis i prosessen blir oppfattet som nyttige i Bydel Søndre Nordstrand. Revisjonskriteriene har blant annet bidratt til å løfte oppmerksomheten og bevisstheten rundt elementer i ny barnevernslov (som «vektig av barnets stemme» og bruk av tillitsperson under besøk i institusjonen) og har økt forståelsen for viktigheten av å ha en egen rutine for barn og unge som plasseres i institusjon.

Barneverntjenesten er enig i at ikke er tilstrekkelig å følge saksbehandlerrundskrivet, samt å slå opp i gjeldende lovverk.

7. Har bydelen kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk?

Bydelen opplever at rapporten har et klart språk og en logisk oppbygning.

Vennlig hilsen

Mona Kristin Bratli
avdelingsdirektør

Joacim Solum
avdelingssjef

Kopi til
Anja Rudshagen
Hæge Hovding
Maia Gulbrandsen

Bydel Søndre Nordstrand
Bydel Søndre Nordstrand
Bydel Søndre Nordstrand

Vedlegg 8 Uttalelser fra Barne- og familieetaten og de kommunale institusjonene

Barne- og familieetaten

Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 OSLO

Unntatt offentlighet
Offl. § 5 andre ledd

Deres ref.:
24/386

Vår ref. (saksnr.):
24/3370 - 19

Saksbehandler:
Tonje Angell Sverreng

Dato: 25.09.2025

Barne- og familieetatens uttalelse på Kommunerevisjonens rapport om oppfølging av barn i barnevernsinstitusjoner

Fra høsten 2024 til våren 2025 har Kommunerevisjonen undersøkt oppfølgingen av barn i barnevernsinstitusjoner, i Bydel Alna og Bydel Søndre Nordstrand. Barne- og familieetaten fikk 9. september 2025 oversendt rapport til uttalelse, med frist 30. september. Kommunerevisjonen har bedt etaten svare på syv spørsmål.

Svar på spørsmål fra Kommunerevisjonen

1. *Har informasjonen ved oppstart og gjennomføring av prosjektet vært tilstrekkelig klar?*

Svar: Ja. Det har vært et godt samarbeid gjennom hele revisjonen. Informasjon og gjennomføring har vært informativ og nyttig, det har vært gode tidsfrister og klare og tydelige bestillinger.

2. *Har etaten/institusjonene kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?*

Svar: Nei. Under gjennomgangen av revisjonskriteriene i januar 2025 ga vi innspill på at Forskrift 10. desember 223 nr. 1095 om barns medvirkning i barnevernet manglet, og den er nå inkludert.

 Oslo kommune
Barne- og familieetaten
Seksjon for styring

Besøksadresse:
C.J. Hambros plass 2, 0164 Oslo
Postadresse:
Postboks 6726 St Olavs plass, 0130
OSLO

Telefon: +47 21 80 21 80
postmottak@bfe.oslo.kommune.no
Org. nr.: 976819896
oslo.kommune.no

3. *Har etaten/institusjonene kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?*

Svar: Nei. Etaten spilte inn sine kommentarer ved oppstart av revisjonen, og kommentarene er beskrevet under Vedlegg 2, punkt 2. Spesielt viktig at Oslo kommunes bistandsplikt beskrives riktig.

4. *Hva er etatens/institusjonenes samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?*

Svar: Konklusjonene og anbefalingene virker i tråd med rapportens funn.

5. *Har etaten/institusjonene iverksatt tiltak eller vil etaten/institusjonene vurdere tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger? I tilfelle, hvilke tiltak og når skal de gjennomføres?*

Svar: Vi vil gå gjennom rapporten og dens anbefalinger med alle etatens institusjoner. I tillegg gjennomgå egne inntaksrutiner og sikre at de blir fulgt opp i henhold til etablerte prosedyrer.

Institusjonene må forsikre seg om at de til enhver tid har gyldig plan for oppholdet.

6. *Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.*

Svar: Ja.

7. *Har etaten/institusjonene kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk?*

Svar: Rapporten fremstår som klar og tydelig, lettlest og godt strukturert.

Vennlig hilsen

Kjetil Andreas Ostling
direktør

Iben Schier Van Den Berg
avdelingsdirektør

Vedlegg 9 Uttalelser fra privat institusjon 1

Til Avdeling for forvaltningsrevisjon, Oslo Kommune

[redacted] sin vurdering/høringsuttalelser av rapporten, dens konklusjoner og anbefalinger:

1. Har informasjonen ved oppstart og gjennomføring av prosjektet vært tilstrekkelig klar?

- Informasjonen har vært tydelig og godt strukturert fra første møte og frem til rapportens avslutning. Dette har gjort det enkelt for oss som aktør/institusjon å forholde oss til prosessen og de forventningene som har ligget til grunn
- Vi anser gjennomføringen av prosjektet/rapporten som grundig og en omfattende prosess.
- Selv om det har vært tidkrevende i en allerede travel arbeidshverdag, opplever vi det som både nyttig, viktig og meningsfullt å få bidra i forbindelse med revisjon. Mål om at barn blir ivare tatt på best mulig måte av alle involverte parter er viktig!
- Vi kjenner oss igjen i det som presenteres i rapporten.

2. [redacted] kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

- Svarene våre har basert seg i stor grad på erfaringer med hvordan BVT, representert ved ulike saksbehandlere har utført sine oppgaver. Vi har erfart at det forekommer ulik praksis og oppfølging både mellom bydelene og internt i samme bydel, der ulike saksbehandlere har ulik tilnærming og oppfølging. Dette har nok påvirket vårt helhetsinntrykk og kan gjøre det utfordrende å gi entydige svar på enkelte områder.
- Overgangsfasen ved utflytting er ikke vektlagt i prosjektet og derfor heller ikke i rapporten. Etter vår erfaring er dette en kritisk fase som bør adresseres allerede i forkant av og ved innflytting, samt følges opp kontinuerlig gjennom hele oppholdet i samarbeid med oppdragsgiver/BVT. Vi har sett eksempler på utflyttinger som skjer for raskt og uten en tilstrekkelig planlagt og gjennomført overføringsprosess, noe som kan få negative konsekvenser for barnet. En god overgang krever forutsigbarhet, involvering og koordinering mellom alle parter fra start til slutt. Mulig det burde vært med noe om dette i konklusjon.
- På side 23 nevnes det økonomi som grunnlag for å ikke velge evt. best egnet tiltak/institusjon.

familien, hvilke andre barn som er plassert i institusjonen og prisen på tiltaket.

Barneverntjenesten i Bydel Søndre Nordstrand oppga at det har vært tilfeller hvor de har måtte avslå institusjonstilbud som møter barnets behov grunnet høy pris.

Etter drøftingen mellom sakshandler og seksjonsleder og i noen tilfeller barnet og barnets

Prisfastsettelse i offentlige, ideelle og private institusjoner er ikke diskutert i rapporten. Samtidig er dette et tema som har betydning for forståelsen av hvordan plasseringer vurderes og velges i praksis. Pris henger tett sammen med kvalitet, tilgjengelige ressurser og barnets behov, og bør derfor ses i

sammenheng med faglige vurderinger, ikke som et isolert økonomisk spørsmål. En åpen og kunnskapsbasert diskusjon om prisstrukturer og hva de faktisk dekker, kan bidra til økt transparens og likeverdighet mellom ulike typer tilbydere, og samtidig sikre at barnets beste forblir styrende i valg av tiltak.

3. [REDAKERT] kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

- «Barneverntjenestene skal kartlegge og vurdere barnets behov ved plassering
- *Barneverntjenestene skal så langt som mulig sørge for at institusjonsplasseringen møter barnets behov*
- *Barneverntjenestene skal utforme vedtaket om plassering slik at det fremgår hva som er barnets mening og hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barneverntjenesten har vurdert barnets beste «.*

Kriteriene oppleves som gode. Samtidig er det flere faktorer som ligger utenfor både vår og BVTs kontroll. Skole og BUP er sentrale samarbeidspartnere i arbeidet med å sikre at plasseringene faktisk møter barnets behov. Lang behandlingstid, sykefravær, samt manglende ressurser og/eller kompetanse i andre offentlige tjenester, påvirker i stor grad vår evne til å gi barna den helheten de trenger. Mulig dette også burde vært med i konklusjon.

4. [REDAKERT] sin samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Konklusjonene stemmer med våre erfaringer. Anbefalingene virker relevante og treffer områder vi ser behov for forbedring på. Et forslag er at Oslo kommune vurderer å følge standardisert forløp, for å tydeliggjøre roller og ansvar mellom institusjon og barneverntjeneste.

5. [REDAKERT] iverksatt tiltak eller vil institusjonen vurdere tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger? I tilfelle, hvilke tiltak og når skal de gjennomføres?

Vi hadde før revisjon iverksatt tiltak. Vi forholder oss til Standardisert Forløp uavhengig om det er plasseringer fra Bufetat eller Oslo Kommune. Det vil også hjelpe BVT jmf. barns rettigheter og oppfølgingen de har krav på. Det gir også større grunnlag for å minimere forskjeller samt sikre alle målområdene til barna (i forkant, under og i etterkant av plasseringer).

6. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Rapport har kriteriene, vurderinger og konklusjon som er svært viktig. Fordi den belyser om barneverntjenestene i Oslo ivaretar barnets rettigheter og behov på en systematisk og forsvarlig måte i forbindelse med plassering hos oss på institusjon.

Kartlegging og vurdering av barnets behov (kriterium a) er grunnlaget for alle videre beslutninger, og avgjør om vårt/våre tiltaket faktisk er egnet.

Det å sikre at selve plasseringen møter barnets behov (kriterium b) handler om å skape best mulig utviklingsvilkår og trygghet for barnet, ikke bare finne en ledig plass, men en riktig plass. Om det er hos offentlige institusjoner, ideelle eller private institusjoner bør ikke ha noe å si.

Det å synliggjøre barnets stemme og vurderingen av barnets beste i vedtaket (kriterium c) er både et rettighetskrav og et kvalitetskrav. Det er avgjørende for at barna vi ivaretar skal bli hørt og sett som individ.

Rapporten gir innsikt i hvordan barneverntjenesten faktisk skal operasjonaliserer lovverk og barnefaglige prinsipper i praksis. Den avdekker både styrker og forbedringsområder, og kan derfor være et viktig verktøy for læring, utvikling og kvalitetsforbedring i tjenestene. I tillegg kan rapporten føre til endringer som kan styrke tilliten til barnevernet, både blant samarbeidspartnere og i befolkningen. Det er en rapport som synliggjør at barns rettigheter og behov settes i sentrum.

██████ kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk? Rapporten oppfattes som lett forståelig og har godt språk. Den har fått med seg det mest sentrale i etterkant av mange timers jobb både for oss, prosjektgruppe og mest sannsynlig tid brukt i samarbeid med barneverntjenestene.

Noen små bemerkninger i tilfelle skrivefeil o.l.:

Jmf. side 7: Mulig unødvendig å bemerke, men merket setning hadde ikke betydning for leser. Den fremstår ufullstendig. (Mulig leser er den burde forstått den)

Oppfølging under institusjonsopphold

Barneverntjenestene hadde fulgt opp plasseringene i de utvalgte sakene. Samtidig viser undersøkelsen varierende praksis. Det er variasjon i hvor tett oppfølging barna har fått under plasseringene, og hvor tilfredsstillende dokumentasjonen har vært. I noen tilfeller ser vi også variasjon i samme sak, uten at omfanget av oppfølgingen og dokumentasjonen i saken synes å være direkte knyttet til barnets behov og situasjon.

I noen saker så vi eksempler på det som fremstår som tilfredsstillende oppfølging av barnet, men i flere saker finner vi betydelige svakheter eller mangler i deler av oppfølgingen. **Disse er omtalt i det følgende.**

Barneverntjenestenes oppfølging av barns rettigheter og medvirkning, og dokumentasjon av disse forholdene under plassering, er i mange tilfeller svak og i noen tilfeller mangelfull.

Side 24: Skulle det stått Bydel Søndre Nordstrand og ikke Bydel Nordstrand?

24 • Tilbud til barn i barnevernsinstitusjoner

(hvis aktuelt) med. Besøk i forkant kan avhenge av blant annet kontaktpersonens kapasitet, institusjonens beliggenhet og plasseringshjemmelen i saken.

Barneverntjenesten i Bydel Alna oppga at besøkene ofte er hyppigere i begynnelsen av en plassering. Hvis plasseringen er langt unna Oslo, oppga barneverntjenesten at de ikke har samme mulighet til ukentlige besøk i starten. I disse tilfellene oppga barneverntjenesten at de vil følge opp med hyppigere kontakt via telefon, e-post eller videosamtaler.

I en av sakene fra gjennomgangen var barneverntjenesten i **Bydel Nordstrand** usikre på om de skulle plassere barnet i en omsorgsinstitusjon eller i en atferdsinstitusjon, men de valgte å plassere barnet i en omsorgsinstitusjon, da barnet ønsket å flytte dit. Under institusjonsoppholdet vurderte institusjonen å avslutte plasseringen, da de mente at barnet ikke var i målgruppen for tiltaket.

I to andre saker fra Bydel Søndre Nordstrand viser saksgjennomgangen at

Side 25: Bagatell, men det er behov for mellomrom på merket ord:

enkelte å rykke på institusjon.

Et av vedtakene hvor barnets mening fremgår bygger på en samtale med barnet som ikke er dokumentert i barneverntjenestens fagsystem. Vi finner likevel spor av at barneverntjenesten har snakket med barnet vedtre anledninger i forkant av plasseringen, men disse samtalene er ikke dokumentert.

Barneverntjenesten i Sandne Nordstrand oppga at det noen ganger kan være utfordrende å få

Ta kontakt om noe er uklart eller behov for mer informasjon.

Med vennlig hilsen

[Redacted signature]

Institusjonsleder

[Redacted name]

[Redacted text]

[Redacted text]

Vedlegg 10 Uttalelser fra privat institusjon 2

Til Kommunerevisjonen Oslo Kommune
v/Mima Aleric

sin vurdering av rapporten, dens konklusjoner og anbefalinger

1. Har informasjonen ved oppstart og gjennomføring av prosjektet vært tilstrekkelig klar?

Dette var første gang avdelingsleder deltok i en slik revisjon. Ved første møte kunne det med fordel vært gitt tydeligere informasjon om tidsbruk i forbindelse med intervjuet på avdelingen. Samtalen tok svært lang tid og krevde detaljerte opplysninger som avdelingsleder kunne vært bedre forberedt på. Prosessen opplevdes som både tidkrevende og noe overveldende, men også spennende å delta i.

2. kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller data som kan ha betydning for rapportens konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Ingen kommentarer til metode, anvendte kilder eller data.

3. kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I tilfelle hvilke?

Ingen kommentarer til revisjonskriteriene.

4. sin samlede vurdering av rapportens konklusjoner og anbefalinger?

Rapporten peker på at samarbeid og ansvarsfordeling kan tydeliggjøres. Etter vår vurdering kan dette skyldes overlapp mellom institusjonenes ansvar og barnevernstjenestens ansvar ved implementeringen av Standardisert forløp, sett opp mot øvrige forskrifter og lover. Både STF og oppfølgingsforskriften legger ansvar på henholdsvis institusjonen og barnevernstjenesten for planarbeid, oppfølging, evaluering, informasjon, medvirkning og overgang. Overlappen innebærer en risiko for uklare grenseoppganger – særlig knyttet til planer og møter.

5. iverksatt tiltak eller vil institusjonen vurdere tiltak på bakgrunn av rapporten og Kommunerevisjonens anbefalinger? I tilfelle, hvilke tiltak og når skal de gjennomføres?

Vi merker oss at samarbeid og informasjonsflyt kan formaliseres ytterligere, og vil vurdere tiltak for dette fremover. Vi viser også til vår kommentar i punkt 4.

6. Oppfattes rapporten som nyttig? Oppgi begrunnelse hvis dette ikke allerede har fremkommet som svar på ovenstående spørsmål.

Rapporten belyser problemstillinger og temaer som allerede er godt kjent for oss, og representerer derfor ikke ny kunnskap. Samtidig har alle tilsyn og revisjoner verdi ved å rette oppmerksomhet mot viktige temaer. Totalt sett oppleves rapporten som fyldig og nyttig.

vant med flere tilsyn og kontroller årlig, men denne revisjonen har vært mer tidkrevende enn det vi vanligvis opplever.

7. kommentarer til rapportens oppbygging og språkbruk?

Rapporten fremstår som oversiktlig og godt skrevet.

Med vennlig hilsen

[Redacted signature]

[Redacted signature]

Avdelingsleder

Oslo

Oslo kommune
Kommunerevisjonen
Fredrik Selmers vei 3
0663 Oslo

Tlf. +21 80 21 80

Rapport 14/2025

Du finner mer informasjon
om Kommunerevisjonen
og våre rapporter på

www.krv.oslo.kommune.no